

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Altmış altıncı inikat

31 . V . 1944 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hınlâsası	476	
2. — Navale edilen evrak	476	
3. — Münakere edilen maddeler	477	
1. — 1940 yılı Millî Korunma bilânço-sunun gönderildiği hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatasını (3/85)	477, 485, 491, 492	477, 485, 486
2. — Büyük Millet Meclisi 1943 yılı birincikânun, 1944 yılı ikincikânun ve şubat ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatasını (5/18)	478	
3. — Belediye Kanununun 152 nei maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatasını (1/230)	478	479
4. — Adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan 3460 sayılı kanuna bir muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Münakalât ve Adliye Encümenleri mazbataları (1/179)	479	
5. — Askerlik Kanununun 4152 sayılı kanunla değiştirilen 39. neu maddesinin tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa ve Adliye Encümenleri mazbataları (3/128)	479	
6. — Ceza Muhakemeleri Usulü kanununun 310 neu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatasını (1/240)	479	485
7. — Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vazifeleri ne dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/265)	477, 485	486
8. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/264)	477	487
9. — Genelkurmay Başkanlığının vazife ve safahiyetleri hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatasını (1/239)	487	
10. — İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Bütçe ve Nafia Encümenleri mazbataları (1/162)	487	490
11. — 'Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nei maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/261)	490	
12. — Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 sayılı kanuna ek kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/158)	490	
13. — Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyetteki ticaret anlaşmaları ve modüs vivendiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde de-		

ğişiklikler yapılmasına ve Anlaşmaya ya-
naşmayan Devletler muvaridatına karşı ted-
birler alınmasına salâhiyet verilmesine dair
kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İn-
hisarlar, İktisat, Maliye Bütçe ve Ticaret
Encümenleri mazbataları (1/178) 490,491

4. — Seçimler

1. — DivanıMuhasebatta açık bulunan bir
âzalık için seçim yapılması hakkında Divanı
Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Bütçe ve Di-
vanı Muhasebat Encümenlerinden mürekkep
Muhtelit Encümen mazbatası (3/140) 477,
485,491

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesine
dair Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi,
Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme
Umum Müdürlüğü ile,
İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1943 yılı büt-
çesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyi-
haları ve,
Büyük Millet Meclisi 1943 malı yılı bütçesin-
den Millî Müdafaa Vekâleti bütçesine münakale
yapılması hakkında kanun teklifi,
Vakıflar Umum Müdürlüğü,

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme
Umum Müdürlüğü ve,

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme
Umum Müdürlüğü 1944 malı yılı Bütçe kanun-
ları kabul edildi.

Yarın saat 15 te toplanılmak üzere inikada
son verildi.

Reis Vekili	Kâtip	Kâtip
Aydın	Samsun	Kütahya
Dr. M. Germen	N. Fırat	V. Uzgören

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Fevkalâde vaziyet dolayısıyla arazi ver-
gisine bir misli zam yapılması hakkında kanun
lâyihası (1/276) (Dahiliye, Maliye ve Bütçe En-
cümenlerine).

Mazbatalar

2. — Belediye Yapı ve Yollar Kanununun
bazı maddelerinin ve Ebniye kanununun 43 ncü
ve Belediye kanununun 114 ncü maddelerinin de-
ğiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye
ve Nafia Encümenleri mazbataları (1/211) (Ruz-
nameye).

3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İda-

rei Umumiyesinin teşkilât ve vazifelerine dair
olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve ta-
dillerinde değişiklikler yapılmasına ve bu kanu-
na yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun
lâyihası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri maz-
bataları (1/265) (Ruznameye).

4. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşlet-
me Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemleri-
nin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddele-
rini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hü-
kümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Mü-
nakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları
(1/264) (Ruznameye).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

REİS — Ş. Günaltay.

KATIPLER: V. Uzgören (Kütahya), N. Fırat (Samsun), Necmeddin Sahir Sılan (Tunceli).

REİS — Celse açılmıştır.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — 1940 yılı Millî Korunma bilânçosunun gönderildiği hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/85) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Korunma Kanununa tevfikân yapılmış olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı bilânçosunun tasdikı hakkında kanun

MADDE 1. — 3780 sayılı Millî Korunma Kanununa tevfikân yapılmış olup bitişik cetvelde gösterilmiş olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı

bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı tasdik edilmiştir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık reye arz ediyorum.

4. — SEÇİMLER

1. — Divanı Muhasebatta açık bulunan bir üyelik için seçim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Bütçe ve Divanı Muhasebat Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümeni mazbatası (3/140) [1]

REİS — Muhtelit Encümen mazbatasını okuyoruz.

(Muhtelit Encümen mazbatası okundu).

REİS — Tensip buyurulursa müzakereye devam etmeğe imkân hâsıl olmak üzere sepetler dağıtılınsın. O suretle rey verilsin. (Muvafık sesleri).

MÜNAKALÂT VEKİLİ Gİ. A. F. CEBESÖY (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, bugünkü gelen evrakın 3 ve 4 ncü maddelerinde (Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihasıyla,

[1] Sayı 102 ye ek basmayazı zaptın sonundadır.

[1] 134 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

(Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası vardır. Bunlar ötedenberi Bütçe Kanununda mevcut olan hükümlerdir. Bu iki kanuna taallük eden maddeleri encümeniniz ayrı bir kanun olarak Heyeti Umumiyeye sevketti. Halbuki bu kanunların bugün çıkması lâzımdır. Çünkü yarın haziranın biridir. Onun için her iki kanunun bugünkü ruznameye alınarak müstacelen müzakere edilmesini teklif ediyorum.

REİS — Münakalât Vekili, gelen evrak arasındaki 3 ve 4 ncü numarada bulunan lâyhaların ruznameye alınarak müstacelen müzakerelelerini teklif ediyor.

Evvêlâ ruznameye alınmasını reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar . . . Kabul etmeyenler . . . Ruznameye alınması kabul edilmiştir.

Müstacelen müzakerelerini kabul edenler . . . Etmeyenler . . . Müstacelen müzakereleri kabul edilmiştir.

Ruznameye devam ediyoruz.

2. — *Büyük Millet Meclisi 1943 yılı Birincikânun, 1944 yılı İkincikânun ve Şubat ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/18) [1]*

(Okundu)

REİS — İttifa hâsıl olmuştur.

3. — *Belediye Kanununun 152 nci maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun lâyhası ve Dahiliye Encümeni mazbatası (1/230) [2]*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Belediye Kanununun 152 nci maddesinin D bendinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 152 nci maddesinin D bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Bütçenin yapılması ve tasdiki vilâyet bütçeleri hakkındaki hükümlere tâbidir. Mülhak bütçeler de aynı esaslara göre tertip ve tasdik olunur.»

REİS — Bu madde hakkında bir tadilame var, okutuyorum.

Fâksek Reisliğe

Maddenin son (Mülhak bütçeler de aynı esaslara göre tertip ve tasdik olunur) fıkrasının (Belediyeye bağlı işletme müesseselerinin bütçeleri de aynı şekilde tetkik ve tasdik edilir.) şeklinde tadilame teklif ederim.

Eskişehir Mebusu İzzet Arukan

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Sayın arkadaşlar, Belediye Kanununun 152 nci maddesinde D fıkrası için teklif edilen bu maddenin esası şudur: İstanbul Belediye Meclisi ile Vilâyet Meclisi bir tek meclis halinde çalışırlar. İstanbul belediye bütçesi vilâyet bütçeleri gibi Dahiliye Vekâletinin tasdikından geçmek mecburiyetindedir ki, bu maddenin ilk fıkrası hükümlerine göre bu maddeye ilâve edilen son fıkra İstanbul Elektrik Şirketi, Su Şirketi gibi işletme müesseselerinin bütçelerinin de aynı şekilde Dahiliye Vekâleti tarafından tasdik olunmak için gönderilmiş ve yapılmış bir tadil teklifidir. Esbabı mucibesinde de sarahaten zikredildiği gibi Hükümetin istediği ve Dahiliye Encümeninin de kabul ettiği, doğrudan doğruya, bunların bütçesinin tetkik ve tasdikidir. Halbuki yazılığa; mülhak bütçeler de aynı esaslara göre tertip ve tasdik lâ-

zım deniliyor. Aynı esaslara göre tertip demek, doğrudan doğruya belediye bütçeleri gibi ve onların tâbi olduğu vilâyet bütçeleri gibi tertip edilmesi kastediliyor. Halbuki bu müesseseler gerek bütçeleri ve gerekse muhasebe usulleri hususi kanunlarıyla tesbit edilmiştir ve bunların bütçeleri kendi hususi kanunlarındaki hükümlere göre, teknik ve ticari esaslara göre tanzim olunur. Yalnız halen mevcut olan hususi kanunlarında bunların bütçeleri belediye meclisi tarafından tasdik edildiği zaman tekemmül etmiş olur. Gerek Hükümetçe ve gerek Dahiliye Encümenince teklif edilen şekil bunların Dahiliye Vekâletince tasdikı, yani belediye meclisinde tasdik edildikten sonra Dahiliye Vekâletine gelip tetkik ve tasdik edilmesidir. Onun için meseleyi tarzı tahrir itibariyle biraz karışık gördüm ve ilk müzakeresinde de Dahiliye Encümeni Mazbata Muharririnden sormuştum. O da bütçelerinin kendi kanun hükümlerine göre tanzim edileceğini ve Dahiliye Vekâletinin, vilâyetlerin bütçelerini tasdikında olduğu gibi tasdik edileceğini söylemişlerdi, lâkin tarzı tahrirden, benim gibi, bazı hukukçular da bu müesseseler bütçelerinin İstanbul Belediyesinin, Darülaceze ve Mezbaha gibi, hususi ve mülhak bütçeleri gibi yapılması mecburiyetini tazamanın ettiğini anlıyorlar. Ben de bu tarzda anladığımı için bu tadil teklifini yaptım. Bunda bilhassa sarahat olsun diye «Belediyelere bağlı işletme müesseseleri» denmiştir, ki kanunen bunların adı işletme müessesesidir. Teklifte diyorum ki; «Belediyelere bağlı işletme müesseselerinin bütçelerini aynı şekilde tetkik ve tasdik». Tertip değil, tetkik ve tasdiktir. Onun için kabuhünü rica ediyorum.

H. ÇORUK (Kastamonu) — Dahiliye Encümeni ne diyor?

DAHİLİYE EN. MAZBATA MUHARRİRİ N. OSTEN (Giresun) — Hükümetin ve Dahiliye Encümeninin tadil teklifi şudur ki; İstanbul Elektrik ve Tramvay İdaresi bütçesinin Dahiliye Vekâletince tasdikı lâzımdır. Bu esas idari vesayeti tesistir. Bu arada gayemiz, bu idarenin dahili bünyesinin çalışma tarzının değişmesine sebep olmayacak tarzda olmasıdır. Biz bunu tetkik ettik, arkadaşımızın buyurduğu gibi, İstanbul'dan gelen müesseselerin endişelerini zâif edecek şekilde arkadaşlarımız teklif ettiği daha vâzın formül bizi de tatmin etmektedir. Bu itibarla «Belediyeye bağlı işletme müesseselerinin bütçeleri de aynı şekilde tetkik ve tasdik edilir» ibaresi bizi de tatmin etmektedir. Binaenaleyh Dahiliye Encümenimiz bu teklife iltihak etmektedir.

H. SAFAK (Eskişehir) — Bu tadille, eski mahiyetini muhafaza ediyor mu?

DAHİLİYE EN. N. OSTEN (Giresun) — Çalışma tarzını aynen muhafaza ediyor. Bütçe-

[1] 138 sayılı basıma yazı zaptın sonundadır.

[2] Birinci müzakeresi 36 nci mülakat zaptındadır.

lerini kendileri tertip ediyor, merkezce, Dahiliye Vekâletince tasdik ediliyor.

E. SAZAK (Eskişehir) — Burun me kûl-feti vardır.

I. ARUKAN (Eskişehir) — Encümen muvafakat ediyor, eski mahiyetini muhafaza ediyor.

REİS — Efendim; İzzet Arukan'ın tadil teklifini encümen de aynen kabul ediyor. Binaenaleyh maddenin son fıkrası Arukan'ın teklifi suretinde olmak üzere, maddeyi tekrar okutuyorum.

Belediye Kanununun 152 nci maddesinin (D) bendinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 152 nci maddesinin (D) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bütçenin yapılması ve tasdikı vilâyet bütçeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Belediyeye bağlı işletme müesseselerinin bütçeleri de aynı şekilde tetkik ve tasdik edilir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan 3460 sayılı kanuna bir muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Münakalât ve Adliye Encümenleri mazbataları (1/179) [1]*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan 3560 sayılı kanuna ek kanun

MADDE 1. — Adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan 3560 sayılı kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir:

EK MADDE 1. — Bu kanun hükümleri Kadastro mahkemelerinin tebliğlerine de şâmdir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

[1] Birinci müzakeresi 57 nci zaptın sonundadır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Askerlik Kanununun 4152 sayılı kanunla değiştirilen 39 cu maddesinin tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Milli Müdafaa ve Adliye Encümenleri mazbataları (3/128) [1]*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Yedeksubay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa ek kanun

MADDE 1. — 1076 sayılı Yedeksubay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa beşinci ek olarak aşağıdaki madde ilâve olunmuştur:

EK MADDE 5. — Hazarda gerek muvazzaf ve gerek ihtiyat hizmet için çağırılan yedeksubay ve yedek askerî memurlardan askere çağırıldıkları sırada mevkuf ve mahpus bulunanlar tahliyelerine kadar sevk edilmezler.

Askere girmezden evvel işledikleri suçlardan dolayı umumî mahkemelerce tart ve ihracı müeyyid olmıyan bir seneden az hürriyeti bağlayıcı bir ceza veya para cezasından gevrilme hapis veya hafif hapse mahkûm olup da hükümleri askerde iken tebliğ edilenlerin cezalarının infazı terhisleri zamanına bırakılır.

İnfazları geri bırakılan mahkûmiyetler hakkında müruz zaman cereyan etmez.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

[1] Birinci müzakeresi 57 nci inikat zaptındadır.

6. — *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası (1/240) [1]*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Askerlik Kanununun 61 nci maddesinin tadili hakkında kanun

BİRİNCİ MADDE — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4152 sayılı kanunla tadil edilmiş olan 61 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Madde 61. — *Hazarda veya seferde silâh altına çağırılan muvazzaf veya ihtiyat erat resmî veya hususi her türlü işlerinde kendilerini temsil etmek üzere diledikleri bir şahsı ikinci fıkrada yazılı hükümler dairesinde tanzim edilecek bir vekâletname ile de tevkil edebilirler* 3499 sayılı Avukatlık Kanununun hükümleri mahfuzdur. Şu kadar ki, alâkalı mercilerce, bu erattan avukatı bulunmayanlar hakkında kendilerinin veya mümessillerinin talebi üzerine veya resen ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 nci maddesinin birinci (fıkrasında yazılı şart aranmaksızın muzaheretli adliyeye müteallik hükümler tatbik olunur.

Birinci fıkrada yazılı vekâletnameler askerliğe daveti müteakip ve kitaya iltihaktan önce noterler, noterlik bulunmayan yerlerde sulh hâkimleri veya vilâyet veya kaza jandarma komutanları ile askerlik şubeleri reisleri ve kitaya iltihaktan sonra da askerî adli hâkimler, bölük komutanları veya buldukları müessese âmirleri tarafından tanzim veya tasdik olunur. Bu vekâletnameler hiç bir harca ve resme tâbi değildir. Bu maddeye tevfikân tanzim kılınan vekâletnamelerin hükümleri eratin terhislerinden iki ay sonrasına kadar devam eder.

Hazarda veya seferde silâh altına çağırılan muvazzaf veya ihtiyat eratin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanuniyle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki muameleler sebebiyle ibraz edecekleri fakirlik ilmühaberleri bölük komutanları veya buldukları müessese âmirleri tarafından da verilebilir.

N. BERKER (Van) — Söz istiyorum.

REİS — Tadilnameniz var mı?

N. BERKER (Van) — Vardır efendim.

N. BERKER (Van) — Muhterem arkadaşlar; müzakere mevzuunu teşkil eden meselelerimizin fakrû hal ilmühaberlerinin kıta komutanları tarafından tasdikına taallük etmektedir. Birinci müzakeresi bitmiş, şimdi ikinci müzake-

resi yapılmaktadır. Bunun için Dahilî Nizamnamenin 117 nci maddesince tanzimi lâzımgelen tadilnameyi Yüksek Riyasete takdim ettim. Müsaade buyurulursa mucip sebeplerini izah edeyim. Yalnız evvelbeevvel şunu arz etmek isterim ki, bütün arkadaşların hakkına olduğu gibi Adliye Encümeni arkadaşlarına ve ihtisaslarına derin bir hürmetim vardır. Binaenaleyh aynı hissiyatla bu bapta mâruzatta bulunmama müsaade buyurulmasını dilerim.

Malûmu âlileri ceza mahkemelerinden sâdir olan hükümler ya kabili temyiz, ya tabii temyiz veya katî yani gayrikabili temyizdir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, 310 numarasında bu hususlar tasrih edilmiştir. Burada meselemiz katî ve tabii temyiz hükümlerine taallük etmiyor, ancak kabili temyiz olan hükümlere taallük ediyor. Kabili temyiz olan bir hükmü temyiz edebilmek için mutlaka hükmün tarihi tefhiminden veya gıyabi ise tebliğinden itibaren bir hafta zarfında istida vermek veya beyan suretiyle temyiz talebini zabtettirmek icabeder, aynı zamanda bu istidanın ve bu zabtan yapıldığı tarihten itibaren de bir hafta içinde on lira depo parası vermesi lâzımdır ve bu esaslı bir şarttır. Bu muamelelerin taallük eylediği 310 ncu maddenin ikinci fıkrası mucibince müddeiumumilerle fakir olduklarına dair ilmühaber getirenler depo parasını vermekten istisna edilirler. Şimdi görülüyor ki, temyiz dâva vukuunda şart biridir. O da 10 lira depo parası vermektir. Fakrû hal için ilmühaber getirmek şart değildir. Ancak ve ancak bu ilmühaber depo parasından istisnayı mütelzim bir vesika addolunur. Böyle olduğu halde - aflarına mağruren arz edeyim ki - Adliye Encümenimiz şartları ikiye irca etmiştir. Biri depo parası, diğeri de fakrû hal ilmühaberidir. Maddeyi tadil ederken esbabı mucibe mazbatasında şöyle deniyor: (Vatanî vazifelerini ifaya davet edilerek ikametgâhlarından uzaklaşmış olan erat hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 ncu maddesinde aranan depo şartı için istisnai bir hüküm kabul edilmesi bir zaruret olarak belirir.) Sonra ikinci fıkrada

REİS — Nihat Bey, siz mütalâanızı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre yürütüyorsunuz, halbuki müzakere edilen Askerlik Kanununun 61 nci maddesidir.

N. BERKER (Devamla) — Oraya geleceğim.

Fakrû hal ilmühaberine de istisnanın teşmil edilerek bunun hakkında da 4152 numaralı kanunun muaddel 61 nci maddesinde yer alması muvafık görülmüştür. Bu okuduğum esbabı mucibeden anlaşılıyor ki, erlerin temyizi dâva vukuunda aranan 10 lira depo parasından istisna edilmesinin kabulü zaruridir. Bundan anlaşılacak hükmü ve mâna şudur, esas itibarıyla bu depo şartından erlerin istisna edilmesi lâzımdır. Bu noktadan erlerin depo parasından istisna

[1] Birinci müzakeresi 57 nci inikat zaptındadır.

edilmesi lâzımdır, diye bir kanaat ızhâr edildikten sonra fakirlik ilmühaberi verilmesi şartı tadil edilen 61 nci maddenin bir fıkrasına ilâve eilmiştir. Açık olarak görülüyor ki, erler encümençe depo parasından istisna edilmiştir. Aynı zamanda da fakirlik ilmühaberi ibrazından dahi istisna edilmiştir, tekrar bunun için bir fıkra konulmasına hacet yoktur. Çünkü fakirlik ilmühaberi ayrıca temyiz şartlarından birini teşkil etmiyor. Ancak depo parasından istisna için tedbiri kanuniden ibaret bir keyfiyettir. Halbuki muhterem encümen ayrı ayrı iki surette temyiz şartları mevcut olduğunu farzederek erleri birisinden istisna ettiği halde direğini ipka ederek 61 nci maddeye dercettmiştir. Bu maddei kanuniyeden mâna, fakirlik ilmühaberi'nin bir şart telâkki olunduğudur. Bununla beraber 7 haziran 1935 tarih ve 17 numaralı Temyiz Heyeti umumiyesinden mürekkep tevhibi içtihat heyetinden verilmiş olan bir karar bu meselenin yani fakirlik ilmühaberi'nin ancak fakirliği ispat için bir vesika olduğunu gösterir. Yoksa şart değildir. Fakirliğinin ispat edenler depo parası vermek külfetinden vârestedir. İbare şöyledir efendim. Müsaadenizle okuyayım: « Temyiz istidasının kabulü için hüküm verildiği günden itibaren bir hafta içinde 10 liranın depo edilmesi meşrut olup 310 M. son fıkrasında ancak müddei umumileere para vermeye kudret olmadığı kövlerinden veya mahallerinden getirecekleri fakirlik ilmühaberiyle ispat edenler para depo etmek mecburiyetinden vârestedir ».

Bundan da anlaşılıyor ki ilmühaber ibrazı ayrı bir şart değildir. Depo parasından istisna için konulmuş bir kayıttır. Diğer taraftan muhterem Encümenin bu tadile yani erlerin komutanları tarafından, müessese âmirleri tarafından fakrû hali tevsik etmek keyfiyetinin 61 nci maddeye nakil keyfiyeti bu naktanın, muhterem encümençe şart olarak telâkki edildiğini ispat eden kâfi bir delildir. Çünkü eğer bu tadil 310 maddede yapılmış olsaydı, fakirlik ilmühaberi ve Hükümetin teklifi veçhile mafevk kumandanlıklar tarafından tasdik edilmesi lâzımgelseydi bile erlerin evvel beevvel depo parası vermek mükellefiyetinde olduklarını kabul etmek lâzımdır. Halbuki bu erler hakkında bu ikinci fıkradaki kayıt kaldırılarak 61 nci maddei muaddeleyle temas eyleseni paranın, yani depo parasının katiyen alınmıyacağına delâlet eder. Çünkü 61 nci maddei muaddelede ve taallük eden diğer askerî kanunlarda bu hususta temyiz şartı mevcut değildir, yani depo parası mevcut değildir. Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 230 ve 238 nci maddelerinde bu bapta sarahat vardır. Yalnız bu maddelere göre müddet kâfi addolunuyor. Buna binaen ilmühaber müstakil bir şart ola-

rak 61 nci maddede kaldırılmış olur. Bence şart birdir ve kanunda da birdir, tevhibi içtihat kararında dahi birdir ve sarahaten birdir. İki olmasına imkân yoktur. Muhterem Encümen nasılsa bu meseleyi bu suretle telâkki ederek fakirlik ilmühaberi'nin 310 maddede bırakmıyarak 61 nci maddei muaddeleyle geçirilmesi ile ayrıca bir şart olarak kabulü doğru değildir. Bendenize eğer bu hususta âmirler tarafından bir tasdikname getirilmesi lâzımgelirse ancak asker olduklarını işaret edip tasdik etmesi kâfidir. Yoksa fakirliklerini işaret ettirmek lâzım değildir.

İkinci mesele; bu tadilde fakrû halin mafevk kumandanlar yahut erlerin mensup oldukları müessese âmirleri tarafından tasdikina dair olan bu mesele 1930. 7 Nisan tarihli ve 71 numaralı Temyiz Mahkemesi Ceza Umumi Heyetinin bir kararı ile nazarı dikkate alınmıştır. Erlerin memleketinden uzak bir mahalde böyle resmî bir makamdan fakrûhalin tesbiti müspet bir fakrûhal şahadetnamesi tazammun etmeyeceği cihetle kabul edilmiştir. Yalnız bu iş Heyeti Umumiyede kalmamış, bütün devairce kabul olunmuştur. Yani mafevk makamece tasdik edilen fakrûhal ilmühaberi kabul edilmemiştir ve edilmemektedir. Nitekim Hükümetin esbabı mucibesinde sarîh olarak yazılıdır. Encümenin bu kararı diğer taraftan bir takım şümuller meydana getirecektir. Meselâ meclisi idareden verilen fakrûhal mazbataları kabul edilmemektedir. Belediyeden verilen fakrûhal ilmühaberi de esas itibariyle kanuna muvafık olduğu halde hapishane müdürünün ısrarına mâtuf olduğu takdirde kabul edilmemiştir. Hapishane müdürlüğü tarafından tasdik edilmiş olan fakrûhal ilmühaberi de kabul edilmemektedir. Muhterem Encümenin noktai nazarı meselenin istisnai keyfiyetinin umumileşmesi mucip olabilir.

Sonra, muhterem encümen mazbatasında bu fıkranın yani fakrûhal ilmühaberi'nin 61 nci maddeye nakli keyfiyeti usulü muhakeme ile bu 61 nci maddei muaddele arasında bir ahenk ve tenazur husule getiriyor deniliyor.

Muhterem arkadaşlar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 ncu maddesinde temyiz şartı olan 10 lira deponun verilmesi şart olduğuna dair bir kayıt vardır. 4152 sayılı kanunun 61 nci maddesinde böyle bir şart yoktur. Sonra, 310 ncu madde de fakirlik meselesi depodan istisnai bir muamele teşkil ettiği halde bunun 61 nci maddeye nakledilmesi ile müstakil bir fakrûhal şartı ortaya konuyor. Temyiz mahkemesine taallük eden bu noktaların umumî kanun olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda zikredilmesi lâzımgelirken hususi bir kanun olan askerî kanunda zikredilmesi ve diğer taraftan 310 ncu maddede belediye

veya köy idare heyetlerinden getirilecek vesikalarm müteber olacağına dair sarahat olduğu halde burada askerî kumandanlar tarafından getirilmesi sarahati vardır. Bu bahse ahenk ve tenazur mütalâa edilemez.

Şimdi bu noktaları tahlil ederek demin arzettığım gibi Dahilî Nizamnamenin 117 nci maddesi mucibince muhterem encümence lâyiha geri alarak tekrar tetkikiyle tadilini istihham ediyorum.

Bundan sonra bu hususta bendeniz şahsi mütalâamı müsaade buyurursanız arz etmek istiyorum.

Evvvelâ muhterem encümenin vatanî vazifesini ifa etmekte olan erlerin on lira depo parası ödemekten istisna edilmelerine dair fikrine tamamen iştirak ederim. Nitekim Askerî Temyiz Mahkemesine müracaatta böyle bir şart olmadığı halde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda bu şartın olması yekdiğerleriyle kabili telif olmayacak bir hal teşkil eder. Hiç olmazsa erler hakkında bu muhalefeti bertaraf edebilmek için, Askerî Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda mevcut olmayan bir mecburiyetin yalnız erler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundan kaldırılması muvafık olacağı kanaatindeyim. diğeri taraftan, sıfat itibariyle bir kanun erleri müstesna addettiği halde diğeri bir kanun 10 lira depo parası istemektedir. Binaenaleyh bu hususta muhterem encümenin erlerin depo parasından istisnası hakkındaki noktai nazarı pek muvafıktır. Bence de vatanî vazifesini ifa eden erlerin temyiz esnasında depo etmesi lâzımgelen paradan istisnası lâzımdır.

Erlerin muafiyetine dair diğeri bir kanunumuz da vardır: Harç Tarifesi Kanunu. Bu kanunun içinde Şûrayı Devlet ve Divanı harplerden de bahseden 100 nci maddesinde erlerin hiç bir harçla mükellef olmayacaklarına dair sarahat vardır. Vatanî vazifesini ifa eden bir er, haksızlığı tebeyyün etse ve mahkûm dahi olsa vermesi lâzımgelen harçtan muafıttır. Bu kanun 1936 senesi haziranın 8 nci verilecek 128 numaralı bir Heyeti Umumiye kararında: Erlerden harç alınmayacağına dair olan sarahat ancak askerî mahkemelere mâtuf olduğuna dair bir kanaat belirilmiş olmasına karşı bu istisnânın adli kanunda mevcut olmasına ve bu Harç Tarife Kanununun adli bir kanun bulunmasına göre erlerin harçtan bu kanunla istisnası lâzımgeleneği gösterilmiştir. Bu suretle gerek mahkemeler ve gerek Temyiz Mahkemesi bu hususta katiiyen erlerden harç almamaktadır. Şimdi diğeri bir meseleye geçiyorum, bu kanunun erattan hiç bir harç alınmayacağına dair hükmü mutlaktır. Bu mutlak hükmün temyiz şartı olan depo parasına hâil olan fümülüne ve bu itibar ile erlerin depo parasından istisnası hakkında yüksek kanaat vardır.

Şimdi muhterem encümen bu hususta, ilk fıkrada gösterdiği gibi, erlerin depo parasından istisnasını kabul etmiş olmasına göre bu madde kanuniyenin bu yüksek kanaat dairesinde ve bir tefsiri kanuni suretinde erlerin depo parası vermeden istisna edilmesi çok muvafık olur. Yeniden bir madde kanuniyeye hacet kalmaz.

Sonra birtakım kanunlarımız var ki, bu kanunlarda da erlerimiz birtakım muafiyete mazhar olmaktadır. Ezcümle Damga Kanununun muafiyet faslının 24 ncü fıkrasında askerlerin başçavuşlar dâhil olmak üzere damga resminden muafiyetine dair sarahat vardır. Sonra kendilerinin gösterdikleri 61 nci madde muaddede de bu erlerin her kime bir vekâletname verecek olurlarsa olsunlar bu vekâletnamenin kumandanlıkça olduğu gibi moterden ve mahkemelerden de verilebileceğine ve bu hususta kendilerinden hiç bir harç alınmayacağına dair de sarahat yoktur. Bunlar da erlerin temyizen 10 lira depo parasından istisna için birer mîsal teşkil eder.

Binaenaleyh gerek Harç Kanunu gerekse Askerî Muhakeme Usulü Kanunu ve gerekse Damga Kanununun ve 4152 numaralı kanunun 61 nci madde muaddesi hükümlerine nazaran eratin vatanî vazifesini ifa etmekte olduğu bir zamanda bu Temyiz, depo parasında istisna edilmesi lâzımdır. Bendeniz bunların bu depo parasından istisna edilmeleri fikrindeyim.

Diğeri taraftan bu fakirlik meselesinin bahis mevzuu edilmesini muvafık görmüyorum. Çünkü, esas itibariyle, bir er için fakirlik hususunda şahadetname vermek külfeti yoktur. Bu külfetten varestedir. Bu noktadan askerler için, erler için hiç bir külfet olmadığı halde, yeniden bir külfet tamlı etmiş olacağız. Bu noktadan da bu fıkrâi kanuniyenin kaldırılması taraftarıyım. Şimdi, müsaadenizle para deposu ve fakirlik meselelerinden sonra üçüncü bir sebep arz edeyim. Bu şartlar nedir? Hikmeti vaz'ı nedir? Muhterem arkadaşlar, hepinizin malûmudur ki, bu temyiz işlerinin tahacümünü önlemek için konmuş birtakım kayıtlardır.

Nitekim eski usulü muhakematı cezaiyede 327 nci maddede yalnız cezai nakdî meselesi değil, depo parası meselesi değil, aynı zamanda hapis yahut bilkefale tahliye şartı da vardır. İstisnâf mahkemelerinin ilgasıyla beraber halkın kanun yolunda düşarı müşkülât olmaması için hapis şartı kaldırılmış ve cezai nakdî bırakılmıştır.

Fransa ceza usulü muhakemesinde aynı şartlar mevcuttur.

İngiltere'de başka bir usul vardır. O da müddeiumumi tarafından bir işin tetkiki menafîi âmme noktasından lâzım olduğuna ve mucibi içtihat bir iş bulunduğuna dair bir sertifikası olmadıkça Temyiz mevzuubahis olamaz. Hattâ da-

halleri gidilerek temyiz edilen hükmi vermiş olan istinaf mahkemesinden izin almak lazımdır.

Görüldüğü ki, gerek eskiden bizde gerek ecebi kanunlarda bu şartların konulmasında temyizde haklı, haksız işlerin haddenden fazla çoğalmasındır ve temyizi müdafidir. Bizde bu işlerin çoğaltılması ise başka sebeplerden ileri gelmiştir.

Bendenizce temyiz şartı olmasa dahi silâh altında askerlerin üç, beş temyizi işleri çoğalmaz. Çoğaltsa bile catani vazife ile meşgul bulunan askerlerin işlerini görmek vatani bir vazifedir.

Netice olarak şunu arz edeyim, vatani vazifesi ifa için silâh altında bulunan erlerin nasılsa vakti olan mahkûmiyetleri neticesinde Temyiz mahkemesine müracaatları halinde onları birtakım kuyut ve şuruta tâbi tutmak ve onları depo parası vermeye mükellef tutmak mevki-leri ve vazifeleri itibarıyla muvafık değildir. Binaenaleyh tadilnamede arzettiğim gibi bu hususta 310 neu maddenin ikinci fıkrasında müddeumünilerin vatani vazifelerini ifa için silâh altında bulunan erlerin ve fakrû hallerini ispat edenlerin depo vermektan istisnadır suretinde kabul etmek hem adalete muvafık, hem de yapmakta oldukları vatani vazifeye müteakib bir vazife olur. Mâruzatım bundan ibârettir.

REİS — Bilâhare encümen noktai nazarını bildirmek üzere tadil nameleri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Tadilname

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 neu maddesinin ikinci fıkrasında:

(Müddeumünilerle silâh altında bulunan erler ve fakir olduklarına dair mahalle veya köy ihtiyar heyetlerinden ilmühaber getirenler para depo etmekten müstesnadır).

Suretinde olmak ve tekrar tetkik edilmek üzere Encümene iadesini arz ve teklif ederim.

Van Mebusu
Nihay Berker

Yüksek Reisliğe

Tadilname

Arz ettiğim sebeplerden dolayı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 neu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 neu maddesini değiştiren kararî lâyihası

MADDE 1. — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 neu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

MADDE 310. — Davayı temyiz talebi hükmün tefhiminden bir hafta içinde hükmü veren mahkemeye bir istida verilmesi veya bu hususta za-

bit varakası tutmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla olur. Zabıt varakası reis veya hâkime tasdik ettirilir.

Hükümün tefhimi maznuna gıyabında olursa bu mehil tebliğ tarihinden baular.

Kabahat işlerine taallük etmiyen hükümleri temyiz edenlerin bir hafta içinde on lira depo etmeleri şarttır. Bu haftanın başlangıcı temyiz istidasının verildiği veya zabıt kâtibine beyanın yapıldığı gündün başlar.

Tetkik neticesinde temyiz talebinin makbul veya haklı olup olmadığına göre depo olunan para ya geri verilir veya Hazineye irat kaydolunur.

Cumhuriyet müddeumünileri ve silâh altındaki erat ile fakir olduklarına dair mahalle veya köy ihtiyar heyetlerinden ilmühaber getirenler para depo etmekten müstesnadır.

Sulh mahkemelerinden verilen ve temyizi kabül olan kararları, kazası dairesinde buldukları asliye veya ağır ceza mahkemeleri nezdindeki Cumhuriyet müddeumünileri tefhim tarihinden bir ay içinde temyiz edebilirler.

MADDE 2. — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri yerine getirir.

Yozgat Mebusu
Yusuf Duygu Karslıoğlu

Y. D. KARSLIOĞLU (Yozgat) — Arkadaşlar, kabahat işlerine taallük etmiyen suçlardan dolayı mahkûm olanlara Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 neu maddesi bir şart tahmil ediyor, diyor ki: temyiz edebilmek için on lira depo edecek veyahut fakrûhal ilmühaberi ibrazı suretiyle bundan müstesna olacak. Cumhuriyet Müddeumünileri için bu şart yoktur. Adliye Vekâleti diyor ki, mahkûm olan eğer asker olursa ve fakir olursa bu ilmühaberleri köyden getirmek onun için zordur, binaenaleyh bu fakrûhal ilmühaberini kendi komutanı versin. Adliye Vekâletinin teklifi Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 310 neu maddesinin bu suretle tadilidir: binaenaleyh bu fakrûhal ilmühaberi kendi komutanı yersin. Adliye Vekâletinin teklifi Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 310 eu maddesinin bu suretle tadilidir.

Şimdi arkadaşlar, bunun daha kolayı var. Adliye Vekâletinin bu teklifinde de güçlük vardır. Çünkü ilmühaberleri komutana tasdik ettirmek te güçtür. Çünkü adli mahkemelerin yazışları da malûmdur. Ya o komutan derse ki, ben senin fakir olup olmadığını bilmem, bir de memleketine sorayım. Nefer bunu komutana veremeyecek, evvelâ on başıya verecek o yavaşlayacak... Askerlere bir kolaylık göstermek. Sterken güçlük olacaktır. Fakat askerler hakkında ötedenberi tutulan yol var. Meselâ mahkemeye bir dâva ede-

cek, adliye harç tarifesinin 100 ncu maddesinde askerî efrattan hiç bir harç alınmaz der. Bu harçtan madut olmadığı için bu istisnanın askerî kanunda değil ceza usulünün 310 ncu maddesi zikredilmelidir. Çünkü müstesnalarla müstesna minihler bir arada zikredilmelidir. Meselâ herkes şu işle mükelleftir. Fakat şu şu ve şunlar bu işten müstesnadır denildiği gibi müstesna ve müstesna minihler bir arada zikredilirse kolayca ve sarahatla anlaşılır. Fakat burada müstesna minih ceza usulünün 310 ncu maddesinde müstesna askerî kanunda olursa tabii olmaz. Onun için bendeniz teklifimde Cumhuriyet müddei umumileri nasıl depo parası vermekten müstesna ise askerler de vatan vazifesi görüyorlar onlar da depo parası vermekten tamamen müstesna olsunlar. Yani ilâve ettiğimiz üç kelimedir: Cumhuriyet müddei umumisi ve silâh altındaki erattan sonra başıbozuklar ilmühabere mecbur olurlar. Başıbozuklar fakrühali ilmühaberlerini ibraz ederler...

Askerler için bu kayıt çok lâzımdır. Bu suretle işlerini daha kolaylaştırmış olacağız. Mâruzatım bundan ibarettir.

ADLİYE EN. M. M. Ş. DEVRİN (Zonguldak)

— Efendim, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 310 ncu maddesinin değiştirilmesine dair olan lâihanın Adliye Encümeninde tesbit edilmiş olan şekli hakkında iki arkadaşımız beyanda bulundular. Yusuf Karshoğlu arkadaşımız daha kısaca izahlarda bulunmuş olduğundan dolayı önce kendilerine cevap vereceğim, sonra Muhterem Nihat Berker arkadaşımın izahlarını cevaplandıracağım.

Karshoğlu arkadaşım üç noktaya temas ettiler; dediler ki, fakrühali ilmühaberlerinin komutan tarafından verilmesinde zorluk vardır. Buhususta hiç bir zorluk yoktur. Sadece erlerin fakir olduklarının herhangi bir formüle, şekle tâbi olmadan beyanı kâfidir.

İkincisi; komutana gitmek müşkül olur dediler. Bilâkis askerî kanunlar, bu hükümleri ihtiva eden bütün kanunlar bölük komutanına veya mensup olduğu müessese âmirine müracaat etmesini koymuşlardır, kaldığı bu bir askerî disiplin meselesidir, müracaat yerleri muayyendir. Askerî disiplini bir tarafa bırakarak mercileri bu kanun dolayısıyla değiştirmek zararlıdır.

3 ncu mahzur olarak dediler ki, Adliye Encümeni istisnayı 1111 sayılı Askerlik Kanununa koymuştur. Halbuki kaide, mecburiyet nerede ise istisnanın da orada olması lâzımdır. Arkadaşlar bir bakımdan böyle mülâhaza edilebilir. Fakat erlerin adli muamelelerde tâbi olacakları istisnai vaziyetlerin bir kısmı 1111 sayılı kanununun 61 nci maddesinde yer almıştır. Binaenaleyh diğer bir istisna olan depo muafiyetinin de o kanunda yer almasından daha tabii bir şey olamaz. Çünkü adli bir mua-

mele yapılırken muafiyete taallük eden maddede bakılır. Askerlere ait bir istisnanın usulü cezaiyede yer alması doğru değildir. Millî Müdafaa ve Adliye Encümenlerinin mütalâaları bu merkezdedir. Bu sözlerimle Yusuf Karshoğlu arkadaşına cevap vermiş oluyorum.

Eğer iyi anlıyabildimse Nihat Berker arkadaşına hulâsatan arzı cevap edeceğim. Ayrıca noksan kalmış bir nokta olursa yeniden ifade buyururlar o noktalara da arzı cevap ederim. (Anlaşıldı, anlaşıldı sesleri, gürültüler). Arkadaşlar, fakirlik ilmühaberi vermek hakkında bir mecburiyet yoktur ki, bunu hangi merciin vereceğine dair bir hüküm konulsun, buyurdular. Bendeniz bu mütalâyayı anlıyamadım. Bu bir mecburiyet değil. Fakrühali sabit olanların istifade edecekleri bir hükümdür. Mevzuu müzakere depo şartıdır. Burada ya parayı vermek, yahut ta fakirlik ilmühaberi getirmek mevzuubahistir. Parayı vermeyenler fakirlik ilmühaberini getirebilirler. Lâyiha erler hakkında verilecek fakirlik ilmühaberleri için bir kolaylık derpiş etmektedir. Kendilerinin buyurdıkları şekilde ne mazbatada, ne de metinde bir husus mevcut değildir. Ayrıca tazvih buyurulursa emrettikleri izahatı vermeğe hazırım. İngiltere ve Fransa'dan bahsettiler. Bendeniz oradaki bu hükümlere vâkıf değilim. Fakat mesele o kadar basittir ki, bir eri harçtan istisna veya fakirlik kâğıdını verecek mercii tâyininde herhangi mukayeseli bir tetkiki istilzam edecek bir durum görülmemiştir. Evet harç tarifesinde bir istisna vardır. Fakat bu istisna depo şartına taallük etmemektedir. Vekâlet bu boşluğu doldurmak için bir lâyiha teklif etmiş, Encümenimiz yalnız yerini tâyin bakımından bir değişiklik yapmıştır. Harç tarifesindeki 10 lira depo parasına şâmil değildir. Bazı yüksek hâkimlerimiz bu mütalâada bulunmuşlardır dediler. Olabilir, fakat biz teşriî bir vazife ifa ediyoruz. Bir kısım mahkemeler bu yolda, diğer bir kısmı şu yolda anlar, Yüksek Meclis, en salim yol ne ise onu takdir eder. Kezalik tevhide içtihat kararından bahis buyurdular. Tevhidi içtihat kararı malumdur ki, kazai mukarrerat nevindendir ve muayyen bir kanuna, muayyen hâdiselere şâmil bir kararı vermektir. Yoksa Yüksek Heyetinizin tevhide içtihat kararı ile mukayyet olmadığı izahtan varestes bir keyfiyettir. Tevhidi içtihadın şöyle veya böyle olması yeni bir tesise mâni değildir. Kaldı ki, kazai mukarreratta bu istisnanın yapılamıyacağı hakkında bir tereddüt ve içtihat temayülü hâsıl olmuş olacak ki, Adliye Vekâleti bu lâihayı sevke lüzum görmüştür. Filvaki fakirlik ilmühaberinin başka merciden getirilmesi kayfiyetlerine mevcut şekil müsait olsaydı Adliye Vekâletinin bu teklifi yapmasına hiç bir sebep kalmaz.

Muhterem arkadaşımızın bir beyanları da mevzuun daha ziyade C. M. U. Kanunu ile alakadar olduğuna dairdir. Yusuf Karşioğlu arkadaşımızın mütalâalarına cevap verirken bunu da cevaplamıştım.

Hulâsa erlere ait bazı istisnaların 1111 numaralı kanunun 61 nci maddesinde yer almış olmasından dolayıdır ki, depo şartına müteallik istismanın oraya derci muvafık görülmüştür. Bir mesele kalıyor. Fakir olmıyan erler de istisna edilsin mi? edilmesin mi? Arkadaşlar; Harç Kanununda böyle bir istisna vardır, fakat depo şartının hususiyeti mutlaktır muafiyetin konulmamasını müstelzimidir. Bu itibarla istisnanın mevridine maksur olması yani istisnadan elde edilmesi istenen faydanın temin edilmesi matluptur; metin de bu yolda yazılmıştır. Bu şekli Millî Müdafaa Encümeninin de muvafakati inzimam etmiştir. Bu suretle kabulünü rica ederim.

Y. D. KARSLIOĞLU (Yozgad) — Müsaade edin iki şey soracağım.

Şimdi mahkemeye dâva ettiler. Zengin olsun, fakir olsun harç vermiyecekleri kanunda ve 2503 numaralı Adliye Harç tarifesi kanununda zikrediliyorsa burada neden olmuyor?

Sonra, yine askerler zengin olsun, fakir olsun vekâletname masrafından istisna ediliyor, müzaheretli adliyeye mazhar oluyor.

Sonra, zatiâliniz diyorsunuz ki, Askerlik Kanunundan istifade buraya toplanmıştır. Hayır bu hususidir. Mahkemeye yapacağı dâvalarda ilâmlardan ve saireden kurtulmak Adliye Harç tarifesinin 10 neu maddesindedir. Sizin aldığınız yerde yalnız bir fert namına taallük ediyor.

Sonra istisnalar bir yerde zikredilir. İmkânı yok edilemez, hepsi buna tâbi zannedilsin, diğer kanunda da ayrı görülsün bu olmaz.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. Ş. DEVRİN (Zonguldak) — Arkadaşımız önce beyan buydukları mütalâalarını hulâsatan tekrar etmiş oldular, bendeniz bunlara cevap vermiştim. Yalnız bir yer açık kalıyor, (umumidir, istisna edilemez) diyorlar.

Y. D. KARSLIOĞLU (Yozgad) — Zengin, fakir tefrik etmiyor.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. Ş. DEVRİN (Zonguldak) — Tadil mevzuu olan maddenin ikinci fıkrasındaki metni okuyorum. «Şu kadar ki, alâkalı mercilerce bu erattan avukatı bulunmayanlar hakkında kendilerinin veya mümessillerinin talebi üzerine veya resen ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı şart aranmaksızın muzaharatı adliyeye müteallik hükümler tatbik olunur».

Y. D. KARSLIOĞLU (Yozgad) — Niçin bu depo akçasını zengini versin de fakiri vermesin?

Ad. En. M. M. Ş. DEVRİN (Devamla) — Zannederim ki, kâfi derecede izah ettim, maksat fakir olan erler için bir istisna kabulünden ibarettir.

Gl. Ş. TURSAN (İçel) — Bir سوال : Komutanlar erlerin fakrû halini nasıl takdir edecekler?

Ad. En. M. M. Ş. DEVRİN (Devamla) — tamamen takdirdir. Hiç bir vesikaya ihtiyaç yoktur. Komutan hattâ onun hal ve tavrından fakir olduğu kanaatine varırsa fakirlik ilmühaberini verebilecektir. Bunun için tahkikata girişmesine de lüzum yoktur.

REİS — Tadil tekliflerini tekrar okutuyorum. (Van Mebusu Nihat Berkerin tadil teklifi tekrar okundu).

REİS — Tadil teklifini yüksek takdirinize arz ediyorum. Nazarı itibare alanlar ... Alımıyanlar ... Nazarı itibare alımadı.

(Yozgad Mebusu Yusuf Duygu Karşioğlunun takririni tekrar okundu).

REİS — Nazarı itibare alanlar ... Alımıyanlar ... Nazarı itibare alınmadı.

Maddeyi aynen yüksek tasvibinize arz ediyorum. Nazarı itibare alanlar ... Alımıyanlar ... Nazarı itibara alımadı.

Maddeyi aynen yüksek tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmıyenler ... Kabul edildi.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden teberdir.

REİS — Kabul edenler ... Etmıyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler ... Etmıyenler ... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini yüksek tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmıyenler ... Kabul edilmiştir.

Efendim, açık reye ve seçime iştirak etmiyenler lütfen reylerini kullansınlar. Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Şimdi seçimi tasnife memur arkadaşlar için kura çekiyorum. Cemal Karamuğla, Ziya Orbay, ; Abidin Binkaya.

7. — Devlet Demiryolları ve Limanları İdare-i Umumiyesinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/265) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı?

[1] 140 sayılı basmazyazı zaptın sonundadır.

Maddeleere geçilmesini yüksek reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İdare-i Umumiyesinin teşkilât ve vazifesine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanuna ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun

MADDE 1. — 1042 numaralı kanunun 1483 numaralı kanunla değiştirilmiş olan 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Umumî idare, bütçe ile verilen tahsisattan fazla taahhüt ve sarfiyatta bulunamaz. Ancak inşaat, tesisat, balast, travers, malzeme, fersiyeye, baharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste demirköprüler ve aksamı ile diğer işletme malzemesi, tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçe içindeki tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartıyla gelecek seneye geçici taahhüdât icrası caizdir. Bundan başka sefere hazırlık, seferberlik ilanı gibi askeri ve fiyatların artması kuraklık ve saire gibi iktisadi ve fevkalâde vaziyetlerde tahsisatın کافی gelmemesi ve derhal munzam tahsisat istih-sali kabul olmaması halinde Büyük Millet Meclisinin ilk icimanda tasdikına arz olunmak ve işletmeyi tavakkuftan sıyrânet lüzumuna munhasır bulunmak üzere İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi ile istisnaen fazla sarfiyatta bulunabilir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1042 numaralı kanunun 1784 numaralı kanunla değiştirilmiş olan 15 nci maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir:

Şu kadar ki, otel, gazino, büfe ve bütçeler için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapılacak muamelât ve sarfiyat Muhasebe-i Umumiye, Arttırma, Elksilme ve İhale Kanunları hükümlerine ve Divanı Muhasebatın vize ve mürakabesine ve bunların işletme işleri de idare tarafından bizzat işletildiği takdirde hiç bir vergi ve resme tâbi değildir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 1042 sayılı kanunun 35 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Umumî idare, inşaat ve işletme işleri için hatları, liman ve rıhtımları üzerinde ve müesseseleri arasında telgraf, telefon, elektrik, su tesisleri ve teşkileri yapmağa, yükleme ve boşaltma işleri ile yolcu eşyalarını nakil ve ihraca, demiryollarına yakın şehir ve kasabaarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon işletmeğe ve yine bu verlerde talimatı dairesinde emanet odaları, oteller, gazino, büfe ve bütet açıp işletmeğe mezdundur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü istasyonlarında ve limanlarında inzibatı temin ile mükellef olan polis ve jandarmalara idare binaları müsait olduğu takdirde meccanen yer ve demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife görmeleri için yine idare binaları müsait bulunduğu takdirde kirasız oda tahsisine mezdundur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Herhangi bir sebeple kullanılmıyan biletlerin bedelleri % 10 u tevkif edilerek iade olunur. Bu tevkifat 50 kuruştan az ve 200 kuruştan çok olamaz.

Kullanılmıyan bilet satın alındığı günde satış bürosuna iade edilirse bu tevkifat yapılmaz. Mer'iyet müddetleri içinde salâhiyetli idare memurlarına müchir sebep olmaksızın vize ettirilmeyen kullanılmıyan biletlerin bedelleri geri verilmez.

Biletlerin kullanılmaması trenlerin lâgvi veya gecikmesi gibi idareyi ilgilendiren sebeplerden ileri gelmişse bilet bedelleri tevkifatsız olarak iade olunur.

Geri verilen bilet bedelleri üzerinden tahsil edilmiş olan resim ve vergiler de idarece bilet sahiplerine iade edilir. Bu suretle geri verilen vergi ve resimler ödendiği aya ait vergi ve resim hasılatından tenzil olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 1042 sayılı kanunun 4 ncu maddesinde aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Demiryol, liman ve iskelelerde tarife tabi katına esas olan eşya tasnifini değiştirmeye Münakalât Vekili salâhiyetlidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanun 1 Haziran 1944 tarihinden mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini yüksek reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun tayıhası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/364) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum müdürlüğünce tâyin edilecek yerlerde çalışan işçilere çalıştıkları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere tesbit edilecek esaslara göre parasız yemek verilir.

Yemek masrafları, işçilerin ücret ve gündeliklerinin taallük ettiği tertiplerden ödenir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Umum müdürlüğe ait arazide yetisen ve yetiştirilen yiyecek maddeleri, idarece işe edilenlerin ihtiyaçlarına tahsis ve sarfolunur

Bunların ihtiyaçtan artan miktarı maliyet fiyatı üzerinden Demiryolları ve Limanları kooperatiflerine verilir.

Bu suretle elde edilen mahsuller maliyet kıymetleriyle bir taraftan irat bir taraftan istihlak olunan miktarı da yine maliyet kıymeti üzerinden senesi bütçesine taallük ettiği tertiplerdeki tahsisatı ile mahsup edilir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünce maden işletme yerlerinde çalıştırılan memur ve müstahdemlerle 3173 sayılı kanun gereğince istihkaklarını alan amele ve işçilere buralarda çalıştıkları müddete münhasır olmak üzere idare encümeninin kararı ve Münakalât Vekilinin tasvibi ile aylık tutarlarının % 20 sine kadar bir tazminat vermeğe mezkûr umum Müdürlük salâhiyetlidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek

reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Devlet Demiryollarında amelelikle çalışan erlere, yaptıkları fazla iş nispetinde arttırılmak üzere günde 40 - 80 kuruş arasında gündelik verilebilir. Bu istihkaklar her türlü resim ve vergiden muafır.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millî Korunma Kanununun tâyin ve tarif ettiği fevkalâde hâllerin deyamı müddetince aşağıdaki fıkralara göre muamele olunur:

A) Birinci madde hükmünden iltisak cetvelde, isimleri yazılı memur ve müstahdemleri istifade ettirmeğe Umum Müdürlük mezundur.

Yemek pişirilmeyen hal ve yerlerde bu yemeklerin karşılığı ayın olarak verilebilir.

B) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünce yemek pişiriltilen yerlerde, yol, cer, hareket ve liman hizmetlerine mensup faal memur ve müstahdemlerden istiyenlere maliyet fiyatı üzerinden ve parasızla yemek verilebilir. Bu suretle verilen yemek bedelleri bir taraftan irat ve öte taraftan masraf bütçesine taallük ettiği tertiplere hâve edilerek tahsisat kaydolunur.

C) Üçüncü madde mütâabince verilecek % 20 tazminatları İcra Vekilleri Heyetine tesbit edilecek esaslar dairesinde tahsisatın yük-selmesinde hizmeti görülenler için % 50 ye kadar çıkarmağa Münakalât Vekili salâhiyetlidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun 1 Haziran 1944 tarihinden mer'ûdir.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihamın heyeti umumiyesini yüksek reyimize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Lâyihamın heyeti umumiyesi kabul edilmiştir.

9. — Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında kanun tasvibi ve Millî Müdafaa Encümenini mazbatası (1/233) [1]

REİS — Lâyihamın heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini

[1] 141 sayılı barmagazi sayfa sayıdadır.

[1] 128 sayılı barmagazi sayfa sayıdadır.

yüksek reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kazul edilmiştir.

Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında kanun

MADDE 1. — Harp kuvvetlerinin hazarda emir ve komutasına memur en büyük askerî makam Genelkurmay Başkanlığıdır.

Hazarda Genelkurmay Başkanlığı Başvekil ile bağlı ve emir ve komutadan ve Genelkurmay işlerinden ona karşı mesuldür.

Hazarda Genelkurmay işlerinden ve hazar ve seferde harp kuvvetlerinin emir ve komutası işlerinden Büyük Millet Meclisine karşı Başvekil mesuldür.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Genelkurmay Başkanı Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Genelkurmay Başkanı, vazifelerini ilgilendiren işlerde Başvekil tarafından tâyin ve icabında tadil olunacak esaslara göre Vekillikler ile doğrudan doğruya muhabereye salâhiyetli kılınabilir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Ordu müfettişleri ve muadili vazifeliler, Genel Kurmay Başkanlığının mütalâası alınarak Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin ve tebliğ olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 429 sayılı kanununun 9, 10, 11 ve 12 ncü maddeleri ile 636 sayılı Askerî Sûra Kanununun 3 ncü maddesinin bu kanuna münafi hükümleri kaldırılmıştır.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

10. — *İzmir Suları Türk Anonim Şirketi'nin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâ-yihası ve Dahiliye, Bütçe ve Nafia Encümenleri mazbataları (1/182) [1]*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa varmı? Maddelerin müzakeresine geçilmesini reyinize arz ediyorum: Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun

MADDE 1. — İzmir Suları Türk Anonim Şirketi imtiyaz ve tesisatının satın alınmasına dair 8 . XI . 1943 tarihinde Nafia Vekili ile salâhiyetli Şirket Murahhasları arasında imza ve teati edilmiş olan bağlı mukavele tasdik olunmuştur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul buyuranlar . . . Kabul Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Satın alma mukavelesi damga resimlerinden muafıtır. Bu mukavelede Hükûmete ait olduğu gösterilen bütün vergilerle resimler ve harçlar ve bunların munzam kesirleri mukavelenin 14 ncü maddesi mucibince tasdikın tamamlanması şatiyle aranmaz.

Tapuda Hükümet namına kayıtlı olupta Şirketin faydalanmakta olduğu gayrimenkullerin Hükümetçe belediyeye devirlerinde ve kezalik muvazaa tarikiyle üçüncü şahıslar uhdesinde bulunupta hakikatte Şirketin malı bulunan gayrimenkullerin Hükümet ve belediyeye devirlerinde yukarıki fıkra hükmü caridir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul buyuranlar . . . Kabul Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Satınalma mukavelesi ve ilişkileri mucibince Hükümetçe şirkete ödenmesi kabul edilen paralar İzmir belediyesine vâdelerinden on gün evvel Maliye Vekâleti namına Merkez Bankasına tediye olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul buyuranlar . . . Kabul Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Satın alınan tesisat, ve emval ve saire satınalma mukavelesinden münbaıs ve Hükûmete ait haklar ve borçlar da dâhil olduğu halde bilcümle hukuk ve vعاibi ile birlikte, Hükümetçe İzmir belediyesine devredilir.

Bu tesisat ve emvalin 1944 takvim yılı sonuna kadar idare ve işletilmesi için İzmir belediyesince kendisine bağlı, hükmi şahsiyeti, haiz ve

[1] 129 sayılı barmayazı zaptın sonundadır.

hususî hukuk hükümlerine tâbî muvakkat bir idare kurulur. Bu idare işletmenin yürütülmesinde, hesap usullerinde, memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerinde, bunların ücretlerinin tesbitinde, mubayaalarda vesair bütün muamelelerinde şirket zamanında cari usul ve esasları tatbika devam eder.

Şu kadar ki, tarifelerin tâbî olabileceği tenzilat 3611 sayılı Nafia Teşkilât Kanunu hükümlerine göre mer'iyete konacak nizamnameler hükümüne tâbî tutulur.

Muvakkat idareye ait hesaplar takvim yılı sonunda belediyece tetkik edilir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum: Kabul buyuranlar... Kabul Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Muvakkat idarece işletilecek mallara karşı ika olunacak zararlar için ceza tatbikatı bakımından Devlet mallarına karşı işlenen suçlara ait hükümler tatbik olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Muvakkat idare, işletmeyi, işletmeden mütevellit bütün hak ve vecibeleriyle birlikte 1. I. 1945 tarihinde İzmir Belediyesine devreder. Belediye bu hizmete ait işleri ve lüzum görüldüğü takdirde uhdesinde bulunan diğer su tesislerini, bu kâbil müesseseler için umumî bir işletme kanunu çıkıncaya kadar mülhak bütçeli bir müessese veya hesapları ayrı tutulmak şartıyla diğer âmme hizmetleriyle birleştirilerek mülhak bütçeli müşterek bir müessese halinde idare eder.

Muvakkat idarenin ve mülhak bütçeli müessesenin abonelerle olan münasebetlerine, hizmetlerin ifasına, tarifelerin tesbitine, tesislerin tevsi, tadil ve temdidine ve işletme ile ilgili sair hususlara dair olup Şirketçe tatbik edilmiş olan usul ve esaslar, Nafia Vekilligince tadil ve yenilerinin vazına kadar mer'î ve muteberdir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 nci madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese hâlinde idare edildikleri takdirde bu tesislerin Kazanç vergisine tâbî olanlarından alınacak kazanç vergisi bu vergiye tâbî gelirlerinin % 12 si nispetinde alınır.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 nci madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare olunduğu takdirde bu tesisler Muhasebei Umumiye,

Arttırma ve Eksiltme ve İhale Kanunlarıyla Belediye Muhasebe Nizamnamesine tâbî tutulmazlar.

Müesseselerin yapacakları alım ve satımların esasları Dahiliye ve Nafia Vekilligince müştereken tâyin ve tesbit olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun neşri tarihinde İzmir Suları Türk Anonim Şirketinde müstahdem olanlardan muvakkat idareye nakledilenlerin 6 nci madde mucibince kurulacak mülhak bütçeli müesseseye tâyinlerinde müktesep hak dereceleri 3659 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesi hükümlerine göre tesbit edilir.

Bu esasa göre dereceleri tesbit edilenlerin almakta oldukları aylıklar, girdikleri derece aylığından fazla ise diğer daire ve müesseselerde müktesep hak teşkil etmemek şartıyla ve terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar bu fazlalığın ödenmesine devam olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — A) Memur ve işçilere muhtemel tazminat karşılığı olmak üzere Hükümetçe verilmesi daruhte edilen (On bin) lira 1944 malî yılı işletme haslatından ve belediyece tesbit olunacak esaslar dairesinde hesap ve tevzi olunur.

B) Şirket memurlarından mülhak bütçeli işletme idaresine intikal edipte 4085 sayılı kanun mucibince tekaüde tâbî tutulacakların şirket ve muvakkat idarede geçen hizmetleri mezkûr kanunun muvakkat ikinci maddesi hükümüne göre muameleye tâbî tutulur.

Bunlardan mezkûr muvakkat ikinci maddedeki esaslar dâhilinde geçen hizmetlerini saydırmak isteyenler bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren iki ay zarfında mensup oldukları idare vasıtasıyla sandığa müracaata mecburdurlar.

C) (B) fıkrası mucibince tekaüt hakkını ictisap etmek isteyenlerin (A) fıkrası mucibince alacakları tazminat kendisine verilmeyip borçlarına mahsup edilir ve fazla borçları 4086 sayılı kanunun ikinci muvakkat maddesi mucibince kendilerinden ayrıca tahsil olunur.

D) Bu madde hükmü, 4483 sayılı kanunla satın alınıpta halen muvakkat idarece işletilmekte bulunan İzmir Tramvay ve Elektrik memurları hakkında da, bu idarenin belediyeye tâbî mülhak bütçeli idareye intikallerinde tatbik edilir ve bunlara mahassas paralar bu esasa göre muameleye tâbî tutulur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize

arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Şirket zamanında gümrük resminden muaf olarak geçirilip tesisatta kullanılmış veya halen müessesede ambarında mevcut bulunmuş olan eşya ve malzeme yi belediye, su tesislerinin her sahasında kullanmak salâhiyetini haiz olup bu tarzda istimalden dolayı bu malzeme ve eşya için belediye den herhangi bir resim ve vergi aranmaz.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyiniz arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyiniz arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Nafra ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reyiniz arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

11. — *Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/261) [1]*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında sözişiyen var mı? (Hayır sesleri). Maddelere geçilmesini kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Maddelere geçilmesi kabul olunmuştur.

Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun

MADDE 1. — Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Oyun kâğıtları, İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunacak bedelle satılır.

Beher deştenin maliyet bedeli ile satış bedeli arasındaki fark inhisar resmini teşkil eder. Bu resim 100 kuruştan aşağı olamaz.

İnhisar resminin yüzde yetmiş beşi muavene t olmak üzere Kızılay Cemiyetine terk ve tahsis, yüzde yirmi beşi ise Hazineye irat kaydolunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyiniz arz ediyorum. Kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden

[1] 132 sayılı basmayazı zaptin sonundadır.

mer'idir.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

12. — *Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 sayılı kanunun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/158) [1]*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Maddelere geçilmesi kabul olunmuştur.

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 numaralı kanuna ek kanun

MADDE 1. — Muayyen tarifeli nakil vesaiti ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 472 numaralı kanunun ibirnci maddesinde yazılı müesseseler tarafından bir ay zarfında tahsil olunan nakliyat resminin, 2030 numaralı kanunun birinci maddesi mücibince malsandığına teslimi için tâyin edilmiş bulunan müddet Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü için 75 gündür.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reyiniz arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

13. — *Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve modüs vivendiler akdine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaridatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, İktisat, Maliye, Bütçe ve Ticaret Encümenleri mazbataları (1/178) [2]*

[1] 136 sayılı basmayazı zaptin sonundadır.

[2] 137 sayılı basmayazı zaptin sonundadır.

REİS — Heyeti Umumiyesi hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri).

Maddelere geçilmesini yüksek reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret anlaşmasına ve modüs vivendiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaridatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Hükümet muvakkat mahiyette olmak üzere Ticaret ve Tediye Anlaşmaları ve modüs vivendiler müzakere ve akdine mezun ve mütekabiliyet şartıyla ticaret muahede ve mukavelesine ve modüs vivendilere bağlı olan ahdi listelerde lüzumuna göre tadilat ierasına veya bu listeleri tamamen ilgaya ve ticaret muahede ve mukaveleleri ile modüs vivendilere aynı mahiyette yeni listeler ilâvesine salâhiyetlidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı ticaretmuahede ve mukaveleleriyle modüs vivendilerin şümülüne giren maddelerin mer'i gümrük resimlerine, görülecek lüzum ve alâkalı vekâletlerle Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin müşterek teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyeti, muvakkat mahiyette değişiklikler yapmağa ve bu maddelerden bazılarının resmini kaldırmağa veya muaf olanları resme tâbi tutmağa salâhiyetlidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümet 1 nci ve 2 nci maddelere tevfiikan aldığı tedbirleri ve akdettiği anlaşmalara en geç üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikına arz eder.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Türkiye Cumhuriyeti ile Ticari Anlaşmalar akdetmemiş olan veya böyle bir Anlaşma için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Hükümeti tarafından yapılmış teklif ve teşebbüsleri neticelendirmeyen yahut Ticaret Anlaşmaları veya modüs vivendiler akdine yanaşmayan veyahut mevcut mukaveleleri vaktinden evvel tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan ecnebi memleketlerin mamullerine, mahsullerine ve deniz vasıtalarına karşı umumî veya kısmi memnuiyet, tahdit ve takyitler koymağa veya farklı muameleler tatbik etmeğe Hükümet salâhiyettardır.

Hükümetin bu salâhiyeti kullanarak ittihaz edeceği karar, icabına göre tâyin ve ilân edeceği bir müddetin mürurundan sonra tatbik olunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi yüksek reynize arz ediyorum. Kabul buyuranlar ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren iki sene müddetle mer'idir.

REİS — Maddeyi Kabul buyuranlar ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icra İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Lâyihamın birinci müzakeresi bitmiştir.

Zirai Donatım Kanun lâyihasını, tevzi tarihine göre bugün müzakere edemeyeceğiz. Şimdi seçim ve açık reylerin neticesini arz ediyorum.

Millî Korunma Kanununa tevfiikan yapılmış olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı bilançosunun tasdikı hakkındaki kanun lâyihasına (339) zat rey vermiştir. Nisap vardır. Kanun (339) rey ile kabul edilmiştir.

Divanı Muhasebat âzalığı için yapılan seçime (321) zat iştirâk etmiş ve namzetlerden Kemalettin Arıçay 277, Niyazi Önceler 42, Asum Yaşargil 2 rey almış olduğuna göre Kemalettin Arıçay intihap edilmiştir.

Ruznamede müzakere edilecek başka madde kalmadığından cuma günü saat on beşte toplanılmak üzere inikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 16,45

Millî Korunma Kanununa tevfilkan yapılmış olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı bilançosunun tasdikı hakkındaki kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Aza adedi : 455
 Reye iştirak edenler : 339
 Kabul edenler : 339
 Reddedenler : 0
 Müstenkifler : 0
 Reye iştirak etmiyenler : 115
 Münhaller : 1

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR	Dr. R. EEVENT	Dr. R. GÜRAN	GL. K. SEVÜKTEKİN
I. H. BAFTACIOĞLU	BALIKESİR	F. GÜVENDİREN	K. SEDELE
A. ÇETİNKAYA	M. AKPINAR	Dr. S. KONUK	Ş. ULUĞ
M. GÖNENC	O. N. BURCU	Dr. M. T. SİMER	EDİRNE
Dr. A. H. SELÇİL	H. KARAN	ÇANAKKALE	M. E. AĞAOĞULLARI
B. TÜRKER	H. KUÇUKLER	S. T. ARSAL	F. BALKAN
S. YURDKORU	H. ONAT	S. BATU	E. DEMİRAY
AGRI	GL. K. ÖZALP	R. BULAYIRLI	Dr. F. MEMİK
H. BAYRAK	F. TIRİTOĞLU	H. ERGENELİ	ELAZIĞ
H. TUGAÇ	Y. S. UZAY	R. N. GÜNTEKİN	H. KİŞİOĞLU
AMASYA	I. H. UZUNÇARSILI	A. KAMÇIL	S. SAĞIROĞLU
N. AKTİN	BİLECİK	ÇANKIRI	ERZİNGAN
Z. TARILAN	A. ESEN	Dr. A. ARKAN	B. K. ÇAĞLAR
E. URAS	Dr. M. SUNER	A. İNAN	A. PIRAT
ANKARA	BİNGÖL	M. A. RENDA	A. S. İLTER
M. AKSOLEY	F. F. DÜŞÜNSEL	ÇORUH	Ş. SÖKMENSÜER
GL. N. ANILMIS	BİTLİS	A. R. EREM	ERZURUM
B. BAYKAN	B. OSMA	A. TUZUN	A. AKYÜREK
A. BAYTIN	BOLU	ÇORUM	S. ALTUĞ
R. BÖREKÇİ	H. S. ADAL	H. AKDOĞAN	N. DURLU
M. ERİŞ	Korgl. A. ALPTOĞAN	E. S. AKGÖL	N. ELGÜN
A. ÇUBUKCU	H. C. ÇAMBEL	Dr. C. ALPER	M. H. GÖLE
F. DAIYAL	ÇÖZGAĞLAR	N. ATALAY	Ş. KOÇAK
M. KAYAĞÖLU	C. S. SİREN	Dr. M. CANTEKİN	GL. Z. SOYDEMİR
H. N. MİHÇİOĞLU	Dr. Z. ULGEN	M. ÇAĞIL	ESKİŞEHİR
Z. YÖRÜK	BURDUR	N. KAYAALP	Y. ABADAN
ANTALYA	I. N. DİLMEN	DENİZLİ	İ. U. AYKURD
N. AKSOY	Ş. ENGINERİ	F. ASAL	E. SAZAK
H. T. DAĞLIOĞLU	Dr. A. R. YEŞİLYURT	Dr. H. BERKMAN	GAZİANTEP
Dr. G. KAHRAMAN	BURSA	A. EGE	Dr. M. A. AĞAKAY
N. E. SUMER	A. AKGÜÇ	N. KÜÇÜKA	Dr. M. CANBOLAT
Dr. C. TUNCA	GL. A. ATLI	E. A. TOKAD	B. KALELİ
AYDIN	R. CANITEZ	DIYARBAKIR	Dr. A. MELEK
GL. R. ALPMAN	A. DURU	R. BEKİT	M. SAHİN
N. GÖKTEPE	A. M. ERHAN	O. OCAK	GİRESUN
A. S. LEVEND	M. F. GERÇEKER	Dr. İ. T. ÖNGÖREN	M. AKKAYA

F. ATLI
 İ. SABUNCU
 A. SAYAR
 N. OSTEN
 A. ULUS
GÜMÜŞANE
 H. F. ATAÇ
 Ş. ERDOĞAN
 R. GÜRELİ
 E. S. TÜR
HAKKARI
 A. R. GÖKSİDAN
KATAY
 Gl. E. DURUKAN
 H. ILGAZ
 R. S. KUNT
 H. SELÇUK
 A. TÜRKMEN
İZEL
 T. C. BAKIR
 R. KORALTAN
 Ş. TUGAY
 Gl. Ş. TÜRSAN
İSPARTA
 K. AYDAR
 M. KARAAĞAÇ
 H. ÖZDAMAR
 K. TURAN
 C. TÜZEMEN
İSFAHAN
 A. K. AKYÜZ
 C. E. ARSEVEN
 Dr. G. ABAÇ
 A. BAYINDIR
 Dr. K. C. BEKSOY
 H. DENİZMEN
 Dr. H. DİKER
 G. B. GÖKER
 İ. A. GÖVSA
 F. HAMAL
 H. KORBEL
 Ş. A. ÖGEL
 F. ÖYMEN
 V. SARIDAL
 İ. H. ÜLKEMEN
 A. R. TARBAN
İZMİR
 Ş. ADALAN
 B. ARMAN
 Dr. H. H. ÇURA

E. ÇENAR
 S. EPIKMEN
 R. KÖKEN
 Ş. YUNUS
KARS
 E. DEMİREL
 Gl. H. DURUDOĞAN
 Ş. KARAGAN
 Dr. E. OKTAY
 Z. ORHON
 E. ÖZOĞUZ
KASTAMONU
 A. BİNKAYA
 T. COŞKAN
 H. ÇELEN
 H. ÇORUK
 Dr. F. ECEVİT
 Z. ORBAY
 R. SAHTUĞ
 N. TAMAY
KAYSERİ
 A. HİKADAC
 R. ÖZSOY
 M. K. SAĞIR
 M. TANDER
 N. TOKER
 C. TÜZEL
KIBRISLILARI
 Z. AKIN
 N. A. KANSU
 Ş. ÖDÜL
KIRSEKER
 F. SEKER
 Ş. TORGUT
 İ. TURAN
KOCAELİ
 R. AKCA
 S. ARTEL
 Gl. M. BAKU
 Dr. F. Ş. BİRGE
 R. FENMEN
 S. PEK
 İ. TOLON
 S. YARGI
 İ. S. YİĞİT
KONYA
 V. BİLGİN
 M. A. BİNAL
 S. ÇUMRALI
 Ş. ERGÜN

F. GÖKMEK
 Dr. S. İRMAK
 H. KARAGÜLLE
 N. H. ONAT
 T. F. SİLAY
 Dr. O. Ş. ULUDAĞ
KÜTAHYA
 B. ATALAY
 H. BENLİ
 Dr. A. S. DELİLBASI
 S. KUTMAN
 H. PEKCAN
 R. PEKER
 A. TIRIDOĞLU
 Ö. B. UŞAKLI
 V. UZGÖREN
MALATYA
 N. BAYDAR
 M. ÖKER
 Dr. C. ÖZEL
 M. S. ÖZBAŞARBAŞI
 M. PEKTAŞ
 H. SAGIROĞLU
 K. SAYIN
 O. TANER
 T. TEMELLİ
 M. N. ZARCI
MANİSA
 Korgl. A. R. ARPEN-
 KAL
 H. BAYUR
 O. ERGİN
 Ş. R. HATIROĞLU
 Dr. S. E. KALAYÇILAR
 F. KURDOĞLU
 Y. ÖZAY
 F. USLU
MARAS
 H. R. FANKUT
 A. H. TANINAR
MARDİN
 Gl. S. DÜZGÖREN
 R. ERTEN
 H. MENEMENÇİOĞLU
 Dr. A. İZAS
 L. ÜLKÜMEN
MEHİR
 Orgl. İ. ÇALIŞLAR
 S. GÜNEY
 C. KARAMUĞLA

H. KILIBCI
 F. O. MENTEŞEBOĞLU
MUS
 H. KILIÇOĞLU
NİĞDE
 A. G. BODRİMLU
 R. DOLUNAY
 H. ULUSOY
ORDU
 Ş. AKYAZI
 İ. ÇAMAŞ
 Dr. V. DEMİR
 Dr. Z. M. SEZER
 H. ŞARLAN
 H. YALMAN
 M. YARIMBIYIK
RİZE
 T. B. BALTA
 R. S. A. DİLLENCE
 K. KAMU
 F. SİRMEN
 A. ZIRH
ISANON
 C. BİLİSTİ
 H. ÇAKIR
 Z. DURUKAN
 Amiral F. ENGİN
 N. FIRAT
S. ERBAY
 N. ÖZTUZGU
 M. A. FÖRTER
ŞİŞMAN
 D. ARIKOĞLU
 Gl. N. ELDENİZ
 Ş. İŞCEN
 C. ORAL
 A. M. YEGENA
ŞİRD
 A. R. ESEN
 S. TUNGAY
 B. TÜRKAY
SİNGER
 C. ATAY
 C. K. İNCEDAYI
 Dr. B. KÖZDEMİR
 H. ORUĞOĞLU
 İ. H. ŞEVİK
SİYER
 İ. H. BAŞAK
 M. Ş. BLEDA

A. N. DEMİRAĞ
A. ESENBEL
Ş. GÜNALTAY
H. İSEK
K. İSTAPCI
Tug. H. GÖK-
DALAY
N. SADAK
R. Ş. SİRER
A. YURDAKUL
TEKİRDAĞ
F. ATAÇ
F. ÖZTRAK
E. PEKEL
C. UYBADIN

TOKAD
S. ÇELİKKOL
M. DEVELİ
H. N. KEŞMİR
C. KOVALI
G. PEKEL
N. POROY
TRABZON
S. ABANOZOĞLU
M. AYDIN
F. A. BARUTCU
H. N. BOZTEPE
S. DAY
T. GÖKSEL

R. KARADENİZ
L. YAVUZ
TUNCELİ
N. S. SILAN
H. ÜÇÖZ
URFA
K. BERKER
H. S. COŞAR
R. SOYER
E. TEKELİ
S. K. YETKİN
VAN
M. BOYA
N. BERKER

YOZGAD
M. ALPAK
C. ARAT
Z. ARKANT
Y. D. KARSLIOĞLU
S. KÖRKMAZ
A. SUNGUR
ZONGULDAK
Ş. DEVRİN
E. ERİŞİRGİL
A. GÜREL
H. KARABACAK
H. A. KUYUCAK
Ş. TANSAN
R. VARDAR

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR
H. ÇERÇEL
A. TAŞKAPILI
AĞRI
R. R. PASİN (M.)
AMAŞYA
A. K. YİĞİTOĞLU
ANKARA
F. R. ATAY
H. O. BEKATA
İ. İNÖNÜ (R. C.)
M. ÖKMEN
ANTALYA
Dr. H. KURAL (M.)
T. SÖKMEN
AYDIN
Dr. H. ALATAŞ (V.)
Dr. M. GERMEN (R. V.)
A. MENDERES
BALIKESİR
H. ÇARIKLI
M. DEMİR (M.)
P. ETCİOĞLU
S. ÖRGEEVREN
BİLECİK
M. Ş. ESENDAL
K. GÜLEK (M.)
BİNGÖL
T. BANGUOĞLU
BİTLİS
M. ERTAN

BOLU
H. R. ÖYMEN
BURSA
M. B. PARS
Gl. N. TINAZ
ÇANKIRI
B. ERKİN (M.)
T. ONAY
ÇORUH
M. M. KANSU
A. US
ÇORUM
İ. EKER
DENİZLİ
Y. BAŞKAYA (M.)
H. GÜNVER
Dr. B. UZ
EDİRNE
M. N. GÜNDÜZALP
ELAZIĞ
F. AĞRALI (V.)
F. A. AYKAÇ
İ. YALÇIN
ERZİNCAN
F. KALFAGİL
ERZURUM
Gl. P. DEMİRHAN
R. DİNÇ (M.)
ESKİŞEHİR
İ. ARUKAN
İ. ÖZDAMAR

GAZİANTEP
Ö. A. AKSOY
C. S. BARLAS
Ş. ÖZDEMİR (M.)
GİRESUN
Gl. İ. SÖKMEN (M.)
GÜMÜŞANE
C. SELEK
İÇEL
D. M. BERKER
F. C. GÜVEN
E. İNANKUR
İSTANBUL
Gl. R. BELE
S. CİMCOZ (M.)
A. Ş. ESMER (M.)
Gl. K. KARABEKİR
Z. KARAMURSAL
N. MENEMENCİOĞ-
LU (V.)
H. C. YALÇIN
İZMİR
C. BAYAR
M. BİRSEL
H. MENTEŞE
E. ORAN
Dr. K. ÖRS
Ş. SARACOĞLU (Bş.
V.)
H. A. YÜCEL (V.)
KARS
C. DURSUNOĞLU

F. KÖPRÜLÜ
KASTAMONU
T. TAŞKIRAN
KAYSERİ
F. BAYSAL
Ö. TAŞÇIOĞLU
S. H. ÜRGÜBLÜ (V.)
KIRKLARELİ
Dr. F. UMay
KIRŞEHİR
F. ÇOBANOĞLU
KOCAELİ
A. DİKMEN
KONYA
Gl. A. F. CEBESOY
(V.)
A. H. DİKMEN (M.)
A. M. GÖKER
K. OKAY
A. R. TÜREL (V.)
KÜTAHYA
M. ERKMEN
MALATYA
E. BARKAN (M.)
MANİSA
R. N. EDGÜER (M.)
İ. ERTEM
K. KARAOŞMAN
H. SARHAN
MARAŞ
Dr. K. BAYİZİT
B. KAPLAN

A. YAYCIOĞLU
MARDİN
İ. F. ALPAYA (İ. A.)
E. ERGİN (M.)
MUŞ
H. KILICOĞLU (M.)
NİĞDE
H. MENĞİ (M.)
F. SOYLU (M.)
Dr. R. F. TALAY
H. TEPEYRAN (M.)

ORDU
S. S. TARCAN (M.)
RİZE
H. C. BELÜL
SAMSUN
İ. EZGÜ (M.)
SEYHAN
S. ÇAM (M.)
K. ÇELİK
Dr. K. SATIR
H. URAN (V.)

SİİRD
RESSAM Ş. DAĞ
SİVAS
İ. M. UĞUR (M.)
TEKİRDAĞ
R. APAK
N. TRAK (M.)
TOKAD
R. ERİŞKEN
R. A. SEVENGİL
TRABZON
M. S. ANAMUR

D. EYİBOĞLU (M.)
H. SAKA
URFA
A. K. TECER
VAN.
İ. ARVAS
YOZGAD
S. İÇÖZ
ZONGULDAK
Dr. R. BARKIN
Y. Z. ÖZENCİ

S. Sayısı : 102 ye ek

1940 yılı Millî Korunma bilânçosunun gönderildiği hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatasası (3/85)

Divanı Muhasebat Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.
D. M. Encümeni
Esas No. 3/85
Karar No. 7

15 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

21 . IV . 1944 tarih ve 6 karar sayılı mazbataya ektir:

1940 takvim yılı Millî Korunma hesapları hakkında evvelece takdim kılınmış olan mazbata, Encümence görülen lüzum üzerine Umumî Heyetin 3 . V . 1944 tarihli toplantısında geri alınmıştır.

İşbu mazbatada mezkûr bilânço ve kârüzarar hesapları üzerinde bazı tadil ve tashihlerin yapılmasına karar verilmişti. Bu tadillerin 1941 senesi hesabında nazarı dikkate alınarak icabı ifa edilmiş olduğu bu defa banka mümessili tarafından verilen izahattan anlaşılmiş olmakla keyfiyet, bilânçoya ait olmak üzere bu defa yeniden ka-

leme alınan kanun lâyihası bağlı cetvelle birlikte Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Di. Mu. E. Reisi	M. M.	Kâtip
N. M. M.		
Çanakkale	Çanakkale	Kastamonu
R. Bulayırılı	R. Bulayırılı	N. Tamaç
Balıkesir	Ankara	Bolu
H. Küçükler	H. N. Mihçoğlu	C. Özçağlar
Kocaeli	Malatya	Malatya
S. Pek	Dr. C. Özelçi	M. Pektaş
Malatya	Niğde	Sivas
T. Temelli	A. G. Bodrumlu	A. Yurdakul

DİVANİ MUHASEBAT ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Millî Korunma Kanununa tevfikân yapılmış olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı bilânçosunun tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 3780 sayılı Millî Korunma Kanununa tevfikân yapılmış olup bitişik cetvelde gösterilmiş olan sarfiyata ait 1940 takvim yılı bilânçosu ve kârüzarar hesabı tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Tashihli bilânço (telhisen)

Aktif		Pasif	
Ödenmemiş sermaye	41 585 260,33	Sermaye	50 000 000
Kredi suretiyle temin olunan sermaye	8 414 739,67	İhtiyatlar	1 689 398,98
	<hr/>	Fazla kârlar fonları	1 512 512,03
Bankalar (Etibank)	176 886,95	Kok satışından mütevellit kâr	176 886,95
Sabit kıymetler	2 264 229,06		<hr/>
Mütedavil kıymetler	2 750 144,73	Bankalar (Ziraat)	1 689 398,98
Borçlular	2 843 507,17	Alacaklar	6 902 227,64
Kârü zarar	606 284,41		49 425,70
Bilânço devresi zararı			
	<hr/>		<hr/>
	58 641 052,32		58 641 052,32

Kârü zarar hesabı (telhisen)

Zimmet		Matlup	
Teşkilât ve idare masrafları	25 886,43	(Ziraat Vekâleti)	
Sair masraflar	689 352,39	Zirai işletmeler	100 112,02
		Sümerbank: faiz, komisyon, sair kârlar	2 931,37
		Ziraat Bankası: Sütkestik satışından kâr	5 910,84
		Berayi muvazene zimmet bakiyesi (zarar)	606 284,41
	<hr/>		<hr/>
	715 238,82		715 238,82

S. Sayısı : 128

Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/233)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 116, 6/1034

4 . IV . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislğine

Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkındaki kanun projesinin mucip sebepler lâyihası

Genelkurmay Başkanlığının Devlet teşkilâtındaki mevki ile vazife ve salâhiyetlerinin yeni bir kanunla tesbitine lüzum görülmüş ve ilişik lâyiha bu maksatla hazırlanmıştır.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/233

Karar No. 22

15 . V . 1944

Yüksek Reislğe

Genel Kurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında olup Başvekâletin 4 . IV . 1944 gün ve 6/1034 sayılı tezkeresiyle Yüksek Reislğe sunulan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Başvekil, Millî Müdafaa Vekili ve Genelkurmay Başkanı hazır buldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Bu kanun lâyihası bilhassa Teşkilâtı Esasiye Kanununa uygunluğu, Genelkurmay Başkanlığının ve hazar ve seferde emir ve komuta işlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin devamlı ve doğrudan doğruya mürakabesine tabi

bir mercie bağlanılıp bağlanılmaması ve bu bağlanılığın Millî Müdafaa Vekili veya Başvekil olması bakımlarından hiç bir mütalâa ve düşünce açıkta kalmamak şartıyla iyice incelendi.

İcra Vekilleri Heyetinin müşterek mesuliyetleri bakımından Başvekil mi yoksa İcra Vekilleri Heyetine mi bağlanmasının uygun olacağı hakkında dermeyan edilen ihtirazî kayıtlar üzerinde de duruldu.

Bu müzakere ve münakaşalarda, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 40 nci ve İcra Vekilleri Heyetinin müşterek mesuliyetlerine ait olan 46

ncı maddeleriyle Genelkurmay Başkanlığı teşkiline dair 429 ve Askerî Şûra teşkiline ait 636 sayılı kanunların ruh ve esasları incelenmiş ve bunlar gözönünde tutularak müzakereler cereyan etmiştir.

Teşkilâtı Esasiye kanununun 40 nci maddesinin (Başkomandanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyeti mâneviyesinde mündemiç olup Reisi Cümhur tarafından temsil olunur.) fıkrasıyla Millî hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız Türkiye Büyük Millet Meclisinde temerküz ve teessüs etmiş bulunmasındaki esas, tamamen mahfuz kalmakta ve bu kanunun, mütaakıp fıkrada (Kuvayı harbiyenin emir ve kumandası hazarda kanunu mahsusuna tevfikân Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetine tevdi olunur.) hükmü mucibince, evvelce çıkarılmış bulunan 429 sayılı kanunu tadilen onun yerine kaim olan kanunu mahsustan ibaret bulunduğu ve binaenaleyh bu kanunun Teşkilâtı Esasiye Kanununa uygunluğuna ittifakla karar verilmiştir.

Filhakika Devlet ve Hükümet teşkilâtımızın ruh ve esasları her teşkilât ve makamın mesuliyetini zamin ve hazar ve seferde harp kuvvetlerinin emir ve komutasıyla meşgul makamların İcra Vekilleri Heyeti yoluyla mürakabe ve mesuliyetini kâfil bulunmakta ise de, tatbikat bakımından bugünkü durumun doğurduğu mahzurlardan ve Genelkurmay Başkanlığının çok şümüllü olan uzun hazar yıllarındaki çalışmalarında, icabeden işlerdeki aksamalardan dolayı da bu makamın salâhiyetli bir mercie bağlanmasının zaruri olduğu neticesine varılmıştır.

Millî Müdafaa Vekilliğinin Hükümet içinde ordu kuvvetleri işiyle ve Genelkurmay vazife ve hizmetlerinin de memleketin harp kuvvet ve kıymetlerinin ihzariyle meşgul makamlar olması bakımından Genelkurmay Başkanlığının Millî Müdafaa Vekilliğine bağlanmasında ilk bakışta bir uygunluk görülürse de aslında Genelkurmay işlerinin Millî Müdafaa ve Millî Seferberlik bakımlarından milletçe ve memleketçe harbe hazırlanma faaliyetinden ibaret bulunmasına göre Genelkurmayın memleketin topyekûn harbe hazırlanması bakımından bütün Devlet teşkilâtının faaliyetleriyle ilgili teknik bir ihtisas heyeti ve makamı olması, diğer Vekâletlerle de müştereken çalışıp ortaya koyacağı ve ayrı kanunlarla tevcih

edilmiş ve gittikçe artmakta olan bir çok işleri bulunması ve bugünkü harp şartlarının icapları dolayısıyla ve diğer memleketlerdeki tatbikat şekillerinden de faydalanarak, Genelkurmay Başkanlığının Başvekile bağlanmasının ve onun da İcra Vekilleri Heyeti Reisi sıfatıyla, Genelkurmay, ve hazar ve seferde emir ve komuta işlerinden, Büyük Millet Meclisine karşı mesul olmasının bu kanunla teyit ve tevsikına karar verilmiştir.

Maddelere gelince:

Her ne kadar Genelkurmay Başkanlığının seferde Eşkilâtı Esasiye Kanunu mucibince, (Kuvayı harbiyenin emir ve komutasına) memur edilecek zatın Genelkurmay Başkanlığını teşkil edeceği tabii ise de Genelkurmay vazife ve işleri hazarda olduğu gibi seferde de devam edeceğinden ve tatbikatta Başvekilin mesuliyeti bilfiil Genelkurmay Başkanı gibi teknik ve icradan değil, ancak işlerin umumî cereyan ve neticelerinden olacağına göre birinci maddenin ikinci fıkrasının başına (hazarda) kelimesinin ve yine bu fıkranın (Başvekile bağlı) yazısından sonra (ve emir ve komutadan ve Genelkurmay işlerinden) kaydının ve keza üçüncü fıkranın başında aynı maksatla (hazarda) kelimesinin ilâvesine ve (emir ve komutasından) kaydının kaldırılarak yerine (emir ve komutası işlerinden) kaydının konulmasına ittifakla karar verilmiştir.

Lâyihanın dördüncü maddesi (Ordu müfettişleri ve muadili vazifeliler Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunur) demektir.

Filhakika tatbikatta bu zevatın tâyinlerinde Genelkurmay Başkanının mütalâası alınacağı tabii ise de bunun kanuna derç ve tasrih edilmesinin faydalı ve lüzumlu olacağı mütalâa edilmiş ve lâyihanın bu maddesine (vazifeliler) kelimesinden sonra (Genelkurmay Başkanlığının mütalâası alınarak) kaydının ilâvesine ve her ne kadar tâyin mefhumunda, ordu komutanı ve muadili vazifelilerin kanuni vaziyetine göre, tebdil de mündemiç ise de Encümençe (tebdil) kelimesinin ilâvesinde vuzuh bakımından fayda görülmüş ve maddeye (tâyin) kelimesinden sonra (ve tebdil) kelimesinin yazılmasına ittifakla karar verilmiştir.

Lâyihanın beşinci maddesi 429 sayılı kanunun 9, 10, 11 ve 12 nci maddelerini kaldırıyor-

sa da, 636 sayılı Askerî Şûra Kanununun üçüncü maddesinin, ordu kumandanı ve muadili vazifelerin tâyininde tesbit ettiği hükmü lâyiha değiştirmiş olduğundan beşinci maddeye (maddeleri) kelimesinden sonra (ile 636 sayılı Askerî Şûra Kanununun üçüncü maddesinin bu kanuna münafi hükümleri) kaydının ilâvesine ittifakla karar verilmiştir.

Binaenaleyh Encümenimizce bu suretle müzakere ve kabul edilen bu lâyiha Umumî Heyete arzedilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulmuştur.

M. M. En. Rs.	M. M.	Kâtip
Sinob	Ağrı	Konya
C. K. İncedayı	H. Tuğaç	V. Bilgin
Bolu	Bursa	
Korgl. A. Alptögan	Gl. A. Atlı	

Bursa		Çankırı
Muhallifim		Dr. A. Arkan
Gl. N. Tmaz		
Çorum		Diyarbakır
E. S. Akgöl		Gl. K. Sevüktekin
Erzurum		Erzurum
A. Akyürek		Gl. Z. Soydemir
Gazianteb	Gümüşane	Hatay
Dr. M. Canbolat	Ş. Erdoğan	Gl. E. Durukan
İstanbul	Kars	Kayseri
Ş. A. Ögel	Gl. H. Durudoğan	N. Toker
Kırlareli		Kocaeli
Korgel. K. Doğan		Gl. M. Bakû
Mardin	Muğla	Siird
Dr. A. Uras	S. Güney	B. Türkay
Tekirdağ		Tokad
R. Apak		S. Çelikkol

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Genelkurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Harp kuvvetlerinin hazarda emir ve komutasına memur en büyük askerî makam Genelkurmay Başkanlığıdır.

Genelkurmay Başkanlığı Başvekile bağlı ve ona karşı mesuldür.

Genelkurmay işlerinden ve hazar ve seferde harp kuvvetlerinin emir ve komutasından Büyük Millet Meclisine karşı Başvekil mesuldür.

MADDE 2. — Genelkurmay Başkanı Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunur.

MADDE 3. — Genelkurmay Başkanı, vazifelerini ilgilendiren işlerde Başvekil tarafından tâyin ve icabında tadil oluncak esaslara göre Vekillikler ile doğrudan doğruya muhabereye salâhiyetli kılınabilir.

MADDE 4. — Ordu müfettişleri ve muadili vazifeliler, Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunurlar.

MADDE 5. — 429 sayılı kanunun 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 . III . 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Genel Kurmay Başkanlığının vazife ve salâhiyetleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Harp kuvvetlerinin hazarda emir ve komutasına memur en büyük askerî makam Genel Kurmay başkanlığıdır.

Hazarda Genel Kurmay başkanlığı Başvekile bağlı ve emir ve komutadan ve Genel Kurmay işlerinden ona karşı mesuldür.

Hazarda Genel Kurmay işlerinden ve hazar ve seferde harp kuvvetlerinin emir ve komutası işlerinden B. M. Meclisine karşı Başvekil mesuldür.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Ordu müfettişleri ve muadili vazifeliler, Genel Kurmay başkanlığının müta-lâası alınarak Başvekilin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin ve tebdil olunur.

MADDE 5. — 429 sayılı kanunun 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri ile 636 sayılı Askerî Şûra kanununun 3 nci maddesinin bu kanuna münafi hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına
ve devrine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Bütçe ve
Nafia Encümenleri mazbataları (1/182)**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/3

3 . I . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İzmir suları Türk Anonim Şirketinin satın alınması ve devri hakkında Nafia Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 . XII . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunmuş olduğumu arz ederim.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi imtiyazı ile tesisatının satın alınmasına dair mukavelenin tasdiki ve müessesenin İzmir Belediyesine devri ile işletilmesi hakkındaki kanun lâyihasının mucip sebepleri

1. İmtiyazın mevzuu ve müddeti, sermaye, ilk tesisat ve mağaza mevcutları kıymeti ihşai malûmat:

İzmir şehrine su tevzii imtiyazı 22/Rebiülahir/1311 tarihli fermanla Niyazi isminde bir zata verilmiş ve bu zata verilen imtiyaz ve bilmukabele girişilen taahhüdâtın icrası için 9 Mart 1311 tarihinde imzalanan dâhili nizamname mucibince İzmir Suları Osmanlı Şirketi adıyla anonim bir şirket teşkil olunmuştur.

İnşaata 1896 tarihinde başlanmış ve 18 Ağustos 1898 tarihinde şehre su verilmiştir.

İmtiyazın müddeti 1311 tarihli ferman mucibince 47 senedir. Ancak Şirketin isteği üzerine bu müddet 11/Kânunusani/1312 tarihli iradei seniye ile 85 seneye çıkarılmıştır. Bu suretle imtiyaz 1940 ta sona erecek iken uzanma neticesinde 1978 de nihayet bulmaktadır. Satın alma müddeti ise 1918 de hulül etmiştir.

Şirketin sermayesi beheri beş yüz Belçika Fransı itibarı kıymetli 7 500 hisse senedi tutarı olan 3 750 000 Belçika Fransıdır. Şirket ayrıca iki tertip tahvilât çıkarmıştır. Bunların ihraç kıymeti yekûnu 8 608 190 Belçika Fransıdır.

Şirketin 1942 bilânçosuna nazaran iptidai tesisat kıymeti, su tesisatı, makineler ve ebniyeler 907 402,47, şube kolları 263 119,92 Türk lirası olmak üzere ceman 1 170 522,39 ve mağaza mevcutları da 83 149,26 liradır.

Şirketin 1941 senesi sonuna kadar ayırdığı amortisman miktarı, 53 502,91 lirası sımai ve 11 799 lirası da malî olmak üzere ceman 65 301,91 liradır.

Şirketin İzmir'de Halkapınar istasyonunda beheri 80 m³ teshin satırlı ve 8 atmosfer tazyikli dört ve bir tane 113. 2 m³ teshin satırlı ve 10 atmosfer tazyikli olmak üzere ceman beş buhar kazanı vardır. Bunlardan dördü ikişer kazandan müteşekkil blok halinde diğeri ise tektir.

Tulumba dairesinde iki aded yatık pistonlu buhar tulumbası vardır. 250 beygir takatinde ve sa-

atte 650 m³ su verebilecek kudrettedir. Bir tane de dizelle müteharrik santrfüj tulumbası vardır ki takatı 250 beygir ve saatte 500 m³ su verebilir.

Selvilitepe pompaj istasyonunda beheri 40 beygir takatinde iki dizel motörü ile müteharrik birisi 2 ve diğeri 3 silindirli iki tulumba vardır.

Su depoları biri Halkapınar, diğeri de Selvilitepe'de olmak üzere iki tanedir. Halkapınar'daki deponun hacmi 10870 m³, Selvilitepe'dekinin ise 600 m³ tür.

1941 senesi sonunda muhtelif ebatta kanalizasyon hattı	136 068.49	M.
Şube kollarının uzunluğu	60 767	M.
Muhtelif boyda yangın muslukları	187	aded
Abone adedi	10 030	» tir.

Şirketin Halkapınar'daki fabrika binasıyla müstemilâtından başka fabrika sahası dâhilinde üç aded müstahdemim ikametgâhı ve bir de Alsancak'ta istasyon karşısında merkez binası ve bunun müstemilâtı vardır.

2. Satınalma sebepleri ve müzakere safhaları, satınalma bedeli ve bu bedelin tesbit ve hesap şekli:

Yukarıda arzedildiği üzere raşa 1918 de hulûl etmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi ile İzmir Vilâyet ve Belediyesinin temennileri ve Hükümetin ötedenberi imtiyazlı ecnebi sermayeli şirketlerin satın alınmak suretiyle millileştirilmesi hakkındaki prensibi nazarı dikkate almarak ve şirketin şehrin su ihtiyacını lâyikiyle temin etmediği ve imtiyaz mukavele ve şartname icaplarından bazılarını ifa eylemediği hususları da gözönünde tutularak tesisatın satın alınacağı 1938 senesinde şirkete tebliğ edilmiştir.

Bu tarihte başlayan ve fakat şirkete serdedilen muhtelif sebep ve vesilelerle bir türlü intaç edilemeyen satınalma müzakereleri yapılamamış ve en nihayet yapılan katı tebliğat üzerine müzakerelere 1 . X . 1942 de başlanabilmıştır. Bu tarihte başlayan müzakereler hayli çetin safhalar geçirmiş ve taraflar müsbet bir neticeye varamadığından müzakereler 20 teşrinisani 1942 tarihinde inkıtaa uğramış ve Hükümet tek taraflı satınalma yoluna gitmek zorunda kalmıştır. Şirkete 23 . XI . 1942 tarihinde yapılan tebliğatla tek taraflı satınalma yoluna gidileceği bildirilmiş ve neticeye kadar da şirket tesisat ve emvalinin muhafazası ve işletmenin selâmetle cereyanını temir için şirket nezdine gönderilen bir heyet marifetiyle daha sıkı kontrol tesis olunmuştur.

Şirket, Hükümetin aldığı bu karara karşı Devlet Şûrasında dâva açmış ve tesis olunan kontrol kanunsuzluğu ileri sürülerek kaldırılması Şûradan ayrıca istenilmiştir.

Devlet Şûrası kontrolün tesisinde kanunsuzluk görmediğinden şirketin bu husustaki talebini reddetmiş ve diğer şirket iddialarını tetkik mevzuuna almıştır.

Devlet Şûrasına ikame olunan bu dâva neticelenmeden Şirket 12 . VIII . 1943 tarihinde yaptığı bir müracaatla satınalma müzakerelerinin tekrar başlamasını istemiş, Hükümet bu isteği kabul etmiş ve bunun üzerine müzakerelere 25 birinciteşrin 1943 tarihinde yeniden başlanmıştır. Kısa süren bu müzakereler neticesinde Şirkete ait tesisat ve emvalin 425 000 lira mukabilinde satın alınması 8 . XI . 1943 tarihinde tekarrür etmiş ve şirket memur ve müstahdemimine verilmesi taraflarca kararlaştırılan 10 000 lira da Hükümete ayrıca deruhde olunmuştur. Bu para kanun lâyihasının 3 ncü maddesi mucibince işletmenin 1944 ve 1945 seneleri hasılatından temin olunacaktır.

İmtiyaz mukavenamesinin 20 nci maddesine göre satınalma bedeli bu suretle tâyin ve tesbit olunmak lâzımgelmektedir.

Tesisat hangi sene satın alınacak ise ondan evvelki 5 sene zarfında vuyubulan gayri sâfi hasılatın vasatısı bulunarak bunun yüzde seksenine müsavi bir para imtiyaz müddetinin sonuna kadar Şirkete ödenecektir. Bundan başka mağaza mevcudu ile malzeme ve eşyaların ehlihbre tarafından takdir olunacak bedelleri ayrıca verilecektir.

Müzakerelere başlandığı sırada yapılan tetkiklere göre Şirketin son 5 senelik gayrisâfi hasılatı vasatısı 144 297 lira olduğuna göre mukavenenin raşa maddesinin tatbıkı halinde şirkete 35 sene müddetle bu parayı vermek icabeder ki, bunun tutarı da 5 050 395 lira eder. Bu taksitlerin

yüzde beş hesabıyla halihâzır kıymeti ise 2 382 547.94 liradır. Buna mağaza mevcutlarını da ilâve eylemek iktiza eder. Şirketin aynı tarihlerdeki vasatı sâfi hasılatı 57 211 lira olduğuna nazaran bu hesaba göre işletme hasılatı ile taksitlerin ödenmesi imkânsızdır. Binaenaleyh, bütün işletme mesuliyetini üzerine almış olmakla beraber Hükümet sâfi işletme hasılatını her sene şirkete verdikten başka üstelik bunun iki misli kadar bir parayı da ayrıca ödemek mevkiinde kalacaktır.

Bu gayri tabii raşa hükmü ve hükme göre satın alınan imkânsızlığı karşısında Hükümet ilk müzakerelerde Şirket murahhaslarına satınalma işinin raşa maddesi haricinde yapılmak istenildiği ve şirketin yalnız tesisatını vücade getirmek içinsarfeylediği hakikî masrafların ödeneceği bildirilmiş ve bu suretle satınalma müzakerelerine başlanmıştır.

Şirket murahhasları müzakereler sırasında müteaddit defalar raşa maddesinin tatbikını ileri sürmüş iseler de daima bu imkânsızlık ileri sürülerek bu talepleri reddolunmuştur. Tek taraflı satınalma münasebetiyle Devlet Şûrasında ikame edilen dâvada da en ziyade bu hükme dayanmış bulunmaktadırlar.

Bidayeten oldukça çetin cereyan eden ve bir aralık inkitaa uğrayan ve ayrıca dâva mevzuu da olan satınalma müzakereleri nihayet tarafların göstermiş olduğu hüsnüniyet sayesinde iki tarafı da tatmin eden 425 000 lira bedel üzerinde mutabakat hâsıl olmuş ve İzmir Tramvay ve Elektrik Şirketinin satın alınması münasebetiyle bu şirkete kabul edilmiş olan satınalma esasları Su Şirketine de aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle şirkete, diğer imtiyazlı şirketlerin satın alınmalarında olduğu gibi ilk tesisata sarfedilmiş olan hakikî sermayeye tekabül edecek bir bedel verilmiş bulunmaktadır.

Taraflarca kabul edilmiş bulunan satınalma bedeli İzmir Tramvay ve Elektrik Şirketi satınalma bedelinin tediyesindeki şartlara uygun olarak harbin hitamında peşin olarak tediye edilecektir.

İmza edilmiş bulunan satınalma mukavelesinin maddeleri, mümasil şirketlerin ve bilhassa pek az zaman evvel satın alınmış olup yüksek Meclisin tasvibine iktiran etmiş bulunan İzmir Tramvay ve Elektrik Şirketinin mukavelesindeki hükümlere, şirketin hususi bünyesine ait zaruri bazı farklarla uygundur.

Kanun lâyihasının maddelerinin tahliline gelince:

Lâyihada tesbit edilmiş bulunan maddeler bazı hususiyetler dolayısıyla yapılmış olan tadiller haricinde aynen İzmir Tramvay ve Elektrik Şirketinin satınalma mukavelesinin tasdiki hakkındaki 4483 sayılı kanunun maddelerine ve mucip sebeplerine uygundur.

Bahsolunan hususiyetler ve tadiller şunlardır:

1. Su Şirketince, satınalma mukavelesi mucibince Hükümete devredilecek mallar meyanında bazı gayrimenkuller vardır ki, bunlar evvelce şirket tarafından Hazine namına tapuya kayıt ve tescil edilmiş olduğundan bugün bunların devri tapuda bir muamele görmeksizin vukubulacaktır. Halbuki Hükümet satın alınan mallarla birlikte bu gayrimenkulleri de belediyeye devredeceğinden bu devir münasebetiyle alınmak iktiza edecek vergi, resim, harç gibi masrafların mukavelede Hükümete ait olduğu gösterilen diğer masraflar gibi belediyeden aranmaması için ikinci maddeye hususi ve farklı kayıtlar eklenmiştir.

2. Hükümetçe satınalma bedelinin tediyesi sırasında bu bedeli karşılamak üzere belediyeye müsaait şartlarla bir istikraz yapmak imkânını vermek ve bu istikraz taksitlerinin satınalınan mümasil şirketlerde olduğu gibi işletme hasılatıyla itfasını temin eylemek maksadıyla lâyihada üçüncü madde yer almış bulunmaktadır. Şukadarki İzmir Tramvay ve Elektrik tesisatının belediyeye devri 1944 şenesine kadar tehir edilmiş ve bu arada işletmenin Nafia Vekâletine bağlı muvakkat bir idare marifetiyle idaresi kabul edilmiş olduğundan 4483 sayılı kanunun 3 ncu maddesi bu muvakkat idarenin de 1944 takvim yılı sonuna kadar satınalma bedelini tediye edeceği gözönünde tutularak maddeye ona göre hüküm konulmuştur.

Su Şirketi için de aynı sebep ve mülâhazalarla 1944 takvim yılı sonuna kadar işletmeyi Şirket zamanında cari usullere göre idare etmek üzere muvakkat bir idare kurulmakta ise de satın alınan tesisat ve emval üçüncü madde mucibince doğrudan doğruya belediyeye devredilmekte ve teşkil

olunan muvakkat idare de belediyeye bağı olmak üzere teşkil olunmakta bulunduğundan bu maddeye 4483 sayılı kanunda olduğu gibi muvakkat idare kaydını koymağa lüzum kalmamıştır; bunun haricinde 3 ncü madde 4483 sayılı kanunun 3 ncü maddesine aynen uygundur.

3. Dördüncü maddedeki farklı bir hususiyet te şudur: 4483 sayılı kanunun 4 ncü maddesinde teşkil olunan muvakkat idare, Nafia Vekâletine bağı bulunmakta ve Şirketten devir alınan tesisat ve emval 1944 takvim yılı sonuna kadar Hazine malı olarak muvakkat idare uhdesinde bulunmakta ve bu idarenin Hükümet namına yapmış olduğu muamelelerden mütevellit hesapları Divanı Muhasebata vermesi kabul edilmekte olmasına mukabil Su Şirketine ait kanun lâyihasının üçüncü maddesinde hükmi şahsiyeti haiz bir muvakkat idare kurulmakta ve fakat bu idare belediyeye bağı bulunmaktadır.

İzmir Belediyesi mukavelenin tasdikını mütaakıp belediyeye devredilecek olan işletmenin birden bire belediye mevzuatı dahilinde idaresinden doğacak karışıklık ve zorlukları önlemek ve işletmenin hususiyetine göre alınacak tedbirleri alabilmek maksadiyle müessesenin iki sene müddetle belediyeye bağı muvakkat bir idare marifetiyle Şirket zamanında cari usullerle idaresini temin emrinde kanuni salâhiyet alınmasını rica etmiştir. Belediyenin bu teklifi vârit görülmüş olmakla beraber iki senelik müddet çok görüldüğünden İzmir tramvay ve elektriğinde olduğu gibi Su Müessesesi için de 1944 takvim yılı sonuna kadar devam edecek ve fakat belediyeye bağı olacak muvakkat bir idare kurulmuştur. Bu suretle Şirketten satın alınan ve Hükümetçe belediyeye devredilecek olan tesisat ve emval muvakkat idare ile alâkalandırılmaksızın doğrudan doğruya belediyeye devrolunmakta, muvakkat idare sadece işletmeyi 1944 takvim yılı sonuna kadar Şirket zamanında cari usullere göre idare etmeyi üzerine almaktadır. Bunun içindir ki 4483 sayılı kanuna göre teşekkül eden muvakkat idare Divanı Muhasebata hesap vermekle mükellef kılınmış iken Su Şirketine ait lâyiha ile bu hesabın belediyeye verilmesi esası kabul olunmuştur.

4. Lâyihanın 3 ncü maddesiyle devir doğrudan doğruya belediyeye yapılmakta ve kurulan muvakkat idare sadece bir işletici mahiyette bulunmakta olduğundan 4483 sayılı kanunun 5 ncü maddesinin birinci fıkrası lâyihanın 5 ncü maddesi ile biraz farklı bulunmakta ve fakat diğer hükümler aynen kaydedilmektedir.

Lâyihanın diğer maddeleri 4483 sayılı kanuna uygun olarak tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia Encümeni
Karar No. 4
Esas No. 1/182

6. III. 1944

Yüksek Reisliğe

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve Belediyeye; devrine dair Nafia Vekilligince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyeti kararıyla Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Başvekâletin 3 ikincikânun 1944 tarih ve 6/3 sayılı tezkeresiyle Yüksek Reisliğe sunulup Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Nafia Vekili ve Nafia Şirket ve mümessilleri Reis vekili huzuriyle okunup müzakere olundu.

Mezkûr şirketin satın alınması ve belediyeye devri hakkındaki Hükümetin mucip sebepleri

yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçildi.

Birinci ve ikinci maddeler aynen kabul edilmiş, üçüncü maddenin ikinci fıkrasını teşkil edip memurlara verilmesi Hükümetçe deruhde edilen on bin liranın tevziine dair olan hükmün muvakkat maddeye konulması daha muvafık görülerek muvakkat ikinci maddenin (A) fıkrasını teşkil etmek ve bu maddeden çıkarılmak suretiyle madde tadil edilmiştir.

Dördüncü maddenin ikinci fıkrasının son

hükümünü teşkil eden resmî dairelere verilecek su tarifesi hakkındaki hüküm kaldırılarak yerine 3611 sayılı Nafia Vekâleti Teşkilât Kanunu mucibince Nafia Vekâletince tanzim ve Devlet Şûrasının tasdikından geçmiş olan nizamname veya bundan sonra bu esas dairesinde yapılacak nizamnameler dairesinde tarife tatbikının bütün sular için yeknesak bir hükümü ihtiva etmesi dolayısıyla Encümenimizce daha muvafık olacağı mütalâa ve kabul edilmiş ve madde bu esasa göre tadil edilmiştir.

Belediyelere devirlerinden evvel Anonim şirket olarak idare edilen ve binaenaleyh % 12 kazanç vergisi nispetine tabi bulunan bu müesseselerin devir münasebetiyle daha büyük bir vergi nispetine tabi tutulmak suretiyle halkın en zaruri ihtiyaçlarından bulunan su ve elektrik fiyatlarının bu yüzden artmaması için İstanbul ve Ankara Elektrik Şirketleri için kabul edilmiş bulunan Trabzon, Antalya ve Malatya Elektrik Şirketlerinin belediyelere devirlerine ait kanun lâyihasında da Encümenimizce kabul edilmiş bulunan bir hükümün bu kanun lâyihasında yedinci madde olarak tedvini muvafık görülmekle beraber belediyenin aynı vasıftaki iki müessesenin ayrı ayrı vergi nispetine tabi olmaları mahzur ve ahenksizliğini kaldırmak için bu nispetin daha evvel muvakkat bir encümeninden geçmek suretiyle kanuniyet kesbeden İzmir tramvay ve elektrik işlerine de teşmili muvafık görülmüş ve ona göre maddeye hüküm ilâve olunmuştur.

Muvakkat ikinci madde (A) fıkrası mukavele mucibince Hükümetçe deruhde edilmiş bulunan (10 000) liranın ne suretle ve hangi tahsisatla ödeneceğini:

(B) fıkrası belediyeye intikal edecek şirket memurlarından kimlerin Belediye Tekâüt Kanunundan ne suretle istifade edebileceklerini:

(C) fıkrası (B) fıkrası mucibince tekaüt hakkını iktisap etmek isteyenlerin (A) fıkrası

mucibince alacakları tazminatın kendilerine verilmeyip borçlarına mahsup edileceği hükümünü ihtiva etmektedir.

(D) fıkrasına gelince belediyeye intikal etmesi itibariyle belediye memur vasfını iktisap edecek olan İzmir tramvay ve elektrik memurlarının da tekaüt hakkını iktisap etmelerinin âtilerinin emniyeti ve binaenaleyh vazifelerine bağlılıkları itibariyle, faydalı olacağı Encümenimizce kabul edilmiş su memurları için kabul edilen esasların onlara da teşmili lâzım ve faydeli görülerek bu fıkra ona göre tesis edilmiştir.

Muvakkat üçüncü madde Hükümetin muvakkat ikinci maddesindeki esasları daha iyi tebarüz ettirmek ve ileride herhangi bir münakaşa mevzuu meydana getirmemek üzere tadilen tanzim kılınmıştır.

Sekizinci madde Hükümetin yedinci maddesi bir kelime tahsisi suretiyle tadil edilmiştir.

Dokuzuncu madde olarak Hükümetin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile Dahiliye ve Bütçe Encümenlerine gönderilmek ve mütehasşıs Encümen sıfatıyla tekrar Encümenimize gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Nafia En. Rs.	M. M.	Kâtip
Eskişehir	Sivas	İsparta
İ. Arukan	A. N. Demirağ	K. Aydar
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
A. Çetinkaya	M. Gönenc	A. Baytin
Ankara	Çorum	Edirne
R. Börekçi	Dr. C. Alper	E. Demiray
İstanbul	Kars	Kayseri
C. E. Arseven	Dr. E. Oktay	M. Taner
Konya	Malatya	Manisa
F. Gökmen	M. Ş. Özpazarbaşı	O. Erçin
Maraş	Niğde	Sivas
H. R. Tankut	H. Mengi	İ. H. Başak
	Urfa	
	R. Soyer	

İmzada bulunamamıştır

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 1/182

Karar No. 23

29 . III . 1944

Yüksek Reisliğe

İzmir suları Türk Anonim şirketinin satın alınması ve devri hakkında Nafia Vekillîğince

(S. Sayısı : 129)

hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla Yüksek Meclise arzedilen kanun lâyihası Nafia Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılındığından Nafia Vekili ve Dahiliye Vekâletinden gönderilen memur hazır oldukları halde okundu.

Kanun lâyihası ilişik olan Hükümetin mucip sebepleri mazbatasında yazılı izahlar Encümenimizce de varit görülerek Nafia Encümeni tarafından yapılan değişiklikleri ihtiva eden lâyiha müzakereye esas ittihaz olundu.

Hükümet lâyihasının 1, 2, 5, 6 ve 9 ncu maddeleriyle Nafia Encümeni lâyihasının 3, 4, 7, 8 nci ve müvakkat maddeleri aynen kabul olundu ve bir de Nafia Encümeni lâyihasındaki 7 nci maddenin son fıkrasında yazılı « İzmir Tramvay ve Elektrik müessesesinin belediye devrinden sonra bu müesseseden de yüzde on iki nispetinde kazanç vergisi alınmasına » müteâhlik hükmü, işbu lâyiha metnine konulmaktan ise; Tramvay ve elektrik şirketinin alınmasına dair olan kendi hususi kanununa konulması, birbirinden ayrı kanunlara böyle atıflar yapılmasının tatbikatta tevhit edeceği

mahzurlar bakımından daha muvafık olacağı temennisinin mazbatamıza dercedilmesine karar verildi.

Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Dahiliye En. Reisi	R. V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Üybadan	A. Tüzün	E. Ergin
Kâtip		
Seyhan	Ankara	Balıkesir
	F. Daldal	F. Tiritioğlu
Bolu	Bursa	Erzincan
H. Ş. Adal	F. Güvendiren	Ş. Sökmensüer
Erzurum	Gazianteb	Giresun
N. Elgün	Dr. A. Melek	N. Osten
Gümüşane	Kayseri	Konya
R. Güreli	A. H. Kalaç	Ş. Ergun
Kütahya	Malatya	Siird
Ö. B. Uşaklı	E. Barkan	S. Tuncay
Tokad	Trabzon	Yozgad
A. G. Pekel	S. Abanozoğlu	S. Korkmaz
Zonguldak		
R. Vardar		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/182
Karar No. 58

8. V. 1944

Yüksek Reisliğe

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınması ve devri hakkında Nafia Vekilligince hazırlanan ve Başvekâletin 3. I. 1944 tarih ve 6/3 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia ve Dahiliye Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Nafia Vekili Sırrı Day ve Maliye Vekilligi adına Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

İzmir suları imtiyazının satın alınması ve İzmir Belediyesine devri, hizmetin âmme menfaatlerine en uygun şekilde ifası mülâhazasıyla Encümenimizce de aynen kabul olunmuş ve Nafia Encümeninin tadilen kaleme aldığı lâyiha müzakereye esas tutulmuştur.

Hükümet teklifinin Nafia Encümenince kabul edilen 1 ve 2 nci maddeleri Encümenimizce de aynen kabul olunmuştur.

Nafia Encümeninin 3 ncu maddesi aynen kabul olunmuş ve şirketten Hükümete intikal edecek emval ve sair hak ve vecibelerin İzmir Belediyesine devrine ve hizmetin ifası için müvakkat bir idare kurulmasına dair hükmü ihtiva eden 4 ncu madde, birinci fıkrasındaki Nafia Vekilligince kelimesi yerine Hükümetçe kelimesi konulmak suretiyle Nafia Encümeninin maddesi yeniden yazılmıştır.

Hükümet teklifinin 5 ve 6 nci maddeleri Encümenimizce de aynen kabul olunmuştur.

Muhtelif hizmetlerin birleştirilmek suretiyle ifası halinde, işletmeye dâhil hizmetlerden

kazanç vergisine tabi olanlarının % 12 vergi ile mükellef tutulmaları, mümâsiller nazarı itibare alınarak uygun görülmüş ve bu esas, lâ-yihaya Nafia Encümeninin 7 nci maddesi yerine konulan madde ile hükme bağlanmıştır.

Lâ-yihaya ilâve olunan 8 nci madde ile de hizmetlerin ifasına kolaylık verilmek istenmiş ve bu iki maddenin ihtiyaçlara uygun olacağımda Hükümet mümessilleriyle mutabakat hâsıl olunmuştur.

Hükümetin birinci ve Nafia Encümeninin ikinci ve üçüncü muvakkat maddeleri aynen kabul olunmuştur.

Nafia Encümeninin 8 nci maddesi 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiş ve Hükümet teklifindeki 8 nci maddenin yazılışı değiştirile-

rek 10 ncu madde yapılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Kaşmir	F. Öymen
Bitlis	Bolu	Çanakkale
B. Oşma	Dr. Z. Ülgen	S. T. Arsal
Diyarbakır	Diyarbakır	Giresun
R. Bekit	Ş. Uluğ	M. Akkaya
Giresun	İstanbul	Kütahya
A. Sayar	H. Kortel	H. Pekcan
Rize	Tokad	Manisa
T. B. Baltı	R. A. Sevengil	F. Kurdoğlu
Yozgad	Yozgad	Zonguldak
A. Sungur	S. İçöz	E. Erşirgil

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia Encümeni

Esas No 1/182

Karar No. 6

16. V. 1944

Yüksek Reisliğe

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair Hükümet tarafından teklif edilen kanun lâ-yihası ile Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları mütehassıs encümen sıfatıyla tekrar Encümenimize havale buyurulmuş olduğundan Nafia Vekili huzuriyle tekrar müzakere edildi.

Birinci ve ikinci maddeler Hükümetin teklifi veçhile üçüncü madde Encümenimizce evvelce kararlaştırılmış olan şekilde ve dördüncü madde Bütçe Encümeninin değiştirdiği şekilde, beşinci ve altıncı maddeler Hükümetin teklifi ve 7 nci madde Bütçe Encümeninin teklifi şeklinde kabul edilmiş, sekizinci madde sarahat ifade edecek şekilde Bütçe Encümeni metninde ufak bir tadilat yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Muvakkat birinci madde Hükümetin teklifi veçhile, ikinci ve üçüncü maddeler Encümenimizin teklifi mucibince ve Encümenimizin se-

kizinci maddesi dokuzuncu madde olarak ve Bütçe Encümeninin onuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Heyeti Umumiyeye arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Nafia En. Reisi	M. M.	Kâtip
Eskişehir	Sivas	İspadta
İ. Arukan	A. N. Demirağ	K. Aydar
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
A. Çetinkaya	M. Gönenç	A. Bayraktar
Ankara	Çorum	Edirne
H. Börekçi	Dr. C. Alper	E. Demiray
Erzincan	İstanbul	Kars
A. S. İlter	C. E. Arseven	Dr. E. Oktay
Kayseri	Konya	Maraş
M. Taner	F. Gökmen	H. R. Tankut
Sivas		Urfa
İ. H. Başak		R. Soyer

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — İzmir Suları Türk Anonim Şirketi imtiyaz ve tesisatının satın alınmasına dair 8 . XI . 1943 tarihinde Nafia Vekili ile salâhiyetli Şirket Murahhasları arasında imza ve teati edilmiş olan bağı mukavele tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Satın alma mukavelesi damga resimlerinden muaftır. Bu mukavelede Hükümete ait olduğu gösterilen bütün vergilerle resimler ve harçlar ve bunların munzam kesirleri mukavelede 14 ncü maddesi mucibince tasdikın tamamlanması şartıyla aranmaz.

Tapuda Hükümet namına kayıtlı olupta Şirketin faydalanmakta olduğu gayrimenkullerin Hükümetçe belediyeye devirlerinde ve kezaik muvazaa tarikiyle üçüncü şahıslar uhdesinde bulunupta hakikatte Şirketin malı bulunan gayrimenkullerin Hükümet ve belediyeye devirlerin de yukarıki fıkra hükmü câridir.

MADDE 3. — Satın alma mukavelesi ve ilişkileri mucibince Hükümetçe Şirkete ödenmesi kabul edilen paralar İzmir Belediyesince vâdelerinden on gün evvel Maliye Vekâletine namına Merkez Bankasına tetiye olunur.

Hükümete intikal edecek Şirket memur ve işçilerinin muhtemel tazminatlarına veya bunlar için Hükümetçe teşkil edilecek sandığın ilk sermayesine karşılık olarak verilmesini Hükümetin deruhde ettiği on bin lira 1944 ve 1945 senesi işletme hasılatından ödenir.

MADDE 4. — Satın alınan tesisat, emval ve saire, satın alma mukavelesinden münbais ve Hükümete ait haklar ve borçlar da dâhil olduğu halde bircümle hukuk ve vecaibi ile birlikte, Nafia Vekâletince İzmir Belediyesine devredilir.

Bu tesisat ve emvalin 1944 takvim yılı sonuna kadar idare ve işletilmesi için İzmir Belediyesince kendisine bağı, hükmi şahsiyeti haiz ve hususi hukuk hükümlerine tabi muvakkat bir idare kurulur. Bu idare işletmenin yürütülmesinde, hesap usullerinde, memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerinde, bunların ücretlerinin tesbitinde, mubayaalarda ve sair bütün

NAFİA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İzmir suları ve Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Satınalma mukavelesi ve ilişkileri mucibince Hükümetçe şirkete ödenmesi kabul edilen paralar İzmir Belediyesince vâdelerinden on gün evvel Maliye Vekâleti namına Merkez Bankasına tetiye olunur.

MADDE 4. — Satın alınan tesisat, emval ve saire, satınalma mukavelesinden münbais ve Hükümete ait haklar ve borçlarda dâhil olduğu halde bircümle hukuk ve vecaibi ile birlikte, Nafia Vekâletince İzmir Belediyesine devredilir.

Bu tesisat ve emvalin 1944 takvim yılı sonuna kadar idare ve işletilmesi için İzmir Belediyesince kendisine bağı hükmi şahsiyeti haiz ve hususi hükümlerine tabi muvakkat bir idare kurulur. Bu idare işletmenin yürütülmesinde, hesap usullerinde, memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerinde, bunların ücretlerinin tesbitinde, mubayaalarda ve sair bütün muamelelerinde şirket zamanında câri usul ve esasları tatbika

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İzmir suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümet teklifinin birinci maddesi aynen

MADDE 2. — Hükümet teklifinin ikinci maddesi aynen

MADDE 3. — Nafia Encümeninin üçüncü maddesi aynen

MADDE 4. — Satın alınan tesisat, ve emval ve saire satınalma mukavelesinden münbais ve Hükümete ait haklar ve borçlar da dâhil olduğu halde bircümle hukuk ve vعاibi ile birlikte, Hükümetçe İzmir belediyesine devredilir.

Bu tesisat ve emvalin 1944 takvim yılı sonuna kadar idare ve işletilmesi için İzmir belediyesince kendisine bağlı, hükmî şahsiyeti haiz ve hususi hukuk hükümlerine tabi muvakkat bir idare kurulur. Bu idare işletmenin yürütülmesinde, hesap usullerinde, memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerinde, bunların ücretlerinin tesbitinde, mübayaalarda vesair bütün muamelelerinde şirket zamanında cari usul ve esasları

NAFIA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Nafia Encümeninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bütçe Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

muamelelerinde Şirket zamanında cari usul ve esasları tatbik devam eder. Şu kadar ki resmî daire ve müesseselerin su istihlâkleri aslî tarife üzerinden yüzde yirmi beş tenzilâta tabi tutulacaktır. Muvakkat idareye ait hesaplar takvim yılı sonunda belediyece tetkik edilir.

MADDE 5. — Muvakkat idarece işletilecek mallara karşı ika olunacak zararlar için ceza tatbikatı bakımından Devlet mallarına karşı işlenen suçlara ait hükümler tatbik olunur.

MADDE 6. — Muvakkat idare, işletmeyi, işletmeden mütevellit bütün hak ve vecibeleriyle birlikte 1 . I . 1945 tarihinde İzmir Belediyesine devreder. Belediye bu hizmete ait işleri ve lüzum gördüğü takdirde uhdesinde bulunan diğer su tesislerini, bu kabil müesseseler için umumî bir işletme kanunu çıkıncaya kadar mülhak bütçeli bir müessese veya hesapları ayrı tutulmak şartıyla diğer âmme hizmetleriyle birleştirilerek mülhak bütçeli müşterek bir müessese halinde idare eder.

Muvakkat idarenin ve mülhak bütçeli müessesenin abonelerle olan münasebetlerine, hizmetlerin ifasına, tarifelerin tesbitine, tesisleri tevsi, tadil ve temdidine ve işletme ile ilgili sair hususlara dair olup Şirketçe tatbik edilmiş olan usul ve esaslar, Nafia Vekilligince tadil ve yenilerinin vazına kadar mer'î ve muteberdir.

Na. E.

devam eder.

Şu kadar ki tarifelerin tabi olabileceği tenzilât 3611 sayılı Nafia Teşkilât kanunu hükmüne göre meriyete konacak nizamnameler hükmüne tabi tutulur.

Muvakkat idareye ait hesaplar takvim yılı sonunda Belediyece tetkik edilir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Muvakkat idare zamanına da şâmil olmak üzere işletme müessesesinin Kazanç vergisi bu vergiye tabi kârının yüzde on ikisi nispetinde alınır.

Bu hüküm 4483 sayılı kanunla satın alınmış olup halen Hükümetçe idare olunan İzmir Tramvay ve Elektrik müessesesinin belediyeye devrinden sonra bu müessese hakkında da cari olur.

B. E.

Na. E

tatbika devam eder.

Şu kadar ki tarifelerin tabi olabileceği tenzi-lât 3611 sayılı Nafia teşkiâtı kanunu hükümle-rine göre meriyete konacak nizamnameler hük-müne tabi tutulur.

Muvakkat idareye ait hesaplar takvim yılı sonunda belediyece tetkik edilir.

MADDE 5. — Hükümet teklifinin beşinci maddesi aynen

MADDE 6. — Hükümet teklifinin altıncı maddesi aynen

MADDE 7. — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 ncı madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare edildikleri takdirde bu tesislerin Kazanç vergisine tabi olanlarından alacak Kazanç vevrgisi bu vergiye tâbi gelirlerinin % 12 si nispetinde alınır.

MADDE 8. — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 ncı madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare oluncak bu tesisler Muhasebei Umumiye, arttırma ve eksiltme ve ihale kanunlarıyla Belediye muhasebe nizamnamesine tabi tutulmazlar.

Müesseselerin yapacakları alım ve satımların esasları Dahiliye ve Nafia Vekilliklerince müş-

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bütçe Encümeninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Belediyeye ait muhtelif hizmetler altıncı madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare olunduğu takdirde bu tesisler Muhasebei Umumiye, Arttırma ve Eksiltme ve İhale Kanunlarıyla belediyeye muhasebe nizamnamesine tabi tutulmazlar.

Müesseselerin yapacakları alım ve satımla-

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun neşri tarihinde İzmir Suları Türk Anonim Şirketinde müstahdem olanlardan muvakkat idareye nakledilenlerin 6 ncı madde mucibince kurulacak mülhak bütçeli müesseseye tayinlerinde müktesep hak dereceleri 3659 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesi hükümlerine göre tesbit edilir.

Bu esasa göre dereceleri tesbit edilenlerin almakta oldukları aylıklar, girdikleri derece aylığından fazla ise diğer daire ve müesseselerde müktesep hak teşkil etmemek şartıyla ve terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar bu fazlalığın ödenmesine devam olunur.

MUVAKKAT MADDE 2. — Şirket tarafından vergi ve resimlerden muaf olarak şimdiye kadar harfiçten ithal edilmiş olan bütün mallar için ithal sırasında alman vergi ve resimler bu devir münasebetiyle aranmaz.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin 1 nci muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — A) Memur ve işçilere muhtemel tazminat karşılığı olmak üzere Hükümetçe verilmesi deruhde edilen (On bin) lira 1944 malî yılı işletme hasılatından ve belediyece tesbit olunacak esaslar dairesinde hesap ve tevzi olunur.

B) Şirket memurlarından mülhak bütçeli işletme idaresine intikal edip de 4085 sayılı kanun mucibince tekaüde tabi tutulacakların şirket ve muvakkat idarede geçen hizmetleri mezkûr kanunun muvakkat ikinci maddesi hükmüne göre muameleye tabi tutulur.

Bunlardan mezkûr muvakkat ikinci maddedeki esaslar dahilinde geçen hizmetlerini saydırmak isteyenler bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren iki ay zarfında mensup oldukları idare vasıtasıyla sandığa müracaata mecburdurlar.

C) (B) fıkrası mucibince tekaüt hakkını ictisap etmek isteyenlerin (A) fıkrası mucibince alacakları tazminat kendilerine verilmeyip borçlarına mahsup edilir ve fazla borçları 4085 sayılı kanunun ikinci muvakkat maddesi mucibince kendilerinden ayrıca tahsil olunur.

D) Bu madde hükmü, 4483 sayılı kanunla satın alınmakta hâlen muvakkat idarece işletilmekte bulunan İzmir Tramvay ve Elektrik memurları hakkında da ve bu idarenin belediyece tabi mülhak bütçeleri idareye intikallerinde tatbik ve bunlara muhassas paralar bu esaslara göre muameleye tabi tutulur.

B. E.

Na. E.

tereken tâyin ve tespit olunur.

rm esasları Dahiliye ve Nafia Vekilliklerince müstereken tâyin ve tesbit olunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümet tekli-
finin birinci muvakkat maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümet tek-
lifinin birinci muvakkat maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Nafia Encüme-
ninin ikinci muvakkat maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE 2. — Nafia Encüme-
ninin ikinci muvakkat maddesi aynen kabul
edilmiştir.

Hü.

Na. E.

MADDE 7. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Dahiliye, Maliye, Nafia ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

22 . XII . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. B. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. E. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

MUVAKKAT MADDE 3. — Şirket zamanında gümrük resminden muaf olarak geçirilip tesisatta kullanılmış veya hâlen müessese ambarında mevcut bulunmuş olan eşya ve malzemeyi belediye, su tesislerinin her sahasında kullanmak salâhiyetini haiz olup bu tarzda istimalden dolayı bu malzeme ve eşya için belediyeden herhangi bir resim ve vergi aranmaz.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 9. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MUVAKKAT MADDE 3. — Nafia Encümeninin üçüncü Muvakkat maddesi aynen

MADDE 9. — Nafia Encümeninin sekizinci maddesi aynen

MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Nafia ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

Na. E.

MUVAKKAT MADDE 3. — Nafia Encümeninin üçüncü muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Nafia Encümeninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bütçe Encümeninin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İZMİR SULARI ŞİRKETİ TESİSATINI SATINALMA MUKAVELESİ

Bir taraftan mukavele metninde kısaca (Hükümet) diye gösterilen ve Nafia Vekâleti ve Trabzon Mebusu Sırrı Day tarafından temsil olunan:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Diğer taraftan mukavele metninde kısaca (Şirket) diye gösterilen ve bu husustaki salâhiyetlerine istinaden Şirket İdare Meclisi şzasından Ganim Ferit Talay ve Şirket Müdürü ve murahhas âza Fernan Burge tarafından temsil olunan:

Izmir Suları Türk Anonim Şirketi

arasında aşağıda yazılı hükümler dairesinde mukavele aktedilmiştir:

Hükümete devir ve teslim edilen hak ve mallar

Madde — 1

Hükümetle aralarında hâsıl olan mutabakat üzerine Şirket :

A) Hükümetle şimdiye kadar aktetmiş olduğu bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zeyilleriyle itilâfnamelerden doğan ve yahut Hükümet tarafından her ne suretle olursa olsun Şirkete verilmiş olan aslı ve fer'î bütün imtiyaz haklarıyla menfaatlerini;

B) Gerek Hazine namına tapuya kayıtlı olup bu mukaveleye ekli listede gösterilen ve gerekse irtifak hakkına sahip bulunduğu gayrimenkullerle müstemilâtını, Halkpınar fabrikasında ve Selvilitepe istasyonundaki faal, gayrifaal bütün kazan ve makinelerini, bütün teferruatıyla isale ve tevzi şebekesini, su depolarını, Halkpınar fabrikası ve Selvilitepe terfi istasyonu ile Alsacak'ta kâin merkez binasındaki mağazalarında, tamirat ve saat atelyelerinde mevcut her türlü malzeme, makine alât, edevat ve muayene cihazlarıyla kömür ve yağlarını, Şirkete ait bütün mobilya, mefruşat ve demirbaş eşyayı, kırtasiye levazımını, her türlü nakil vasıtalarını, hülâsa bu mukavelede yazılı diğer hükümler mahfuz kalmak üzere Şirketin 1/İkinciteşrin/1943 tarihinde Türkiye'de mevcut menkul ve gayrimenkul bütün mal, hak ve menfaatlerini;

C) Şirket sermayesiyle alınıp muvazaaten üçüncü şahıslar uhdesinde bulunan ve mukaveleye ekli listede yazılı olan gayrimenkulleri.

Aşağıda yazılı hükümler dairesinde 1/İkincikânnu/1944 tarihinde Hükümete, her türlü düyun, taahhüt ve vecibelerden âri olarak devir ve temlik ve Hükümet dahi bu devir ile temlik kabul etmiştir.

Şirketin işletmeyi 31/Birincikânun/1943 tarihine kadar kendi nam ve hesabına ve kâr ve zararı kendisine ait olmak üzere idame etmesi kabul edilmiş bulunduğundan 1/İkincikânun/1944 tarihine kadar tesisatı ve devir ve temlik olunan malları şimdiye kadar olduğu şekilde işletecek, hüsnü muhafaza edecek ve bunlardan hiç bir kıymeti elden çıkarmıyacaktır.

Ancak Şirket tesisatın normal işletme, tamirat ve tevsiat işleri için mevcut malzemeyi kendi usulleri dairesinde kullanmak, sarfetmek ve mûtat veçhile abonelere satmak hakkını haiz olacaktır.

Hükümet yukarıda sayılan bütün malların 1/İkinciteşrin/1943 tarihindeki hal ve vaziyetlerini bildiğini beyan ve bunların bu hal ve vaziyetleriyle devir ve temlikini kabul eder.

Devir ve temlik olunan emvalin 1/İkincikânun 1944 tarihinde fiilen devri kabil olamadığı takdirde Şirket işletmeyi kâr ve zararı Hükümete ait olmak üzere idareye devam edecektir.

Üçüncü şahıslara karşı haklar ve borçlar

Madde — 2

1/İkincikânun/1944 tarihine kadar Şirketin yaptığı bütün akit ve fiillerinden veya sebebiyet verdiği hâdiselerden doğan haklarla borçlar ve mesuliyetler bu mukavele hükümleri mahfuz olmak kaydıyla Şirkete aittir.

Ancak 1 ikincikânun 1944 tarihinden önce Şirket tarafından yapılp ta hükümleri bu tarihten sonraya da sâri olan akitler eskisi gibi mer'i kalacak ve bu akitlerden 1 ikinci kânun 1944 tarihinden önce doğan hak ve borçlar şirketçe ve bu tarihten sonra doğacak hak ve borçlar dahi Hükümetçe istimal ve ifa olunacaktır.

Bu kabîl âkitlerin mahiyetleriyle âkitlerinin isimlerini gösteren liste bu mukaveleye bağlıdır.

Mezkûr listede yazılı akitler dolayısıyla 1 ikincikânun 1944 den sonraki zamana ait olmak üzere şirket tarafından peşin olarak tesviye edilmiş paralardan bu tarihten sonraya müteallik kısmı şirkete tediye edilecektir.

Şirketin müşterileriyle olan münasebetlerinin tasfiyesi

Madde — 3

Şirketin müşterileriyle akdelediği bilûmum mukavelelerle abonman senetlerinden hâlen me-riyette bulunanlar eskisi gibi mer'i kalacaktır.

Faturaların tanzimi tarihi ne olursa olsun müşterilerin 1 ikincikânun 1944 tarihinden evvelki zamana taallûk eden borçları şirkete aittir. 1943 ve 1944 senelerine sari olan faturalarda şirketin alacağı, faturanın taallûk ettiği bütün müddet ile 1943 senesine ait günlerin adedi nispetinde hesap olunacaktır.

Yukarıda yazılı esaslara göre şirkete ait olupfiili devir tarihine kadar tahsil olunan paraları şirket alacak ve tahsil olunmayan paralar mümkün oldukça Hükümetçe tahsil edilecek ve tahsil edilen miktar üzerinden % 5 tahsil ücreti alıkonulduktan sonra mütebakisi şirkete verilecektir. Ancak tahsil edilemeyen paralar için Hükümet takibat yapmıyacağı gibi tahsilât işinden dolayı da bir mesuliyet kabul etmez. Şirket bu alacaklarını takipte muhtardır.

Şirketin müşterilerinden gerek nakden ve gerek teminat mektubu olarak almış olduğu her türlü avanslar, depozito akçaları ve teminatlar, sahipleri malûm olsun olmasın, muhasebe kayıtlarına göre fiili devir tarihinde Hükümete teslim edilecektir. İsimleri malûm olan hak sahipleri için aynı tarihte bir cetvel verilecek ve adresleri malûm olanların adresleri dahi bu cetvelde gösterilecektir.

Şirket her müşterinin hesabında yazılı paralardan veya herhangi teminatlarından alacağının ödlenilmemiş miktarının mahsup edilmesini istemek hakkını muhafaza eder.

Teslim edilecek evrak ve vesikalar

Madde — 4

Şirket bütün şebekeleriyle fabrika ve tesisatına ait plan, proje, etüt ve her türlü fennî evrakı, gayrimenkullerine ait tasarruf vesikalarını, işletme işlerine ait her türlü evrak ve istatistikleri ve grafikleri ve tarife etütlerini, şirketin aboneleriyle aktedip hâlen cari bulunan umumî ve hususi bilûmum mukaveleleriyle abonman senetlerini ve bunlara müteallik her türlü evrak ve defterleri, muhasebe, kasa, mağaza, demirbaş eşya defterleri gibi esas ve muavin defterlerini (Hem Türkçe hem Fransızca tutulan defterlerin yalnız Türkçeleri teslim edilecektir) malzeme siparişlerine ait dosyaları plânço defterleriyle anekslerini, şebekeye müteallik fotoğraf ve haritaları, memurlara ait sicil dosyalarını, kütüphanesinde mevcut bütün kitap ve mecmua ve dökümanları, 2 nci madde mucibince Hükümete intikal edecek akitlere müteallik dosyaları Hükümete teslim edecektir. Şirket, İdare Meclisi ve Umumî Heyet içtimalarına ait mukarrerat ve zabıt defterlerini muhafaza edecektir. Şirket Belçikadaki teknik idaresiyle (Teknik bürosu ile) yaptığı muhaberati ve işletmeye lüzum olmayan hususi mahiyeti haiz evrakı alabilecektir. Her iki taraf, diğerlerinde kalan eski ve yeni evrak ve vesaiki lüzumu halinde tetkik etmek ve icabında musaddak suretlerini bırakmak şartıyla asıllarını almak hakkını muhafaza eder.

Her iki taraf kendisinde bulunacak evrak ve defterlerden dolayı Ticaret Kanununun 75 nci maddesinde muharrer vecibeyi ayrı ayrı tekabbül eder.

Malların tescili

Madde — 5

Şirket birinci maddenin (C) fıkrasında zikrolunan gayrimenkullerin 1 ikinci kânun 1944 tarihinde Hükümet namına tescil edilmiş bulunmasını temin edecektir.

Devir ve temlikten hariç kalanlar

Madde — 6

Şirketin 31 Birincikânun 1943 tarihinde kasalarında ve bankalarda mevcut paralarıyla cüzdanını teşkil eden esham ve kıymetler ve gerek hariçteki alacaklılarına, hissedarlarına teknik bürosuna ve saireye olan borçlarına mukabil Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına tevdi ettiği ve edeceği meblağlar ve gerek mezkûr tarihten evvelki zamanlara ait faaliyetinden dolayı alehlîlak tahakkuk etmiş ve edecek alacakları ve kendisine tesviyesi lâzımgelecek meblağlar ve işbu meblağlar ile alacakların gelirleri tamamen şirketin malı olarak kalacak ve bu mukavele hükümleri mahfuz kalmak şartıyla hiç bir kayıt ve blokaja tabi tutulmıyacaktır.

Yukarıda yazılı paralar (8) nci maddede gösterildiği veçhile muhasamatın hitamını mütaakıp yine mezkûr maddede yazılı paralar hakkında kabul edilen esaslar dahilinde ve ancak İsviçre frank'ı ile münasebet tesis edilmeksizin doğrudan doğruya Türk lirası olarak muameleye tabi tutulmak kaydıyla şirkete transfer edilebilecektir.

Bununla beraber 1944 senesinden (1944 senesidâhil) itibaren muhasamatın sonunu beklemeden vukubulacak talebi üzerine şirkete bloke paraların harice transferi hakkındaki kararnameler hükümleri mucibince yekûnu senevi yirmi bin lirayı tecavüz etmiyecek miktarda mal ihraç mezuniyeti verilecek ve bu mezuniyet aynı hükümler dâhilinde Avrupa kıtasında muharip olmıyan devletlerden İsviç, İsviçre ve Portakiz hariç olmak üzere diğer memleketlere de şamil olacaktır.

Şirket bu maddede zikrolunan paralarla yukarıda yazılı olduğu üzere trasferlerine kadar Devlet tahvilleri veya tasarruf bonoları satınalmağa dahi mezundur.

Resim, vergi ve masraflar

Madde — 7

Bu mukavele mucibince Hükümete devredilen bilûmum malların devir ve ferağı için yapılması icabeden masraflarla harçlar ve damga resimleri ve Evkafa ait taviz bedelleri ve bu mukavelenin icrasına taalluk eden muamelelerin tabi bulunduğu bütün resim ve vergiler ve gerek bu mukavelenin ve gerekse bunun hükümlerine göre verilecek makbuzların tabi bulunduğu damga resimleri Hükümete aittir.

Bu mukavelede zikredilen ve şirkete ait bulunan meblâğlar ile yine bu mukavele mucibince bu meblâğların faiz ve gelirleri tasfiye sonuna kadar her türlü vergiden muaf olacaktır.

Ancak Maliye Vekâletinin muvafakati halinde yukarıda yazılı meblâğı banka mevduatı ve tasarruf bonusu ve Devlet tahvilleri haricindeki işlerde kullandığı takdirde bu muamelâttan mütevellit gelirleri umumî hükümlere tabi olacaktır.

(8) nci maddenin ihracat münasebetiyle vazey-lediği mükellefiyet hükümleri mahfuzdur.

Şirketin tasfiyesi ve bunun için yapılacak tescil ve diğer muameleler hiç bir vergi ve resim ile mükellef tutulmıyacaktır.

Madde — 8

Bu mukavelenamenin (1) nci maddesi mucibince yapılacak devir ve temlik mukabilinde Hükümetin şirkete ödeyeceği meblâğ bir milyon üç yüz doksan dokuz bin yüz elli yedi İsviçre frangı muadili Türk lirasıdır; bu meblâğ Avrupa'da ve Akdeniz havzasında (nihai sulh muahedesi akdedilmemiş olsa dahi) muhasamatın fiili veya hukukî hitamından sonra hulûl edecek ikinci ayın sonunda İsviçre frangının İstanbul borsasında o ayın son yedi gününün çok satış ve alış kapanma fiyatlarının vasatısi üzerinden Türk lirasına tahvil edilmek suretiyle şirket nam ve hesabına şirketin Türkiye'de göstereceği bir bankaya Hükümetçe tevdi edilecektir.

İşbu bedele 1 . I . 1944 tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar şirket lehine senevi % 5 ba sîr faiz vermeği Hükümet taahhüt eyler. Bu faizdahi İsviçre frangı olarak hesaplanacak ve mubayaa bedeli hakkında yukarıda gösterildiği veçhile Türk parasına tahvil edilerek mubayaa bedeliyle birlikte ödenecektir.

Ancak şirket birincisi 30 . VI . 1944 tarihinde ve diğerleri bu tarihten itibaren her altı ayın sonunda olmak üzere faizleri İsviçre farangının İstanbul borsasında vâde tarihine tekaddüm eden son yedi günün çek satış ve alış kapanma fiyatlarının vasatısi üzerinden Türk lirasına çevrilerek kendisine ödenmesini isteyebilir. Bu suretle tesviyesi istenecek mebalîğ şirket namma ve şirketçe gösterilecek Türkiye'deki bir bankaya tevdi olunacak ve bu paradan tasfiye muamelâtı ile taahhüdat ve vecibeleri için lüzumlu göreceği mebalîği ayırdıktan sonra şirket, mütebakisini aşağıda gösterilen transfer muamelesinin icrasına kadar, Devlet tahvilleri tasarruf bonoları mübayaasında kullanabileceği gibi intihap edeceği bir bankaya da yatırabilecektir.

Diğer taraftan şirketin hariçteki hissedarları ve alacaklıları gerek doğrudan doğruya şirketin elinde bulunan ve bulunacak ve gerek kendilerine olan borçlarına mukabil şirketçe namlarına bankalara yatırılmış ve yatırılacak olan mebalîği mümessilleri marifetiyle ve talepleri üzerine Maliye Vekâletinin müsaadesiyle Türkiye'de her türlü iş ve teşebbüslerde kullanabileceklerdir.

Şirket tarafından vâdesinde istenmeyen faizler mübayaa bedeliyle birlikte ödenecektir.

Birinci ve ikinci fıkra mucibince ödenecek mebalîğ ve gelirleri transfer edilinceye kadar şirketçe, üçüncü fıkroda zikredilen faizler hakkında gösterilen şekilde istimal edilebilecektir. Bu suretle ödenecek mübayaa bedeli ve faiziyle bu bedel ve faizin gelirlerinin şirketçe Türkiye'de intihap alınacak malların bizzat veya bilvasıta - bu maddenin birinci fıkrasında zikredilen muhasamatın hitamından sonra hulûl edecek ikinci ayın sonundan itibaren - dilediği yerden iştirası ve İsviç ve İsviçre hariç olmak üzere diğer Avrupa memleketlerine ihracı veya Türkiye'den bu memleketlere ihraç olunacak malların bedelini tediye ile mükellef bulunan malî veya ticari teşekküllere devir suretiyle transferine müsaade edilecektir.

Bu transferler için yukarıda mezkûr memleketlere başka memleketlerin ilâvesi Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin müsaadesiyle kabil olabileceği gibi Hükümetçe Türkiye'de döviz takyidatı kaldırıldığı takdirde şirket paralarını serbest dövizle ihraçta muhtar kalacaktır. Ancak bu memleketlerden müsaade alınması icabederse bu müsaade şirketçe alınacaktır.

Surası mukarrerdir ki, bu transferlerden dolayı şirket, yukarıdaki fıkroda yazılı memleketlere diğer eşhas tarafından herhangi şekil ve suretle ihraç olunan mallar için kanunları mucibince alnanlardan gayri herhangi bir vergi, resim, prim veya takas hakkı ve ilâh... namlarıyla bir para tediye etmeyeceği gibi herhangi bir tahdit ve takyide de tabi tutulmayacaktır. Harice gönderilecek eşya bedellerini ne şirket ve ne de devir halinde devir alan şahıs veya teşekkül memlekete getirmeğe mecbur tutulmayacaktır.

Bundan maada Hükümet Türk Devletinin hariç alacaklılarının cümlesine tatbik edilmek üzere umumî tedbirler almağa lüzum gördüğü takdirde şirket mübayaa bedeli ve faizlerinin transferinde, mal mübayaa ve ihracında mümasil şirketler ve Türk Devletinin hal ve istikbalin diğer hariç alacaklıları arasında - Hükümete sırf banka avansı mahiyetinde yapılmış olan avansların alacaklıları

hariç olmak üzere - en müsait muameleye mazhar olandan daha az müsait bir muameleye tabi tutulmıyacaktır.

Şirketin memur ve müstahdemleri

Madde — 9

Müdür ve mühendis müstesna olmak üzere, Şirketin Nafia Vekâletine vermiş olduğu 1 . XI . 1943 tarihli listelerde gösterilen kadro dâhilinde fiili devir tarihindeki hizmette bulunacak bileümle memur, müstahdem ve işçileri Hükümete intikal edecektir.

Mukavelenamenin imzası tarihinden itibaren kadrodaki esaslı değişiklikler ancak Nafia Vekâletinin müsaadesiyle yapılabilecektir.

Şirketin memur, müstahdem ve işçilerine karşı gerek kanun hükümlerinden ve gerek iş akitlerinden doğan her türlü taahhüt ve vecibeleri Hükümete intikal etmiş olacak ve bu sebeple şirket her ne nam ile olursa olsun hiç bir tazminata mecbur kalmıyacağı gibi bu memur ve işçiler tarafından kaza mercilerine ikame olunup rüyet edilmekte bulunan dâvalar dahi bu mukaveleye bağlı listede zikredilmiş olmak şartıyla Hükümete geçmiş olacaktır.

Ancak bu mukavelenamenin imzası tarihinden evvel ikame edilip listede yazılı olmıyan dâvalar Şirkete raci kalacaktır.

Şirket, memur ve müstahdemlerinden almış olduğu kefalet paralarıyla sair her türlü teminatı, sahiplerinin isim ve hüviyetlerini hâvi listeleri ile birlikte fiili devir tarihinde Hükümete teslim edecektir.

İbra

Madde — 10

Hükümet ve Şirket, şimdiye kadar aktedilmiş olan bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zeyilleriyle itilâfnameler ve Şirkete tebliğ edilmiş olan her türlü kararlar mucibince birbirlerine karşı haiz oldukları bütün hak ve vecibelerle 1 İkincikânun 1944 tarihinden evvelki zamana ait (Vergi ve resme - Belediye ve Vilâyet hususi idaresi vergi, resimleri hariç - müteallik her türlü mükellefiyet ve mesuliyetler de dâhil olduğu halde) her türlü iddia ve mütalebelerden birbirlerinin zimmetlerini (İşbu mukavele hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla) mütekabilen ibra etmişlerdir.

Hükümet ve Şirket imtiyaz mukavelelerinin, müşterilerden tahsil olunan paralara mütedair bulunan tatbikatından dolayı da her türlü mesuliyetten birbirlerini mütekabilen terbiye ederler. Şu kadar ki Hükümetin ve Hükümete mensup dairelerin, İzmir Belediyesinin ve Belediyeye bağlı daire ve müesseselerin bir İkincikânun 1944 tarihinden evvliki zamanlara ait abonman mukavelelerinden, yapılan işlerden, mahkemeler ve sureti umumiyede sair daire ve makamlar nezdinde para teminatı veya teminat mektubu nurefiyle yapılan tevdiattan mütevellit Şirket alacakları ve vergi ihtilâflarına ait 8 . XI . 1943 tarihli Şirket mektubunun ilişiği listede mukayyet vergilere mahsuben Şirket tarafından aynı listede tediye edilmiş olduğu gösterilen mehalig bu ibradan hariçtir.

Hakeme müracaat

Madde — 11

Bu mukavelenamenin tefsir veya icrasından dolayı Hükümetle Şirket arasında çıkacak her türlü ihtilâf diğer tarafın yazılı tebliğinin vusulünden itibaren (30) gün zarfında her iki tarafca tâyin edilecek iki hakem tarafından hallolunacaktır.

Bu hakemler tâyinleri tarihinden itibaren iki ay zarfında ihtilâf hakkında ittifakla karar verecekler yahut icabediyorsa, reyler arasındaki tesavizbi izale için bir üst hakem tâyin eyliyeceklerdir.

Gerek otuz günlük mehil zarfında iki taraftan birinin hakeminin tâyin edilmemesi, gerek üst hakemin intihabı hususunda hakemler arasında ittifak hâsıl olamaması hâlinde, bu cihet en ziyade süratle davranan tarafın müracaatı üzerine İsviçre Federal mahkemesi Reisi tarafından hallolunacaktır. Hakem kararı katî ve derhal vacibülfaz olacaktır.

İki taraftan her biri kendi hakeminin masraflarını deruhte edecek ve üst hakemin ücretiyle hakeme müracaat yüzünden doğan müşterek masraflara yarı yarıya iştirak edilecektir.

İşbu mukavelenamede kararlaştırılan satınalma bedelinin ve faizlerinin Hükümet tarafından tediyesi hiç bir halde Hükümetle Şirket arasında çıkacak ihtilâflar yüzünden tehir ve tatil edilmeyecektir.

Tesisatın Hükümete fiilen devir ve teslimi

Madde — 12

İşbu mukavelenin 14 ncu madde mucibince tekemmül etmesini mütaakırp fiilen devir ve tesellüm muamelesi Nafia Vekâletiyle Şirket tarafından intihap olunacak heyet marifetiyle yapılacaktır.

Mukavelenin muteber metni

Madde — 13

Bu mukavele Türkçe ve Fransızca olarak 8 . XI . 1943 tarihinde imza ve teati edilmiştir. İhtilâf vukuunda Türkçe metni muteberdir.

Mukavelenin tasdiki

Madde — 14

Bu mukavele bir taraftan Hükümetçe Büyük Millet Meclisinin ve diğer taraftan Şirketçe Hisse-darlar Umumî Heyetinin tasdikına arzedilecek ve neticesi her iki tarafça diğerine alelusul tebliğ olunacaktır.

Tasdik muamelesi en geç 15 temmuz 1944 tarihine kadar tekemmül etmediği takdirde bu mukavele taraflarca hükümsüz sayılabilecektir.

İzmir Suları Türk Anonim Şirketine

Şirketin yerli ve yabancı personeline, vergi ihtilâflarına, Hükümete ve Şirkete ait mebalîğ hesaplarının tanzim ve tasfiyesine, muhtelif hususata ve gayrimenkullere mütedair bugünkü tarihli A, B, C, D, E işaretli mektuplarımızın münderecatında mutabık bulunduğumu beyan ederim.

Nafia Vekili

Nafia Vekilliğine

Bugünkü tarih ile imzaladığımız satınalma mukavelesinin 10 ncu maddesindeki mütekabil ibra münasebetiyle aşağıdaki hususları arzederiz:

1. Vergi ihtilâflarına müteallik olmak üzere bu mukaveleye bağlı listede yazılan ihtilâflarla bu mukavelenin imzasından evvel tediye vucubu tahakkuk eden Şirket alacakları müte-

kabilen ibradan hariç tutulmuştur.

2. Listesi mucibince birinci fıkrada yazılı ihtilâflardan başka ibraya dâhil olması icabeden:

a) % 20 Hükümet hissesine ait olmak üzere İzmir Asliye Ticaret Mahkemesinde derdesti rüyet olan dâva;

b) Şirketin harice para transferi için yapılmış ihracat hakkında ihracatçılardan mütaahhit kazanç vergisi tevkif etmediğine dair Devlet Şûrasında derdesti tetkik dâva;

c) Hükümet tarafından İzmir Birinci Hukuk ve Kadastro Mahkemelerine ikame edilmiş bulunan Şirketin intifaındaki gayrimenkullerin tapu sicillerine intifa keyfiyetinin tesciline mütedair dâvalardan başka ittilâfımız dâhilinde hiç bir ihtilâfımız mevcut olmadığını ve bu beyanımız hilâfına böyle bir ihtilâfın mevcudiyeti tahakkuk ederse bu ihtilâfın dahi ibradan hariç kalacağını.

3. Yukarıdaki fıkralar haricinde 1.I.1944 tarihinden evvelki zaman için Şirketimizden Hükümete ait vergi ve resim namıyla yeniden bir şey istenilmemesinin mukarrer olduğunu arz ederiz.

8 . XI . 1943

Şirket Mümessilleri

Nafia Vekilliğine

Bugünkü tarihli mukavelenin birinci maddesinin B ve C fıkralarında yazılı gayrimenkullerin bir listesini ilişik sunuyoruz.

Bu listede yazılı gayrimenkullerden başka Şirket namına veya muvazaa tarikiyle üçüncü şahıslar namına mukayyet ve listeye ithal edilmemiş herhangi bir gayrimenkul mevcut olduğu anlaşılırsa bunları dahi Hükümete devretmeği taahhüt ederiz.

8 . XI . 1943

Şirket mümessilleri

Nafia Vekilliğine

Bugünkü tarihli mukavelenin 10 neu maddesinde ibradan hariç tutulduğu tesbit edilen vergi ihtilâfları bağlı listede arzedilmiştir.

Bundan gayri malûmatımız dâhilinde başka bir ihtilâf mevcut olmadığını saygılarımızla arz ederiz.

8 . XI . 1943

Şirket mümessilleri

Nafia Vekilliğine

Satınalma mukavelesinin akdi dolayısıyla aşağıdaki hususları arz ederiz.

1. Ecnebi tabiiyetindeki memurların, tesisatın fiili devir tarihinden evvel - hizmet mukavelelerinden mütevellit he rtürlü hakların tanzimi ve tasfiyesi şirketimize ait olmak üzere - hizmetlerine son verilecektir.

Şirketin yabancı Devlet tabiiyetindeki müdürüne ait mebalığden yirmi bin lirayı tecavüz etmeyecek miktarı, normal takas primi varsa ödenmek şartıyla Şirketin talebi üzerine serbest döviz olarak transferine müsaade edilecektir.

2. Mukavelenin 14 ncu maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinde tamamlanamaması yüzünden şirketçe bu tarihten sonra işletmenin Hükümet hesabına idaresine devam edildiği takdirde tesisatın fiili devir tarihine kadar şirket müdürü ile mühendisin maaş ve tahsisatları ve mütat seyahat masrafları Hükümete ait olacaktır.

3. Hükümete intikal edecek şirket memur ve işçilerinin muhtemel tazminatlarına veya bunlar için Hükümetçe teşkil edilecek sandığın ilk sermayesine karşılık olarak maktuan on bin lira verilmesini Hükümet deruhde eder.

4. Müdüriyet ikametgâhındaki demirbaşta mukayyet mobilya ve eşya şirkete terkedilecek ve bunlar devire dâhil bulunmayacaktır.

8 . XI . 1943

Şirket mümessilleri

Nafia Vekillğine

Mukavelenin akdi dolayısıyla aşağıdaki hususatı arz ederiz:

1. Mukavelenin 14 ncu maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinden evvel tamamlanması halinde Hükümet 1 . I . 1944 tarihinde işletmeye vaziyet ederek kendi nam ve hesabına müesseseyi idareye başlayacağından bir hesaplaşma bahis mevzuu olmayacaktır.

Ancak mukavelenin üçüncü maddesinde mevzubahis faturaların Hükümete ve Şirkete ait kısımlarını, teminat akçalarını, kefalet paralarını ve saireyi mezkûr madde hükümleri dairesinde tasfiye edecektir.

2. Mukavelenin 14 ncu maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinde tamamlanamaması yüzünden bu tarihten fiili devir tarihine kadar Şirketin işletmeyi kendi usulleri dairesinde idaresi halinde bu iki tarih arasında işletme ve hesaplaşma, şu şekilde olacaktır.

a) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinde Hükümete işletmenin ihtiyacına göre serbest bir kredi açacak ve Hükümet hesabına yapacağı masrafları bu krediden tediye edecektir.

b) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinden itibaren Hükümet hesabına yapacağı muamele ve hesapları yeniden tesis edeceği defterlere kaydedecektir.

c) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinden itibaren Hükümet hesabına yapacağı masrafları tediye ve siparişten evvel Hükümet kontrolörünün vizesine arz edecek, vizesiz sarfiyat Hükümetçe kabul olunmayacaktır.

Hükümet kontrolörünün vize etmediği masraf veya işlerin yapılmamasından doğacak zarar ve mesuliyetler Hükümete raci olacaktır.

d) Fiili devrin hitamında Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinden fiili devir tarihine kadar Hükümet hesabına yaptığı sarfiyatın hesabını mukavelenin 2, 3, 6 ve 9 ncu maddeleri mucibince devre mecbur olduğu teminat akçeleri, kefalet paraları vesaireyle birlikte devir heyetine verecek ve neticede işletme hâsilâtı yapılmış masrafları karşıladıktan sonra bir bakiye arzederse bu bakiyeyi diğer emval gibi Hükümete devredecektir.

İşletme hâsilâtı yapılan masrafları karşılamıyacak olursa, Şirketçe serbest krediden yapılmış olacak olan ve işletme hâsilâtı ile karşılanamıyan bu masraflar Hükümetçe derhal Şirkete ödenecektir.

Şu kadar ki Şirketin mütat veçhile tanzim edeceği 1943 bilançosu ile işletme yılını zararla kapattığı tahakkuk eylediği takdirde bu zararın, su abonelerinden evvelce tahsil edilip mukavelenin 3 ncu maddesi mucibince Hükümete intikal etmesi lâzım gelecek mebalığden âzami bu mebalığ yekûnuna kadar Hükümetçe telâfi edilmesi takarrür etmiş bulunduğunu saygılarımızla arz ederiz.

8 . II . 1943

Şirket Mümessilleri

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi

Şirkete ait olup Hazinei Maliye namına kayıtlı bulunan gayrimenkuller

1. Alsancakta merkez idarehane binası

Gayri menkulün cinsi	Mevkii	Kapı No.	Kadastro		M ²	Mülâhazat	
			Ada	Parsel		Cilt No.	Tarihi
Bahçesinde atelye, ayar istasyonu ambar ve işçi odalarını muhtevi merkez idarehane binası	Alsancak Mesudiye mahallesi Atatürk caddesi	454	—	—	—	Tapu senedi: Cilt No. Tarihi	4 55 19.V.1934

2. Halkapınar fabrika ve su deposu

Müdüriyet ve kavas odaları, 1 nei ve 2 nei makinist evleri, fabrika âmiri evi, kömür ve alât ve edevat depoları, demirhane, arazii malûme ve müstemilâtr saireyi havi su fabrikası, zeminleri ile ebniyesi ve su membaı ile tevsii intikalli maa arazi göl mahalli	İzmir, Halkapınar - Tepelik	163	—	—	—	Ada No. — 1460 Tapu kaydı: Ağustos 1332 sıra No. 35 (İşbu gayrimenkullerin Şirket nezdinde tapu senedi yoktur.)	
Fabrikadan suyu tahtezzemin su deposuna isal eden boru kanalını havi tarik ile depoyu ve Koklica yoluna rapteden tarik ve bekçi kulübesini havi su deposu	İzmir, Halkapınar - Tepelik	—	—	—	—	Ada No. — 1460 Tapu kaydı: Ağustos 1332 sıra No. 35 Arsa 218, duvar tariki maahavuz No. 27 (İşbu gayrimenkulün Şirket nezdinde tapu senedi yoktur.)	

3. Selvilitpe fabrikası ve su deposu

Makine dairesi, malzeme deposu, makinist evi Su deposu, bekçi evi	İzmir, Selvilitpe - İma-riye	Kütük	Pafta	Ada	Parsel	Kapı	Mesahai	
		No.	No.	No.	No.	No.	M ²	Ds.
		226	237	1653	6	51 38	2010,00	(İşbu gayrimenkullerin şirket nezdinde tapu senedi yoktur).

(Ş. SAYISI : 129)

Şirkete ait olup eşhası salise uhdesinde kayıtlı bulunan gayrimenkuller

(Çaplı tasarruf senetleri)

Gayrimenkulün cinsi	Mevkii	Kütük No.	Pafta No.	Ada No.	Parsel No.	Mes. sathıye M ²	Kapı Ds.	No.	Mülâhazat
Kârgir Kahvehane	İzmir - Halkapınar	1	291	1127	1	280	00	148	Meşruhat aşağıdadır [*]
Kârgir baraka	İzmir - Halkapınar	13	290	1443	11	200	00	T 2	
Harap tabakhane ve bahçe	İzmir - Mersinli	12	292	1460	12	5520	00		
Bahçe	İzmir - Mersinli	10	292	1460	10	19040	00		
Bahçe	İzmir - Mersinli	—	292	1460	11	6800	00		
Çayırılık	İzmir - Mersinli	13	292	1460	13	5680	00		

(Tapu senetleri)

Gayrimenkulün cinsi	Kazası	Mevkii	Mahallesi	Miktarı	Emlâk No.		Muamele No.	Cilt No.	Sayfa No.	Sıra No.
					eski	yeni				
Arazii milliyeden tarla	İzmir	Halkapınar	Tepecik	214 dönüm ve 3 evlek	—	—	55	1	19	55
Arazii emiriyeden mer'a Han yeri	İzmir	Halkapınar	Tepecik	84 dönüm	—	—	54	1	18	54
Bir kıta bağ	İzmir	Kadifekâle	Selâtin	2 dönüm	5	—	64	1	22	64

[*] Çaplı tasarruf senetleri cetvelinin birinci hanesinde gösterilen kârgir kahvehane binası Şirkete ait olmayıp (İskaliarino) namında birisine aittir. Şirket bu arsayı evvelce mumaileyhe satmış, fakat satış bedeli tedîye edilmediğinden tahrir muamelesi yapılmamıştır. Kadastro tesbitinde buranın çaplı tasarruf vesikası (Kârgir kahvehane) olarak verilmiştir. Halbuki bina İskaliarino tarafından inşa edilmiştir. Şirket yalnız araziye sahiptir.

İzmir suları Türk Anonim Şirketi

İhtilâflı vergilere ait cetveldir

**1. Kazanç ve buhran vergileri
Maliyece tahsil**

Takvim yılı	Mali yıl	İlk tarhiyat		Son tarhiyat		Maliyece tahsil edilen		Son vaziyet
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	
1928	1929	1	562.32	1	562.32	1	718.55	Müracaatımız Devlet Şûrasımdadır.
1929	1930	5	519.00	5	510.00	3	938.47	Müracaatımız Devlet Şûrasımdadır.
1931	1932	1	498.00		0.00	1	648.88	Devlet Şûrası kararı lehimize dir.
1932	1933	15	489.96		0.00		0.00	
1933	1934	27	489.96		0.00		0.00	
1934	1935	26	409.32	8	753.26	4	516.93	Müracaatımız Devlet Şûrasımdadır.
1934	1935	4	538.33		0.00			
1934	1935	2	214.62		0.00			
1935	1936	10	958.52	6	656.30	4	258.91	Devlet Şûrası kararı lehimize dir.
1935	1936	4	387.50		0.00			
1936	1937	8	209.73	5	960.90	4	104.86	Müracaatımız Devlet Şûrasımdadır.
1936	1937		830.40		830.40		830.40	(830.40) asgari vergidir.
1937	1938	16	843.34	16	843.34	8	842.75	Müracaatımız Devlet Şûrasımdadır.
1937	1938	1	683.00		0.00		—	> > >
1938	1939	37	641.90		969.80	7	967.52	> > >
1939	1940	1	032.68		516.34		542.14	> > >
Müstahdemin vergileri		2	366.95		200.83	2	366.95	Maliyece Devlet Şûrasına müracaat edilmiştir.
Yekûn				47	812.49	40	736.36	

(S. Sayısı : 129)

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi :

1. I. 1944 tarihinden evvel akte dilip bu tarihten sonraya sâri olan akitler

A) Yangına karşı sigorta mukaveleleri

Mukavelenin akdi	Mukavelenin mevzuu	Mukavele müddeti	Mukavele vadesi	1944 yılına isabet eden meblâğ	Düşünceler
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	İzmirde Alsancak'ta İstasyon caddesinde 454 numaralı kârgir yapılı yazıhane olarak kullanılan binadaki alelûmum yazıhane eşyasıyla dopalarda mevcut kurşun, musluk, su saatleri, yedek parçalar vesaire....	1 sene	3/12/1944	256.57 T. L.	Temin edilen miktar 54 000 T. L.
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	Halkapınar'da havuz ve bekçi evi, keza bekçi evi, yazlık ev, kâtip evi, makinist evi, depo, bekçi evi, yağ deposu, yazıhane ve makine dairesi ile Selvilitepe'de bekçi evi, makinist evi, depo ve makine dairesi binaları.	»	3/12/1943	206.37 T. L.	Temin edilen miktar 55 950 T. L.
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	Şirket idarehane binası ve müştemilâtı olan atelye, ayar istasyonu ve ambar binaları.	»	3/12/1944	83.56 T. L.	Temin edilen miktar 32 500 T. L.

B) İcar mukaveleleri

Hamza Rüstem	Emirler çarşısında Şube olarak kullanılan 11 numaralı dükkân.	»	19/4/1944	25.25 T. L.	
T. C. D. D. Alsancak İstasyonu	Demiryolu altından geçen kanalizasyon icarı	»	31/5/1944		Taahhüt: Her sene 1 T. L. tediye edilmektedir.
İzmir Belediyesi	Halkapınar'da Şirkete ait olan arazi üzerine kurulan baraka icarı.	»	31/5/1944		Senede 1 T. Lirasıdır.

C) Telefonlar

İzmir Telefon idaresi	2965 ve 1 dahilî müdiriyet telefonu		1/9/1944		İşbu telefonlar için tediye edilen abonmanların 1944 yılına isabet eden miktarları mükâleme adedine göre ve 31/12/1943 tarihinde Telefon idaresinden öğrenilecektir.
	2880 » 1 » mühendis »		1/12/1944		
	3015 » 1 » abonman dairesi telefonu	»	1/12/1944		
	3455 » 1 zil Halkapınar fabrikası		1/2/1944		
	3433 Selvilitepe »		1/1/1944		

D) Elektrik

İzmir Elektrik İşletme idaresi	Alsancak'ta idarehane binası ile Selvilitepe fabrikasına elektrik cereyanı verilmesi				Aylık sarfiyat üzerinedir.
--------------------------------	--	--	--	--	----------------------------

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi

Memur ve müstahdemler tarafından Şirket aleyhine ikame olunan dâvalar

- Dâva eden : Halil Anur (Eski ustabaşı)
- Dâvanın görüleceği mahkeme : İzmir Asliye Ticaret Mahkemesi
- Dâvanın mevzuu : 9 . XII . 1941 günü Şirketten sirkat edilen kurşun borular dolayısıyla polisçe yapılan cürmü meşhut münasebetiyle yapılan tetkikat neticesinde Halil Anur'un alâkası görülmüş ve tahkikatı mütaakip Şirkete ait bir kazan Halil'in evinden polis marifetiyle alınarak Şirkete teslim edilmiştir. Cürmü meşhut evrakı Sulh mahkemesine verilmiş ve Halil beraet etmiştir. Temyiz Mahkemesi bu beraet kararını tasdik etmiştir. Cürmü meşhut mahkemesi devam ederken keşif varakalarında Halilin diğer bir suiistimali görülmüş ve işçilerimizden yapılan tetkikat neticesinde Halilin bazı kurşun boruları ve mukavvaları aldığı tesbit edilerek hakkında Asliye Ceza Mahkemesine müracaat edilmiştir. Halil Usta, bu mahkemede beraet etmiş ve kararı Mahkemei Temyiz tasdik etmiştir.
- Halil Anur 9 . XII . 1941 tarihindeki cürmü meşhut hâdisesindenberi işe devam etmemiştir.
- 15 . XI . tarihinde İzmir Asliye Ticaret Mahkemesine müracaat ederek verdiği dâva arzuhalinde:
- 9 . XII . 1941 tarihindenberi olan ücretlerini, 10 000 lira tazminat, işinin tekrar iadesi ile ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının Şirkete tahmili hakkında karar ittihazını talep etmiştir.
- Arzuhal, Şirkete tebliğ edilmiş ve 10 gün içinde cevaba mecbur tutulmuştur.
- İş, Şirket avukatına verilmiştir.
- Dâva eden : Malik Tuncel (Eski ambarcı)
- Dâvanın görüldüğü mahkeme : İzmir Asliye Ticaret mahkemesi
- Dâvanın mevzuu : Vazifesinde görülen kusur ve hatalarından dolayı on beş gün müddetle ihbarlı olarak işine nihayet verilen mumaileyh 9.VI.1943 tarihinde İzmir Asliye Ticaret mahkemesine müracaat ederek şirket aleyhine ikame ettiği dâva ile:
- Müterakim ücretlerini (625 lira)
 - Mahkeme imtidadınca işleyecek olan müddete ait ücretlerini
 - İşinin iadesini
 - Ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının şirkete tahmilini istemiştir.
- Rüyet edilmekte olan bu dâva 1 . XII . 1943 tarihine talik edilmiş bulunmaktadır.

Oyun kâğıtları İnhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/261)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Sayı : 71 - 120 - 6/1221

24 . IV . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Oyun kâğıtları İnhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine dair Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 13 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâiyhası

Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 21 haziran 1927 tarih ve 1118 numaralı kanunun 1 nci maddesine göre ithal, imal ve fûruhtu inhisar altında bulunan oyun kâğıtlarının zikri geçen maddenin verdiği salâhiyete binaen ithal ve fûruhtuna ait muamelâtın idaresi Kızılay Cemiyetine devredilmiş ve ahiren hariçten tedarik edilen iptidai maddelerle memleket içinde oyun kâğıdı basmanın imkân dâhiline girmesi üzerine Cemiyete imal salâhiyeti dahi verilmiştir.

Kanunun ikinci maddesine göre oyun kâğıtlarının satış bedeli, maliyet fiyatı ile yüz kuruş inhisar resminin yekûnundan ibaret bulunması dolayısıyla Cemiyet dâhildeki imalâta maliyet bedelini düşürse ve hariçten ithal ettiği bir kısım kâğıtları ucuz fiyatla tedarik edebilse dahi bundan bir menfaat elde edememektedir.

Diğer taraftan Kızılay Cemiyetinin, sureti hesabı yukarıda arzedilen satış bedelleriyle piyasaya arzettiği oyun kâğıtları süratle ortadan kaybolmakta, gerek bu vaziyetten ve gerek alınan sair haberlerden oyun kâğıtlarının eldenle geçirilerek hakiki ihtiyaç sahiplerine satış bedelinin bir kaç misli fiyatla devrolunduğu anlaşılmaktadır.

Vatandaşların iştirâ kabiliyetleriyle birlikte istihlâki gittikçe artan oyun kâğıtlarını bir taraftan kara borsa metaı olmaktan kurtarmak, diğer taraftan da bunların maliyet fiyatlarında elde olunan farkları Cemiyete bırakmak maksadiyle hazırlanan merbut kanun projesinde oyun kâğıtlarının İera Vekilleri Heyeti tarafından tâyin edilecek fiyat üzerinden satılması ve beher destenin maliyet fiyatıyla satış bedeli arasındaki farkı teşkil eden inhisarlar resminin yüzde yetmiş beşinin muavene olmak üzere Cemiyete terki ve yüzde yirmi beşinin Hazinece irat kaydolanması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Memleketin kara gün dostu olan, her çeşit felâkette müstesna şefkat ve yardımını bol bol harcayan Kızılay Cemiyetine bu kanunla temin edilmek istenen menfaatlerin, umumî efkârda memnuniyetle karşılanacağı tabii ve şüphesiz görülmektedir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/261
Karar No. 36

6 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine dair Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâ-yihasının Maliye Vekâleti mümessilinin huzu-riyle Encümenimizce müzakere ve aynen kabul olundu.

Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi

olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
<i>A. Bayındır</i>	<i>A. Menderes</i>	<i>M. Aksoley</i>
Afyon	Antalya	Burdur
<i>S. Yurdkoru</i>	<i>H. T. Dağlıoğlu</i>	<i>Ş. Engineri</i>
Kastamonu	Tekirdağ	Tokad
<i>H. Çelen</i>	<i>E. Ataç</i>	<i>C. Kovalı</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 69
Esas No. 1/261

17 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine dair Maliye Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâ-letin 24 nisan 1944 tarih ve 6/1221 sayılı tezke-resiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâ-yihası encümenimize tevdi buyurulmakla Maliye Müs-teşarı Zeki Sidarman hazır olduğu halde ve Ma-liye Encümeni mazbatasıyla birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Oyun kâğıtlarının karaborsada geyri meşru ti-carete mevzuu teşkil etmekte olduğu ve ihtiyaç sahiplerine bir kaç misli bedelle satıldığı halde bundan ne Hazinesinin ne de Kızılay Kurumunun faydalanmadığı cihetle umumî fiyat hareketlerine uygun satış bedeli tâyinine Hükümeti salâhiyetli kılmakta faydalar mülâhaza olunarak hazırla-

nan lâ-yiha encümenimizce de aynen kabul olun-muştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

R. V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
<i>T. Coşkan</i>	<i>H. N. Keşmir</i>	<i>F. Öymen</i>
Bitlis	Çanakkale	Diyarbakır
<i>B. Osma</i>	<i>S. T. Arsal</i>	<i>Şeref Uluğ</i>
Giresun	Giresun	İstanbul
<i>M. Akkaya</i>	<i>Ayet Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>
İstanbul	İzmir	Kütahya
<i>H. Ülkmen</i>	<i>M. Birsal</i>	<i>H. Pekcan</i>
Rize	Zonguldak	
<i>T. B. Balta</i>	<i>H. A. Kuyucak</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Oyun kâğıtları inhisarı hakkındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâ-yihası

MADDE 1. — Oyun kâğıtları inhisarı hak-kındaki 1118 sayılı kanunun 2 nci maddesi aşı-

ğındaki şekilde değiştirilmiştir:

Oyun kâğıtları, Vekiller Heyetince tâyin

olunacak bedelle satılır.

Beher destenin maliyet bedeli ile satış bedeli arasındaki fark inhisar resmini teşkil eder. Bu resim 100 kuruştan aşağı olamaz.

İnhisar resminin yüzde yetmiş beşi muavene olmak üzere Kızılay Cemiyetine terk ve tahsis, yüzde yirmi beşi ise Hazineye irat kaydolunur.

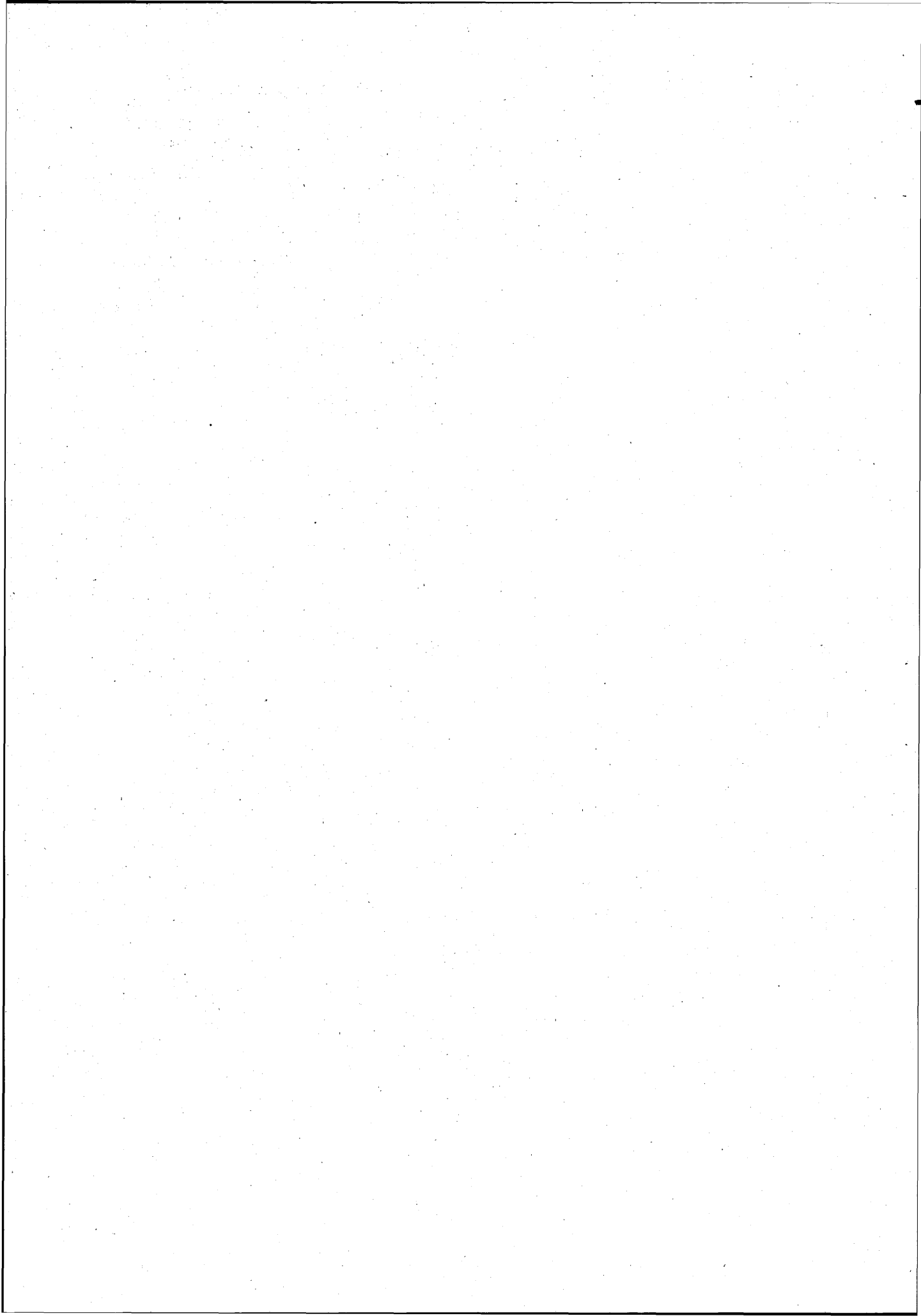
MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini yü-

rütmeye İera Vekilleri Heyeti memurdur.

13. IV. 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

Divanı Muhasebatta açık bulunan bir âzalık için seçim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/140)

11 . I . 1944

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüce Reisliğine

Divanı Muhasebat Âzasından Yusuf Ziya Aslan'ın Büyük Millet Meclisince bu kere Divanı Muhasebat Daire Reisliğine intihabından dolayı açılan âzalığa 2514 numaralı Divanı Muhasebat Kanununun dördüncü maddesi ahkâmına tevfikân Meclisi Âlice bir zatın seçilmesine müsaade buyurulmasını derin saygılarımla dilerim.

D. M. Reisi
S. Oran

Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye Encümenlerinden Mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe, Di. Mu. ve Maliye

Muhtelit Encümesi

Mazbata No. 71

Esas No. 3/140

17 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebat Âzasından Yusuf Ziya Aslan'ın Divanı Muhasebat Daire Reisliğine intihabından dolayı inhilâl eden âzalığa Yüksek Meclisçe bir zatın seçilmesi hakkında Divanı Muhasebat Reisliğinden Yüksek Makamınıza yazılıp Muhtelit Encümenimize havale buyurulan 11 . I . 1944 tarihli tezkere üzerine Divanı Muhasebat Reisi Seyfi Oran da hazır olduğu halde toplanılarak 25 . VI . 1934 tarih ve 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanunu hükmüne göre münhal âzalık için namzet gösterilen zatlardan yapılan seçim neticesinde ihtisas erbabından sicilleri ilişik cetvelde yazılı namzetlerin gösterilmesi kararlaştırılmıştır.

Yüksek Reisliğe arz olunur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Ankara	Afyon K.	Antalya
M. Aksoley	S. Yurtkoru	Gl. G. Kahraman

Balıkesir	Bitlis	Bolu
S. Örgöevren	B. Osma	Dr. Z. Ülgen
Bolu	Çanakkale	Çanakkale
C. Özçağlar	S. T. Arsal	R. Bulayırık
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
Ş. Uluğ	O. Ocak	N. Gündüzalp
Giresun	İsparta	İstanbul
A. Sayar	M. Karaağaç	H. Kortel
İstanbul	Kastamonu	Kütahya
H. Ülkmen	H. Çelen	H. Pekcan
Kocaeli	Manisa	Mardin
S. Pek	F. Kurdoğlu	R. Erten
Muğla	Niğde	Rize
H. Kitabacı	A. G. Bodrumlu	T. B. Balta
Sivas	Tokad	Tokad
A. Yurdakul	R. A. Sevengül	C. Kovalı
Urfa	Van	Zonguldak
E. Tekeli	İ. Arvas	E. Erişirgöl

Son memüriyetinin

Adı ve soy adı	Unvanı	Barem derecesi	İntihap veya tâ-yini tahiri	Doğum tarihi ve yeri	Tahsili	Devlet hizmetine giriş tarihi
A. Kemalettin Arıçay	Divanı Muhasebat Başkâtipliǵi	3	7/3/1934	1305 Edirne	Mülkiye 1327	25/7/1934
Niyazi Önceler	Divanı Muhasebat Başmura-kıplıǵı	5	22/7/1931	1310 köprülü	Hukuk 1335	4/10/1931

t olabilecek zevatın ad ve evsafı

memuriyetinden evvel bulunduğu memuriyetler
ve ecnebi memleketlerde tetkikat

Bildiği Garp
lisanları

Telifatı

Fevkalâde
taltif

liye nezareti kâtipliği, Vilâyet maiyet memur-
u Maarif nezareti kâtipliği, Darüleytam mü-
yizlik, tahrirat müdürlüğü, Divanı Muhasebat
rakıp muavinliği, murakıp ve başmurakıplığı.
11/1928 — 15/9/1929 İtalya ve Belçika'da tet-
kat.

Fransızca

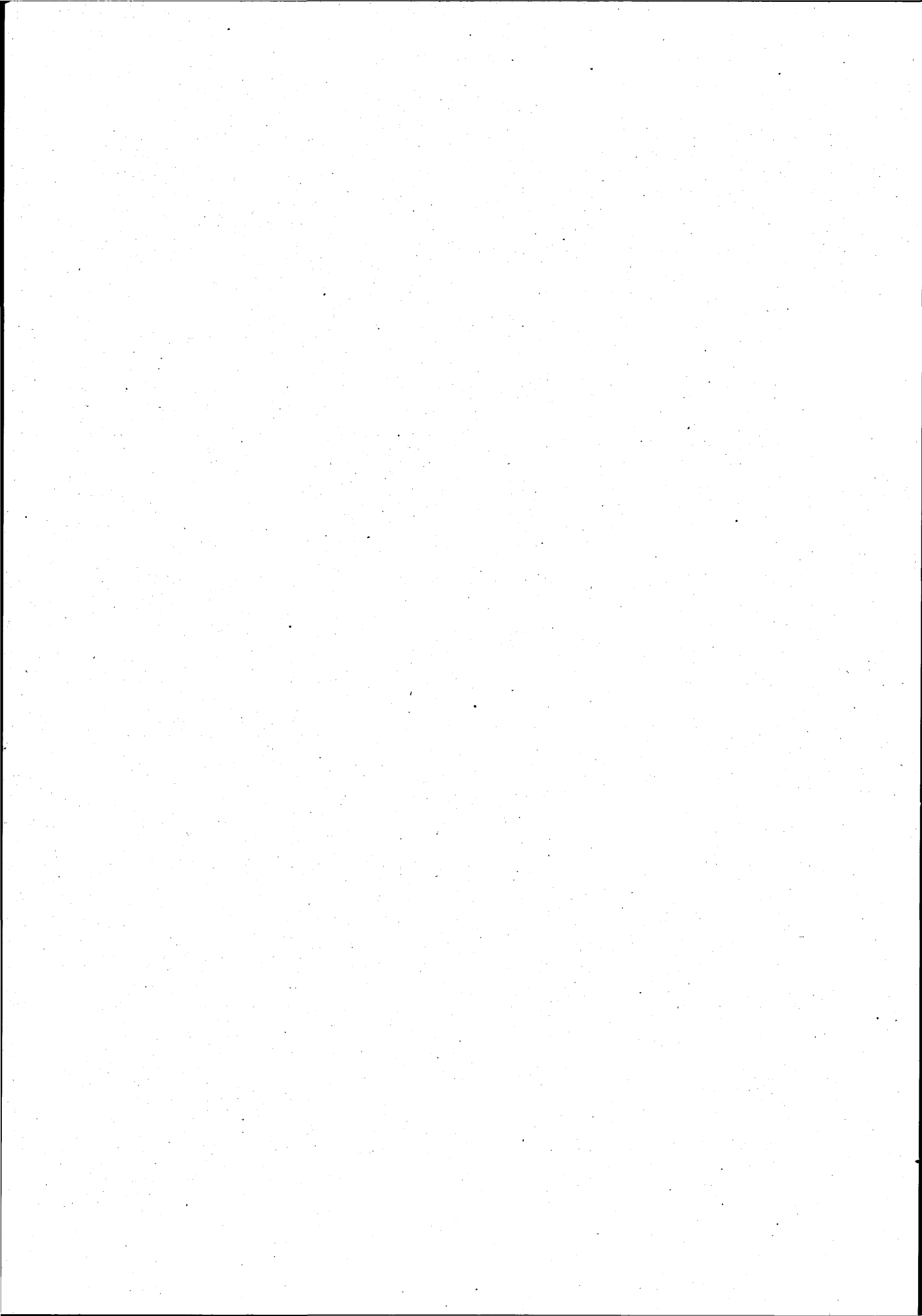
İtalya ve Belçika
Divanı Muhase-
batı hakkında
tetkikler

li Müdafaa muhasebat ikinci şube kâtipliği,
lâti harbiye muhasebe mümeyyizliğiyle Askerî
rikalar muhasipliği, Divanı Muhasebat mura-
muavinliği, murakıplığı, başmurakıplığı.
10/1926 — 19/6/1927 Belçika, Fransa ve İtal-
da tetkikat.

Fransızca
İngilizce

—

Harp madal-
yast

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/158)

T. C.

Başvekkâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: 6/3741

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 numaralı kanuna ek olarak Maliye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25.X.1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâiyhası

Teşkilâtı Esasiye aKnunu mucibince hükmü bir seneye munhasır bulunan bütçe kanunlarına bağlı (H) cetvelinde, uzuncu senelerdenberi devredilegemekte olan maddelerin ifade ettikleri mânalara göre ya taallük ettikleri kanunlara ek veya bu kanunların bazı maddelerinin tadil edilmeleri suretiyle birer müstakil kanun suretinde ihzarı ile mezkûr (H) cetvelinin tasfiyesi hususu Büyük Millet Meclisince müttehaz 4. V. 1933 tarih ve 754 numaralı karar iktizasından olduğu ve 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 30 neu maddesinin son fıkrasında, hükmü bir seneden fazla zamana şamil maddelerin Muvazenei Umumiye Kanununadercedilemiyeceği tasrih edildiği cihetle, daimî mahiyeti haiz olduğu halde bütçe kanunlarıyla tesis ve şimdiiye kadar (H) cetveline konulmak suretiyle ahkâmı tecdit olunan bağlı lâiyhada yazılı esasm 2030 sayılı kanuna ek olarak tedvini muvafık görülmüş ve lâiyha bu maksatla tanzim edilmiştir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/158

Karar No. 19

4. IV - 1944

Yüksek Reisliğe

Bazı tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 sayılı kanuna ek olarak hazırlanan kanun lâiyhası Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu

halde Encümenimizde müzakere olundu.

Esas itibarıyla 2030 sayılı kanuna taallük eder mahiyette olduğu halde Muvazenei Umumiye kanununa bağlı (H) cetveline konulmak su-

retiyile tecdit edilmekte olan hükmün, 1050 sayılı Muhasebei umumiye kanunundaki hükmü bir seneyi aşan zamana şâmil maddelerin Muvazenei Umumiye kanununa dercedilemeyeceğine dair olan sarahate uyularak, 2030 sayılı kanuna ek olarak tedvini maksadiyle hazırlanan bu lâyiha Encümenimizce muvafık görülmüştür.

Devlet limanları son kanunla Devlet Demiryollarından ayrılmış olduğundan lâyihanın birinci maddesineki ve « limanları işletme » kelimeleri tayyedilmiştir.

Havalesi veçhile Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere lâyiha Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menederes	M. Aksoley
Afyon K.	Antalya	Kastamonu
İ. H. Baltacıoğlu	Dr. G. Kahraman	H. Çelen
Malatya	Tekirdağ	Tokad
M. N. Zabcı	E. Ataç	C. Kovalı
Urfa		
M. E. Tekeli		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 73
Esas No. 1/158

23 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 sayılı kanuna ek kanun olarak Maliye Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 6/3741 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Maliye vekilliğinin ve Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Daimî mahiyeti haiz hükümlerin Bütçe kanunlarından çıkarılarak alâkalı oldukları kanunlara eklenmesi veya ayrı kanunlar haline getirilmeleri lüzum ve zarureti Encümenimizce Hükümete ifade olunmuş ve 1943 malî yılı Muvazenei Umumiye kanunundan, bu mahiyetteki hükümlerden mühim bir kısmı çıkarılmıştı. Lâyiha bu prensip kararına uygun olarak hazırlanmıştır.

Devlet Limanları İdaresinin lâğvi, Demiryolları ve Limanları İşletme İdaresinin hizmetlerin-

de veya bu Umum müdürlüğün adında bir değişiklik vücuda getirmedeği gibi bu idare tarafından işletilen limanlar da mevcut olduğu eihetle lâyihada Maliye Encümeni tarafından yapılan isim kısaltılması Encümenimizce uygun görülmemiş ve Hükümet teklifi aynen kabll olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Balıkesir	Bitlis	Edirne
S. Örgüevren	B. Osmâ	N. Gündüzalp
Giresun	Giresun	Manisa
M. Akkaya	Ayet Sayar	F. Kurdoğlu
Mardin		Rize
R. Erten		T. B. Balta
Trabzon		Zonguldak
M. S. Anamur		H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 numaralı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Muayyen tarifeli nakil vesaiti ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 472 numaralı kanunun birinci maddesine yazılı müesseseler tarafından bir ay zarfında tahsil olunan nakliyat resminin, 2030 numaralı kanunun birinci maddesi mucibince malsandığına teslimi için tâyin edilmiş bulunan müddet Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü için 75 gündür.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

25 . X . 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saraçoğlu	A. B. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

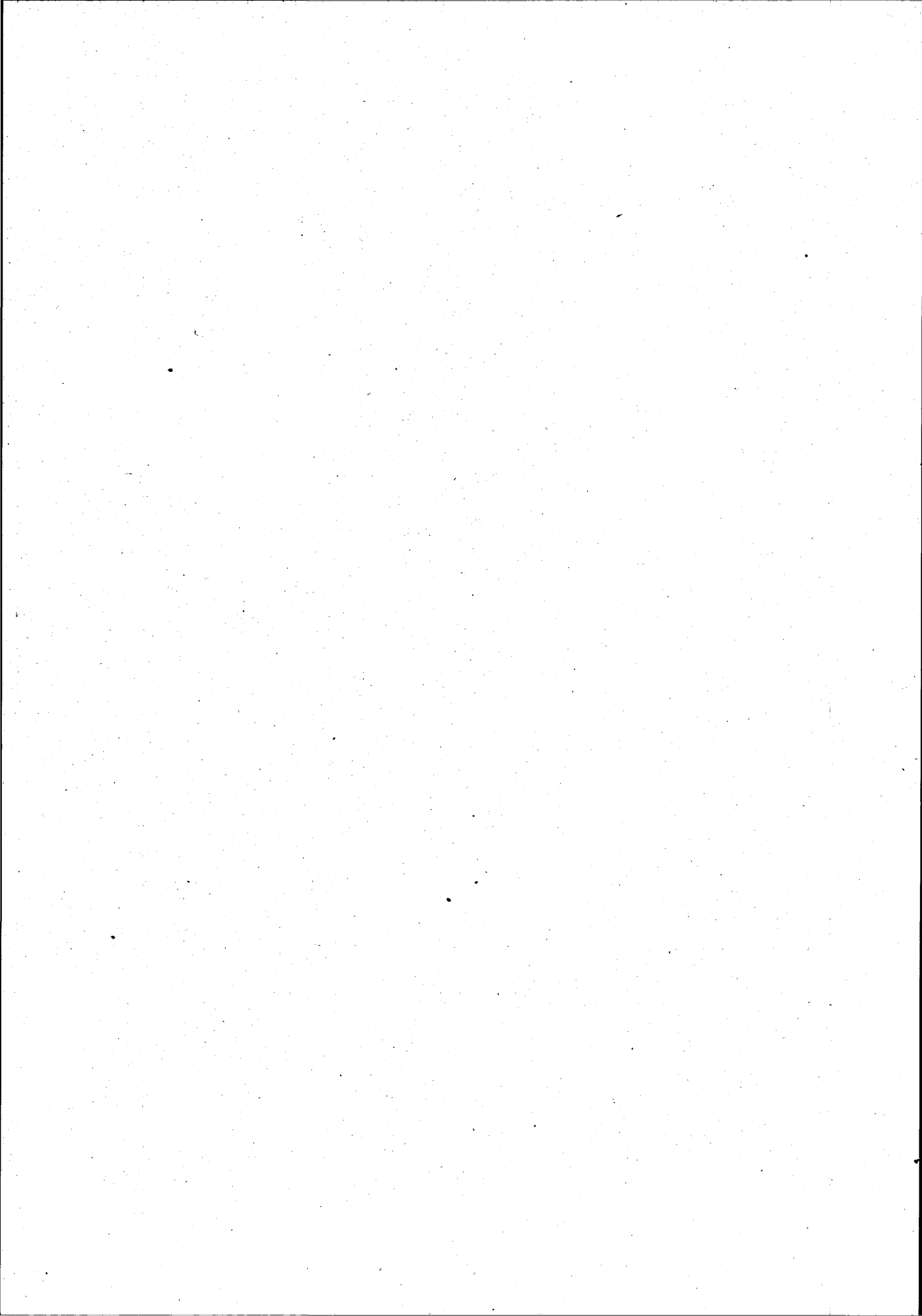
MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyle seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 2030 numaralı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Muayyen tarifeli nakil vesaiti ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 472 numaralı kanunun birinci maddesinde yazılı müesseseler tarafından bir ay zarfında tahsil olunan nakliyat resminin, 2030 numaralı kanunun birinci maddesi mucibince malsandığına teslimi için tâyin edilmiş bulunan müddet Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü için 75 gündür.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve Modüsvivendiler akdine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, İktisat, Maliye, Bütçe ve Ticaret Encümenleri mazbataları (1/178)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/4205

23 . XII . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret Anlaşmaları ve modüsvivendiler akdine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve Anlaşmaya yanaşmayan devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 17 . XII . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler mazbatas ı

Yabancı memleketlerle Ticaret muahedeleri akdine kadar işbu memleketlerle karşılıklı ticaret münasebetlerimizi muvakkat mahiyette Ticaret Anlaşmaları ve modüsvivendiler akdi suretiyle, tanzim ve idame etmek ve bunların şumulüne giren gümrük resimlerinde değişiklikler yapmak ve Anlaşmaya yanaşmayan memleketler muvaredatına karşı gereken tedbirler ittihaz eylemek hususlarında Hükümetimize salâhiyet veren ve 14 . I . 1941 tarihinde meriyete girmiş olan 3970 sayılı kanunun derpiş eylediği üç yıllık müddet 14 . I . 1944 tarihinde sona erecektir.

Mezkûr kanunun mer'iyete konmasını icabettiren beynelmilel iktisadi ve ticari şartlar üzerinde bugüne kadar bir salâh eseri görülmemiş ve yakın bir âtide de işbu şartların normal bir vaziyete gireceğini hissettirecek herhangi bir belirti de meşhut olmamış bulunduğundan iktisadi menfaatlerimizi korumak ve bunun için ticaret politikamızı iktisadi menfaatlerimizin icabatına uygun bir şekilde tanzim ve idame etmek için yukarıda mâruz kanunun birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve sekizinci maddeleriyle Hükümetimize verilmiş olan salâhiyetten iki yıl daha istifadede devam edilmesinde zaruret mütalâa olunmaktadır.

Bu mülâhazalara binaen 14 ikincikânun 1944 tarihinde müddeti munkazi olacak olan 3970 sa-

yılı kanunun hükümden esasen sakıt olan beşinci, altıncı, yedinci maddeleriyle muvakkat birinci ve ikinci maddeleri müstesna olmak üzere yukarıda mumaraları yazılmış bulunan diğer maddelerinin 14 . I . 1946 tarihine kadar temdidi yüksek tasvip ve takdirlerine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. H.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/178
Karar No. 2

22 . I . 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler aktine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 17 . XII . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 23.XII.1943 tarih ve 6/4205 numaralı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası encümenimize havale olunmakla Hariciye Vekâletinden gelen mümessil huzuriyle müzakere olundu.

Memleket menfaatlerine uygun görülen işbu lâyiha 4 ncü maddenin birinci fıkrasının son kelimesi olan «Salâhiyettardır» kelimesinin «Salâ-

hiyetlidir» şeklinde tadili ile encümenimize de tasvip edilmiş olduğundan havalesi mucibince Gümrük ve İnhisarlar, İktisat, Maliye, Bütçe ve Ticaret encümenlerine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi	M. M.	Kâtip
Konya	Tokad	Ağrı
M. Köken	N. Poroy	Rıfkı R. Pasin
Bolu	Çoruh	Elâziğ
Hasan Cemâl Çambel	Asım Us	F. A. Aykaç
Erzurum	Gümüşane	Gümüşane
P. Demirhan	Edip S. Tör	Cabir Selek
İstanbul	İzmir	Manisa
A. S. Esmer	H. Menteşe	Hikmet Bayur
Samsun	Sivas	
C. Bütsel	N. Sadak	

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Gümrük ve İn. Encümeni
Esas No. 1/178

26 . I . 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler aktine ve bunların şumulüne giren maddelerin Gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 17 . XII . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 23 . XII .

1943 tarih ve 6/4205 numaralı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası Encümenimize havale olunmakla Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekâletlerinden gelen mümessiller huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Memleket menfaatine uygun görülen lâyiha ve Hariciye Encümeninin değiştirisi Encümenimize de aynen tasvip edilmiş olduğundan hava-

İsei mucibince İktisat, Maliye, Bütçe ve Ticaret Encümenlerine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Gümrük ve İn. En. R.	Bu M. M.	Kâtip
Mardin	Gazianteb	Seyhan
S. Düzgören	C. S. Barlas	

Amasya
N. Aktın
Malatya
O. Taner

Kocaeli
Ali Dikmen
Samsun
Nail Öztuzcu

Malatya
H. Sağroğlu
Tekirdağ
Ekrem Pekel

Tekirdağ
N. Trak

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No. 1/178

Karar No. 17

7 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve modüvividiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 . XII . 1943 tarihinde Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılarak Başvekâletin 23 . XII . 1943 tarihli ve 6/4205 numaralı tezkeresiyle gönderilen Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Encümenimizce Hariciye Vekili huzuriyle ve Gümrük ve İnhisarlar ve Ticaret Vekâletleri mümessilleri de dinlenerek müzakere olundu.

Heyeti umumiyesi itibariyle bu lâyhada istenilen salâhiyetin verilmesi, dış ticaretimizin inkişafını teşkil ve muhtelif memleketlerle olan ticari münasebetlerimizin, memleket menfaatlerine uygun bir tarzda tanzimini temin bakımından lüzumlu ve faydalı olduğu kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci madde — Hükümetin teklifi aynen kabul olundu.

İkinci madde — Bu madde ile istenilen ve gümrük resimlerinin değiştirilmesine taallük eden salâhiyetin verilmesi halinde; tarifede yapılacak herhangi bir değişikliğin vergi arttırma veya eksiltmeği ifade etmesi bakımından Teşkilâtı Esasiye kanunu ile de tearuz

teşkil etmesi endişesi üzerinde münakaşalar cereyan etmiştir. Vergi salâhiyetini Büyük Meclisin kendi nefsinde muhafaza etmesi; yapılacak anlaşmaların en geç üç ay zarfında Büyük Millet Meclisi tasdikına arzolanması mecburiyeti mevcut bulunduğu ve üç aylık mer'iyet müddeti muvakkat mahiyeti haiz olmasına göre Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzla bir tearuza düşme sebebiyle vârit görülmemiştir.

Diğer taraftan bu madde ile istenilen salâhiyetin Hükümete verilmemesi ve gümrük resimlerinde değişikliğin Büyük Meclisçe tasdikından sonra anlaşmaların mer'i olması esası şayanı tercih görüldüğü takdirde milletlerarası ticaret münasebetlerimizin tanzimi yönünden faydası âşikâr olan ve birinci madde ile tanınmış olan hak ve salâhiyetin kıymeti çok zayıflatılmış olacağından bu ikinci maddenin kabulü muvafık görülmüştür.

Üçüncü madde — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olundu.

Dördüncü madde — Hükümetimizle ticari anlaşmalar yapmamış bulunan veya Hükümetimiz tarafından vâkı anlaşma tekliflerini ve teşebbüslerini neticelendirmeyen memleketler muvaredatına karşı Hükümetimizce alınabilecek tedbirler hakkında salâhiyet verilmesine taallük eden bu madde ile istenilen (farklı tarifeler tatbik etmek) hükmünün devamına lüzum olmadığı neticesine varılarak Hükümetin de muvafakatiyle maddenin birinci fıkrası so-

nunda (farklı muameleler) den sonra (ve tarife) kelimesi kaldırılmış, bu şekilde madde tadilen kabul olunmuştur.

Beşinci madde — Bu lâyiha hükmünün 14.I.1944 ten itibaren iki sene müddetle mer'i olması yolundaki teklif kabul edilmemiştir. İki senelik müddetin kanunun neşri tarihinden başlaması lüzumunda Hükümetin de muvafakati lâhik olarak madde bu şekilde yeniden tanzim olunmuştur.

Altıncı madde — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunmuştur.

Havalesi mucibince alâkalı Encümenlere tev-

İktisat En. Rs.	M. M.	Kâtip
Trabzon	Çankırı	İçel
R. Karadeniz	A. İnan	Ş. Tugay
Ankara	Balıkesir	Elâzığ
M. Kayaoğlu	M. Akpınar	H. Kişioğlu
İçel	İstanbul	İstanbul
T. C. Beriker	G. B. Göker	A. H. Denizmen
İzmir	Konya	Konya
B. Arıman	H. Dikmen	K. Okay
Niğde	Ordu	Trabzon
Dr. R. F. Talay	Ş. Akyazı	T. Gösel
Zonguldak		Zonguldak
Ş. Tansan		H. Karabacak

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/178

Karar No. 30

17. IV. 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan devletler muvaridatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 23. XII. 1943 tarih ve 6/4205 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası ile Hariciye, Gümrük İnhisarlar ve İktisat Encümenleri mazbatalarını Hariciye ve Gümrük ve İnhisar Vekâletleri mümessillerinin huzuriyle müzakere eden Encümenimiz kanun lâyihasını

esas itibariyle muvafık bulmuş ve maddelerde yapılan değişiklikler hususunda İktisat Encümeninin mütalâalarına iltihak eylemiştir.

Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menderes	M. Aksoley
Afyon K.	Kastamonu	Malatya
İ. H. Baltacıoğlu	H. Çelen	M. N. Zabcı
Muğla	Tekirdağ	Tokad
F. O. Mentşeoğlu	E. Ataç	C. Kovalı
	Zonguldak	
	Y. Z. Özençi	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 67
Esas No. 1/178

17 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret anlaşmaları ve modüsvivendiler akdine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve Anlaşmaya girmiyen devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında Hariciye Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 23 . XII . 1943 tarih ve 6/4205 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Hariciye Vekili Numan Menemencioğlu ve Ticaret Vekili Celâl Sait Siren hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Dış ticaretimizin tanzimi bakımından lüzumlu görülen hükümleri ihtiva eden lâyiha, esas itibariyle Encümenimizce de kabule şayan görülmüş ve bazı tadilleri ihtiva eden İktisat Encümeni teklifi müzakereye esas tutulmuş ve mezkûr Encümenin tadilen kaleme aldığı 4 ve 5

nei maddeleriyle Hükümetin diğer maddeleri aynen kabul olunmuştur.

Havalesi veçhile Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
<i>T. Coşkan</i>	<i>H. N. Keşmir</i>	<i>F. Öymen</i>
Bitlis	Bolu	Çanakkale
<i>B. Osma</i>	<i>Dr. Z. Ülgen</i>	<i>S. T. Arsal</i>
Diyarbakır	Eskişehir	Giresun
<i>Ş. Uluğ</i>	<i>Y. Abadan</i>	<i>M. Akkaya</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
<i>A. Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>	<i>H. Ülkmen</i>
İzmir	Kütahya	Manisa
<i>M. Birsnel</i>	<i>H. Pekcan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Rize	Samsun	Tokad
<i>T. B. Balta</i>	<i>M. A. Yörüker</i>	<i>R. A. Sevengil</i>
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
<i>M. S. Anamur</i>	<i>A. Sungur</i>	<i>H. A. Kuyrucak</i>

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Esas No. 1/178
Karar No. 16

25 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret Anlaşmaları ve Modüsvivendiler akdine ve bunların şumulüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklik yapılmasına ve Anlaşmaya girmeyen Devletin muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkındaki Hariciye Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 23 . XII . 1943 tarih ve 6/4205 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Hariciye ve Ticaret Vekâletleri mümessilleri huzurunda tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha, esas itibariyle Encümenimizce de

kabule şayan görülmüş ve bazı tadilleri ihtiva eden İktisat Encümeni teklifi müzakereye esas tutulmuş, mezkûr Encümenin tadilen kaleme aldığı dört ve beşinci maddeleriyle Hükümetin diğer maddeleri aynen kabul olunmuştur.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Ti. En. Rs. Y.	M. M. Y.	Kâtip
Manisa	Niğde	Niğde
<i>Dr. H. Sarhan</i>	<i>H. Ulusoy</i>	<i>H. Ulusoy</i>
Diyarbakır	Giresun	Kastamonu
<i>K. Şedele</i>	<i>İ. Sabuncu</i>	<i>H. Çoruk</i>
Kırklareli	Trabzon	Yozgad
<i>Ş. Ödül</i>	<i>S. Çam</i>	<i>Z. Arkant</i>

HKÜMETİN TEKLİFİ

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanun

BİRİNCİ MADDE — Hükümet muvakkat mahiyette olmak üzere Ticaret ve tediye anlaşmaları ve modüsivendiler müzakere ve akdine mezun ve mütekabiliyet şartıyla ticaret muahede ve mukavelesine ve modüsivendilere bağlı olan ahdi listelerde lüzumuna göre tadilat icrasına veya bu listeleri tamamen ilgaya ve ticaret muahede ve mukaveleleri ile modüsivendilere aynı mahiyette yeni listeler ilâvesine salâhiyetlidir.

İKİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı ticaret muahede ve mukaveleleriyle modüsivendilerin şümülüne giren maddelerin mer'i gümrük resimlerinde, görülecek lüzum ve alâkalı vekâletlerle Gümrük ve İhtisarlar Vekâletinin müşterek teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyeti, muvakkat mahiyette değişiklikler yapmağa ve bu maddelerden bazılarının resmini kaldırmağa veya muaf olanları resme tabi tumaga salâhiyetlidir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Hükümet 1 nci ve 2 nci maddelere tevfikân aldığı tedbirleri ve akdettiği anlaşmaları en geç üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikına arzeder.

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette Ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan Devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TİCARET ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette ticaret anlaşmaları ve modüsivendiler akdine ve bunların şümülüne giren maddelerin gümrük resimlerinde değişiklikler yapılmasına ve anlaşmaya yanaşmayan devletler muvaredatına karşı tedbirler alınmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti ile ticari anlaşmalar akdetmemiş olan veya böyle bir anlaşma için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Hükümeti tarafından yapılmış teklif ve teşebbüsleri neticelendirmeyen yahut ticaret anlaşmaları veya modüsvivendiler akdine yanaşmıyan veya yahut mevcut mukaveleleri vaktinden evvel tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan ecnebi memleketlerin mamullerine, mahsullerine ve deniz vasıtalarına karşı umumî veya kısmî memnuiyet, tahdit ve takyitler koymağa veya farklı muameleler ve tarifeler tatbik etmeğe Hükümet salâhiyettardır.

Hükümet bu salâhiyeti kullanarak ittihaz edeceği karar, icabına göre tâyin ve ilân edeceği bir müddetin mürurundan sonra tatbik olunur.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun 14 . I . 1944 tarihinden itibaren iki sene müddetle mer'îdir.

ALTINCI MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	İlmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
N. Mnemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.
Yüel	S. Day
İk. V.	S. İ. M. V.
F. Sirmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

İk. E.

MADDE 4. — Türkiye Cumhuriyeti ile Ticari anlaşmalar akdetmemiş olan veya böyle bir anlaşma için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Hükümeti tarafından yapılmış teklif ve teşebbüsleri neticelendirmeyen yahut ticaret anlaşmaları veya modüsvivendiler akdine yanaşmıyan veya yahut mevcut mukaveleleri vaktinden evvel tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan ecnebi memleketlerin mamullerine, mahsullerine ve deniz vasıtalarına karşı umumî veya kısmî memnuiyet, tahdit ve takyitler koymağa veya farklı muameleler tatbik etmeğe Hükümet salâhiyettardır.

Hükümetin bu salâhiyeti kullanarak ittihaz edeceği karar, icabına göre tâyin ve ilân edeceği bir müddetin mürurundan sonra tatbik olunur.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren iki sene müddetle mer'îdir.

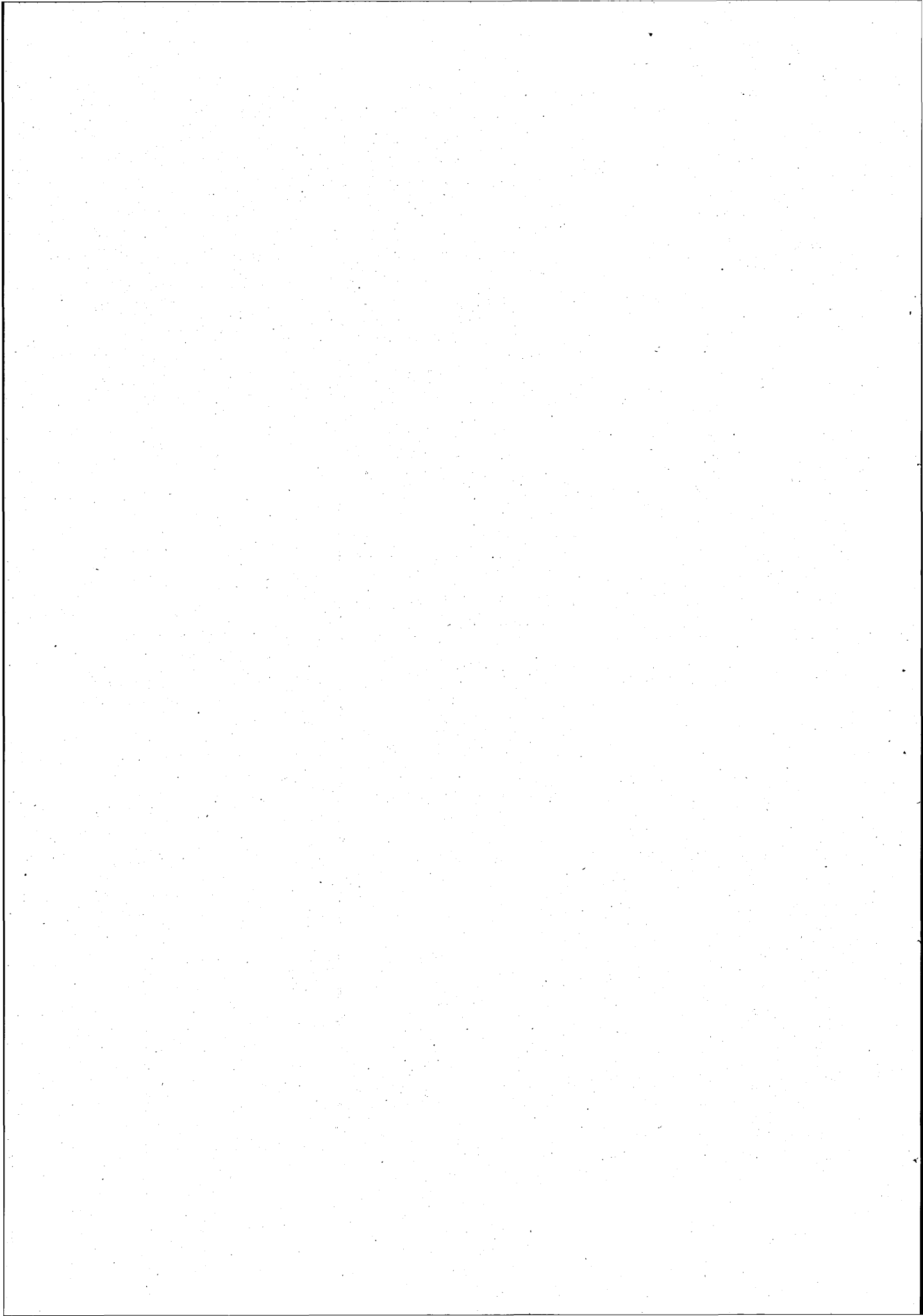
MADDE 6. — Hükümetin altıncı maddesi aynen kabul olunmuştur.

Ti. E.

MADDE 4. — İktisat Encümeninin 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — İktisat Encümeninin 5 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Büyük Millet Meclisi 1943 yılı birinci kânun, 1944 yılı ikinci kânun ve şubat ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatasası (5/18)

M. H. T. Encümeni mazbatasası

M. H. T. Encümeni
Karar No. 10
Esas No.5/18

26 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

328 222,20 1943 1. Kânun ayında Ziraat Bankası'nda kalan para.
3 151 584,48 1943 1. Kânun ve 1944 2. Kânun, Şubat aylarında Z. B. alınan para.

3 479 806,68
3 063 874,41 1943 1. Kânun ve 1944 2. Kânun ve şubat aylarında sarfolunan para.

415 932,27 1944 Mart ayında Ziraat Bankası'nda kalan para.

Büyük Millet Meclisi muhasebesinin 1943 yılı birinci ve 1944 ikinci kanunla şubat ayları sarf evrakı gözden geçirildi.

Birinci, ikincikânunla şubat ayları içinde muhasebece alınan para 1943 ayı başında Ziraat Bankası'nda kalan paraya eklenerek toplamından üç ayda sarfolunan para çıkarıldıktan sonra 1944 yılı mart ayı başında Ziraat Bankası'nda (415 932,27) kuruş kaldığı görüldü.

Ziraat Bankası'ndan gelen günlük hesap pusulasında kaldığı bildirilen para toplamı da buna uygun olduğu görüldü.

Heyeti Umumiyyeye arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

M. H. T. En. Reisi	M. M.	Murakıp	Kâtip	Âza	Âza
Rize	Afyon	Çoruh	Giresun	Erzurum	İsparta
A. R. Zırh	H. Çerçel	B. Kansu	A. Ulus	N. Dumlu	H. Özdamar
			Âza		
			Samsun		
			Z. Durukan		

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâiyhası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/265)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 6/1318

71 - 150

10 . V . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vezaifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair Münakalât vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 24 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vezaifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanunun ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâiyhasının mucip sebepleri

1. 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 6 nci maddesiyle daimî mahiyeti haiz hidemat-tan kuvveyi harbiyenin işe, ilbas, teçhiz; teslihi ile imalâtı ve mektep, hapisane ve hastane muayyenatı, inşaat, tamirat ve posta nakliyatı için cari sene bütçesine mevzu tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartıyla gelecek seneye sâri taahhüdât icrasına cevaz vermiş ise de bu hüküm-den Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresi ancak inşaat ve tamirat işlerinde istifade edebilmekte ve halbuki travers ve kereste ihtiyacı ile hatların mütemadi tamirleri için balast ihzarı işinin muayyen ve müsait şartlarla tedarik edebilmesi balast, travers, malzeme fer-şiye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprüler ve aksamı ile tahmil ve tah-liye işleri bu kaydın dışında kaldığı için bu kabil levazımın tedarikinde ve işlerin ifasında gele-cек seneye sâri taahhüdât icrasına imkân bulunmamakta idi.

Bu imkânın teminine lüzum ve zaruret gören idare, 1934 bütçe kanununa;

«İdare ticari mahiyette bir işletme müessesesidir. Bu itibarla işletme ihtiyacı için tedarikine mecbur olduğu malzemeyi daima hazır bulundurmak mecburiyetindedir. Memleket dâhilinde tes-lim edilen muhtelif malzeme ile Avrupa'dan tedarik edilen levazım ise behemehal âti seneye sâri taahhüt yapılmasını istilzam ettirmektedir. Bu cümleden olmak üzere travers ve kereste ihtiyacı ile hatların tamirâtı mütemadiyesine muktazi balast ihzarının muayyen ve müsait şartlarla ve mute-dil fiyatla tedarik edilebilmesi için ancak muayyen zamanlarda ihale yapılmasıyla kabil olmak-

fadır. Bilhassa gelecek sene ihtiyacı olan keresteyi katiyat mevsimi olan teşrinievvel - mart gâyesine kadar temin edebilmek için bir sene evvelden sipariş yapılması lâzımdır. Aksi takdirde gelecek senenin sonbaharında yapılacak katiyattan istihsal edilecek malın yaş olarak kurumadan kullanılması zarureti hâsıl ve bunun ise istimal noktai nazarından mahzurlu olacağı pek tabii bulunmakla beraber balast ihtiyacının da vaktiyle temini ve olmadığı takdirde hasat zamanı amele yevmiyesinin yükselmesiyle fazla fiyatla ihale yapılmak mecburiyetini hâsıl edeceği aşikârdır.

Bunlardan maada yerlisi bulunmadığı için kısmı azamı Avrupa'dan tedarik edilen işletme malzemesinin siparişinden ancak 4 - 5 ay kadar sonra teslim edilebilmesi hasebiyle bir sene evvelinden icabeden siparişte bulunulmadıkça hattın ihtiyacı olan malzemenin vaktinde bulundurulması ve stokun temini mümkün olmamaktadır.»

Esbabı mucibesıyla 14 ncü madde olarak hüküm konulması teklif etmiş ve teklif Yüksek Meclise kabul buyurulmuştur. Bu hüküm 1935 malî yılı Bütçe Kanununda 13 ncü madde numarasıyla «Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresi inşaat, balast, travers, malzeme fersiye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprü aksamı ile tahmil ve tahliye işlerinde senesi bütçesindeki tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartıyla âti seneye şâmil taahhüdât icrasına mezundur» şeklinde yer almıştır.

Mütaakip yıllar bütçe kanunlarına bağlanan (H) işaretli cetvele alınarak bugüne kadar yürürlükte kalan bu hüküm, daimî mahiyeti haiz bulunması ve (H) cetvellerinin tasfiyesi Bütçe Encümenince ihzar buyurulan temenni cümlesinden bulunmuş olması itibariyle lâyihanın birinci maddesi hazırlanmış bulunmaktadır.

2. Devlet Demiryolları ve Limanları işletme Umum Müdürlüğünün 3394 sayılı 1938 malî yılı Bütçe Kanununun 13 ncü maddesiyle kabul edilmiş olup 1943 malî yılı Bütçe Kanununa ekli (H) cetvelinde yer almış bulunan ve mer'iyetinin devamı lüzumlu görülen istisnai hükmün daimî olarak idare mevzuatına kalması için taallûku itibariyle mezkûr idarenin teskilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun, 1784 sayılı kanunla muaddel 15 ncü maddesine bir fıkra olarak eklenmesi suretiyle tedvini düşünölmüş ve idarece mütedavil sermave ile işletilmesine lüzum hâsıl olduğu zamanlarda işlerinin ticarî usul ve prensiplere göre yürütülmesi zaruri bulunan otel, gazino, büfe ve Büvet gibi müesseseler sarfiyatının idarenin kendi taahhüdât ve sarfiyatı gibi umumî hükümlerin tâvin eylediği esas ve eskâle tabi tutulmaması ve bir kâr gayesi istihdaf etmekten daha ziyade yolculara seyahat kolaylıklarını temin ve dolayısıyla trafiğin artmasına hizmet eylemesi itibariyle bunların işletme işlerinin de vergi ve resimden muafiyetini temin maksadiyle lâyihanın 2 ncü maddesi sevk edilmiştir.

3. Kanunun üçüncü maddesi Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresi memurlarının ihtiyaçlarının temini maksadiyle memur ve müstahdemlerin nakledecekleri erzak ve eşyanın meccanen taşınması için 1935 yılı Bütçe kanununa konulan hüküm, mütaakip yıllarda bazı değişiklikler yapılarak 1940 malî yılında en son şeklini almış ve bu hüküm 1941, 1942 ve 1943 yılları Bütçe kanununa bağlı (H) işaretli cetvele ithal edilmek suretiyle eylevm devam etmekte bulunmuştur.

Memur ve müstahdemlerin ihtiyaçlarının - bilhassa ahvali hazıra sebebiyle - buldukları yerlerden gayri mahallerden getirecekleri levazım ile tehvini ve mahrukât tedariki mümkün olmayan yerlerde de idarece tedarik edilen mahrukattan maliyet fiyatı üzerinden verilmek suretiyle temini daima lüzumlu ve zaruri görölmüş olduğundan her zaman tatbikına ihtiyaç hâsıl olacağı tabii bulunan bu hükmün, alâkası itibariyle 1042 numaralı kanunun 24 ncü maddesine bir fıkra eklenerek değiştirilmesi cihetine gidilmiştir.

4. Kanunun dördüncü maddesi Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî idaresinin yoleu ve eşya nakliyatını arttırmak maksadına mâtufluk olarak şebekeye mücavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında daha müsait ve ehven şartlarla otobüs ve kamyon servisleri yapmak için 1935 malî yılı Bütçe Kanununun 16 ncü maddesiyle Umum Müdürlüğe verilmiş olan salâhiyet mütaakip yıllar bütçe kanunlarına ekli (H) cetvelinde yer almak suretiyle her sene devam ettirilmiş ve bu cetvelin tasfiye edilerek mer'iyette kalacak olan hükümlerin ayrıca tedvin olunması Büyük Millet

Meclisi Bütçe Encümenince arzu buyurulmuş olduğundan devamı faydalı bulunan ve bilhassa normal zamanın avdetinde nakliyat sahasında başlaması kuvvetle muhtemel rekabetle mücadelede muvaffakiyet âmillerinden en mühimmini teşkil edecek olan bu gibi kara nakil vasıtalarının mezkûr idarece işletilmesi keyfiyeti bir zaruret telâkki edilmektedir. Bu itibarla bu mezuniyetin daimî olarak hükme bağlanması ve mahiyeti itibarıyla de umumî idarenin teşkilât kanununda yer alması icabetmekte olduğundan 1942 sayılı kanunun 35 nci maddesinde evvelce mevcut hükümler mahfuz bırakılmak ve mevzu bahis hizmetlerden başka hâlen idare teşekkülleri arasında bulunan gazino, otel, büre ve büvet gibi müesseselerin de indelhace Umum Müdürlük tarafından işletilmesini temin mülâhazalarıyla bu sahadaki salâhiyetlerin madde dahilindeki takyitlerle biraz daha genişletilmesi için mezkûr maddenin tadili teklif olunmaktadır.

5. Kanunun beşinci maddesi Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün istasyonlarda inzibatı temin maksadiyle bu yerlere memur edilen polis ve jandarmalar mükellef buldukları vazifenin ifası için geceli ve gündüzlü istasyonlarda bulunmak mecburiyetinde olmaları ve demiryolları ve limanları inzibatıyla filen ve yakinen mevcut bu alâkaları itibarıyla idare binaları müsait bulunduğu takdirde kendilerine parasız yer tahsis edilmesi ve demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına da vazife görebilmeleri için yine idare binaları müsait bulunduğu takdirde parasız oda tahsisi lüzumlu görülmüş ve bunun üzerine mezkûr idarenin 1939 malî yılı bütçe kanununun 12 nci maddesiyle ve 1943 bütçe kanununun 13 ncu maddesiyle Umum Müdürlüğe mezuniyet verilmiştir.

Yürürlükte kalacak olan bu hükümlerin tefriki ile bunlar için ayrı bir kanun lâyihasının hazırlanması gerekmekte ve bu hükümlerin de taallük bakımından umumî idarenin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunda yer alması icabetmekte bulunmuştur.

6. Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü teşkilleri marifetiyle satılıpta sahipleri tarafından kullanılmadığından reddi icabeden bilet paraları 1938 malî yılına kadar sıhhi sebep ve mazeretlere istinat ettirilerek bilet alıptabir çok zaruri ahval ve şartlar altında seyahat edemeyenlerin paraları verilmemekte idi.

Halbuki, keyfiyetin hak bakımından böyle bir tasnif ve tefrike tabi tutulmasının doğru olamayacağı mülâhazasıyla mutlak olarak herhangi bir sebeple istimal edilmeyen bilet paralarının iadesini temin ile bilet hâmillerinin zararlarına meydan verilmemek için kanuni bir mesnede ihtiyaç görülmüş olduğundan bu maksatla 1938 malî yılı bütçe kanununun 10 ncu maddesiyle mezuniyet alınmış ve mütaakip yıllarda da bütçe kanunlarına ekli)H cetvelinde mukayyet diğer hükümler arasında yürürlükte bırakılmıştır.

(H cetvelinin tasfiyesine lüzum hâsıl olması dolayısıyla bu madde hükmünün taallûku noktasından Umumî idarenin teşkilât ve vazifesine dair olan 1042 sayılı kanuna bir madde ilâvesiyle mutlak olarak herhangi bir sebeple kullanılmamış olduğu sabit olan bilet bedellerinin iadesine salâhiyet istenmekte ve ancak bu gibi reddiyat taleplerinin tahmil ettiği külfete mukabil diğer memleketler demiryollarında mer'î mevzuata müşabih olarak bu ücretlerden % 10 tevkifi hakkında alınan madde eklenmektedir.

7. Kanunun yedinci maddesi:

1. Erzurum - Sarıkamış ve şubatı hatları ile Ibea - Palamutluk hattında hâlen tatbik edilen esas tarifeler ana hat esas tarifelerinden farklıdır. normal hatlara nazaran işleme idare için daha masraflı olan bu hatlarla bu evsaftaki diğer hatlarda icabında ana hat ücretlerinden yüksek tarifeler tatbik edilebilmek için, Erzurum - Sarıkamış hudut hatları için bütçe kanununun 4 ncu maddesinde mevcut hükmün bütçe kanunundan çıkarılarak diğer hatlara da teşmili ve,

2. Demiryol tarifelerinin tatbikine esas olan eşya tasnifi bugünkü ihtiyacı karşılamadığı ve eşya kıymetlerinde hâsıl olan değişiklikler dolayısıyla eşya tasnifinin bu kıymetlere kolaylıkla intibakını temin ve liman ve iskele tarifelerinde hâlen tatbik edilen değişik tasniflerin birleştirilmesini mümkün kılmak için;

1042 numaralı Bütçe Kanununun muvakkat 4 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine lüzum görülmüştür.

T. B. M. M.
Münakalât Encümeni
Karar No. 7
Esas No. 1/265

23 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanun ile bu kanuna ek ve değişikliklerine yeni ek ve değişiklikler yapılması hakkındaki kanun lâyihası Münakalât Vekili de hazır olduğu halde encümenimizde görüşüldü.

Neticede görüldü ki:

Lâyhada teklif edilen hükümler daha 1935, 1938 ve 1939 yıllarındanberi Devlet Demiryolları Bütçe kanunlarında yer alagelmekte olan kanuni maddelerdir. Ve yeni bir tesis mahiyetinde değildir. Yalnız, bugüne kadar işleyegelmiş ve hükümleri herhongı bir yılın ihtiyacını karşılama mahiyetini geçerek devamlı bir ihtiyaç dalini almış ve yerleşmiş hükümler oldukları için bu hükümlerin teşkilât kanunlarının ilgili maddelerine eklenme ve katılma suretiyle tedvin edilmesini hedef tutan bir tekliftir. Bu sebeble encümenimiz lâyihayı esas itibariyle kabul etmiş ve maddelere geçmiştir.

Birinci madde: Esasen 1483 sayılı kanunun 11 nci maddesinin birinci fıkrasını takip eden «Ancak» kelimesinden sonra «İnşaat, tesisat, balast, travers yol döşeme malzemesi, muhrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprüler ve aksamiyle diğer işletme malzemesi, yükleme, boşaltma işleri için senesi bütçesindeki tahsisatın yarısını geçmemek şartıyla gelecek seneye geçici taahhütlere girişmek caizdir». Fıkrasının araya girmiş olmasından ibaret ve bunun da Bütçe kanunlarında (H) cetvelinin 13 nü maddesini teşkil edegelmiş bir hüküm olduğu görüldükten kabul edilmiştir.

İkinci madde : Bu maddede 1784 sayılı kanunun 3 nü maddesi aynen yazıldıktan sonra, «Şu kadar ki» diye başlıyan fıkranın, Bütçe Kanunlarının (H) cetvelinin 13 nü maddesini teşkil edegelmekte olan hükümden ibaret olduğu, yalnız Ankara Gar gazarosu için olan bu hükümün diğer herhangi bir yerde açılabil-

cek «Otel, gazino, büfe ve büvet» lere de şâmil olmasının istihdaf edildiği anlaşılmış ve muvafık görülmüştür.

Şu kadar ki, esasen taşıma ihtiyaçlarının günden güne artmakta olması yüzünden demiryollarımızın elindeki vasıtalarla bu ihtiyacı vaktinde ve yerinde karşılayamaz veya çok zor karşılar bir durumda bulunduğu ve binaenaleyh bütün gayretini, aynı sayıdaki nakil vasıta ve âletlerinden daha çok randıman almak çarelerini her zamandan ziyade aramak noktasında toplamak zoru karşısında kaldığı bir devrede, Demiryol İdaresi, bu gibi otel, gazino, büfe ve büvet açıp işletme işlerini, resmî mekanizmasının dışında bırakarak meselâ hususi kooperatiflere gördürmek yolunu tutmasını daha uygun düşeceği temennisini, mazbatasında belirtmeyi Encümenimiz faydalı buldu.

Üçüncü madde : 1942 sayılı kanunun 24 nü maddesine eklenmek istenen bu hükmün 1935 tenberi Bütçe Kanunlarında yer alagelmekte olduğu görüldükten aynen kabul edildi.

Dördüncü madde : 1042 sayılı kanunun 35 nci maddesinde, «Yolcu eşyalarını nakil ve ih-raca» cümlesinden sonra, bu maddeye katılan bu hüküm de, 1935 tenberi Bütçe Kanunlarında yer alagelmekte olduğu için; ve «Emanet odaları, otel, gazino, büfe ve büvet açıp işletmeye» fıkrası da, ikinci madde hakkındaki temenniye tekrar kaydiyle, kabul edilmiştir.

Beşinci madde: Bu da bütçe kanunlarının 12 ve 13 nü maddelerini teşkil edegeldiği görüldükten aynen kabul edilmiştir.

Altıncı madde : Bu da Bütçe kanuniyle bağlı (H) cetvelinin 10 neu maddesini teşkil edegelmekte idi. Kabul edilmiştir.

Yedinci madde : Erzurum - Sarıkamış - hudut hatları ile diğer dar hatlar için istenen bu salâhiyetin verilmesine Encümenimizce lüzum görülmemiştir:

Çünkü zaten bu salâhiyet, 1042 sayılı kanunun 4 ncü muvakkat maddesinde idareye verilmiştir. Ondan başka demiryol ağlarımız bir küldür. Herhangi bir kısmı kâr getirmiyebilir ve masrafını da çıkarmıyabilir. Her demiryolu şebekesinde olduğu gibi, masrafını kapamıyan kısımların açığı, fazla kâr getiren kısımların fazla gelirleriyle kapatılabilir. ve bizde de bugüne kadar öyle olagelmıştır. Demiryol yolcu ve eşya tarifeleri de son zamanlarda oldukça yükseltilmiştir. Bu sebeplerle Mûnakalât Vekili ile de muatabık kalarak bu madde kaldırılmıştır.

Havalesi veçhile Bütçe Encümenine sunulmak

üzere Yüksek Reislîğe arz olunur.

Mûnakalât En. Rs.	M. M.	Kâtip
Kütahya	Çoruh	Hatay
R. Peker	A. R. Erem	H. Ilgaz
Aydın	Bursa	Edirne
Dr. R. Levent	A. M. Erhan	F. Balkan
Erzurum	İstanbul	İzmir
S. Altuğ	V. Sarıdal	S. Epikmen
İzmir	Kars	Kars
H. Onaran	E. Demirel	Ş. Karacan
Kırşehir	Kocaeli	Ordu
F. Selen	R. Fenmen	Dr. V. Demir
Sivas	Trabzon	Tunceli
H. Işık	M. Aydın	H. Üçöz

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 76
Esas No. 1/265

30. V. 1944

Yüksek Reislîğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vazâifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanuna ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair Mûnakalât Vekillîğince hazırlanan ve Başvekâletin 10.V. 1944 tarih ve 6/1318 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Mûnakalât Encümeni mazbatasıyla birlikte, Mûnakalât Vekili Ali Fuad Cebesoy ve Maliye Vekillîği ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Daimî mahiyetteki hükümlerin, hükmü bir seneye mahsus olan Bütçe Kanunlarından çıkarılarak alâkalı kanunlara eklenmesi, yahut müstakil kanunlar haline kalbi yolundaki Bütçe Encümeni kararına ittibaen hazırlanan kanun lâyihası esas itibariyle yerinde ve ihtiyaca uygun görüldü.

Hükümet teklifinin Mûnakalât Encümenince kabul edilen 1 ve 2 nci maddeleri Encümeni-

mizde de aynen kabul olundu.

İdarenin, Teşkilât Kanununun 24 ncü maddesiyle haiz bulunduğu bir salâhiyetin tekrarı mahiyetinde görülen 3. ncu madde tayıy edilmiş ve Mûnakalât Encümeninin 4 ncu maddesi 3 ncu madde olarak ve Hükümet teklifinin 5 nci maddesi de «ve limanlarında» kaydının ilâvesiyle 4 ncu madde olarak kabul olunmuştur.

Kullanılmayan bilet bedellerinin iadesine dair olan 6 nci madde hükmü, yolculara kolaylıklar temin edecek bazı tashihlerle ve 5 nci madde olarak yeniden yazılmıştır.

Hükümet teklifinin Mûnakalât Encümenince tayıy edilmiş olan 7 nci maddesi gösterilen lüzum üzerine Encümenimizce yeniden tetkik olunmuş ve dar hatlarda esasen yüksek tarife tatbik edildiği anlaşıldığından umumî bir tarife ahengine gidilmesi yerinde görülerek birinci fıkra ile istenilen salâhiyetin kaldırılması ve ancak ihtiyaç bulunduğu anlaşılan tarife tatbikâtına esas olacak eşya tasniflerini değiştirebilmek hususlarında istenilen salâhiyetin Mûnakalât Vekillîğince tanınması lüzumlu görülerek bu

fıkra 6 neı madde olarak lâyhaya alınmıştır.

Son iki maddenin yazılışı değiştirilmiştir.

İhtiva ettiği hükümler itibariyle idareyi tatbikatta müşkülâta uğratmamak için müstacelen müzakeresi temennisiyle lâyiha, Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Antalya	Balıkesir	Bolu
N. E. Sumer	S. Örgçevren	Dr. Z. Ülgen

Çanakkale
S. T. Arsal
Giresun
M. Akkaya
İstanbul
H. Kortel
Kayseri
F. Baysal
Rize
T. B. Balta
Yozgad
A. Sungur

Diyarbakır
R. Bekit
Giresun
A. Sayar
İstanbul
H. Ülkmen
Kütahya
H. Pekcan
Tokad
R. A. Sevengil
Zonguldak
E. Erişirgil

Eskişehir
Y. Abadan
Hatay
H. Selçuk
İzmir
M. Birscl
Mardin
R. Erten
Trabzon
M. S. Anamur
Zonguldak
H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vezâifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanuna ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1042 numaralı kanunun 1483 numaralı kanunla değiştirilmiş olan 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Umumî idare, bütçe ile verilen tahsisattan fazla taahhüt ve sarfiyatta bulunamaz. Ancak inşaat, tesisat, balast, travers, malzeme ferşiye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demirköprüler ve aksamları ile diğer işletme malzemesi tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçesindeki tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartıyla gelecek seneye geçici taahhüdat icrası caizdir. Bundan başka sefere hazırlık, seferberlik ilânı gibi askerî, ve fiyatların artması kuraklık ve saire gibi iktisadi ve fevkalâde vaziyetlerde tahsisatın kâfi gelmemesi ve derhal munzam tahsisat istihsalı kabil olmaması halinde Büyük Millet Meclisinin ilk ictimarında tasdikına arz olunmak ve işletmeyi tevakkuftan sıyanet lüzumuna münhasır bulunmak üzere İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi ile istisnaen fazla sarfiyatta bulunabilir.

MADDE 2. — 1042 numaralı kanunun 1784 numaralı kanunla değiştirilmiş olan 15 nci maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir:

Şu kadar ki, otel, gazino,

MÜNAKALÂT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vezâifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanuna ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vezâifine dair olan 1042 sayılı kanunla bu kanuna ek ve tadillerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna yeni bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümet teklifinin 1 nci maddesi aynen

MADDE 2. — Hükümet teklifinin 2 nci maddesi aynen

Hü.

büfe ve bütetler için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapılacak muamelât ve sarfiyat Muhasebei Umumiye, Arttırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine ve Divanı Muhasebatın vize ve murakabesine ve bunların işletme işleri de idare tarafından bizzat işletildiği takdirde hiç bir vergi ve resme tabi değildir.

MADDE 3. — 1042 numaralı kanunun 24 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresi memur ve müstahdemleri için haftada beş ve ayrıca senede 500 kiloyu geçmemek üzere getirtilecek erzak ve eşya da meccanen nakledilebileceği gibi mahrukat tedariki müşkül olduğu Umum müdürlükçe tesbit edilen mahallerle ara istasyonlarında bulunan memur ve müstahdemlerin talep edecekleri mahrukatın, evliler için 2 000 ve bekârlar için 1.000 kiloyu geçmemek şartıyla nakil ücreti dâhil edilmeksizin hesap olunacak maliyet üzerinden idarece temini veya bunların ücretsiz nakli caizdir.

MADDE 4. — 1042 numaralı kanunun 35 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Umumî idare, inşaat ve işletme umuru için şebekesi, liman ve rıhtımlar üzerinde ve müessesatı arasında telgraf, telefon, elektrik, su tesisatı ve teşkilâtı vücade getirmeğe tahmil ve tahliye işleriyle yolcu eşyalarını nakil ve ihraca, şebekeye mücavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon servisleri

Mü. E.

B. E.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 1042 sayılı kanunun 35 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

« Umumî idare, inşaat ve işletme işleri için hatları, liman ve rıhtımları üzerinde ve müesseseleri arasında telgraf, telefon, elektrik su tesisleri ve teşkilleri yapmağa, yükleme ve boşaltma işleri ile yolcu eşyalarını nakil ve ihraca, demiryollarına yakın şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon işletmeğe ve yine bu

MADDE 3. — Münakalât Encümeninin 4 ncü maddesi aynen

Hâ

yapmağa ve yine bu yerlerde emanet odaları, otel, gazino, büfe ve büvet açıp işletmeğe mehzundur.

MADDE 5. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü istasyonlarında inzibati temin ile mükellef olan polis ve jandarmalara idare binaları müsait olduğu takdirde meccanen yer ve demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife görmeleri için yine idare binaları müsait bulunduğu takdirde kirasız oda tahsisine mehzundur.

MADDE 6. — Herhangi bir sebeple kullanılmamış biletlerin bedelleri % 10 u tevkif edilerek iade olunur. Bu tevkifat 50 kuruştan az, 200 kuruştan çok olamaz.

Biletlerin kullanılmaması trenlerin lâğvi veya gecikmesi gibi idareyi ilgilendiren sebeplerden ileri gelmişse bilet bedelleri tevkifatsız olarak iade olunur .

Kullanılmadıkları, meriyet müddetleri içinde salâhiyetli idare memuruna vize ettirilmeyen biletlerin bedelleri geri verilmaz.

Mü. E.

yerlerde talimatı dairesinde emanet odaları, oteller, gazino, büfe ve büvet açıp işletmeğe mehzundur .

MADDE 5. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 4. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü istasyonlarında ve limanlarında inzibati temin ile mükellef olan polis ve jandarmalara idare binaları müsait olduğu takdirde meccanen yer ve demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife görmeleri için yine idare binaları müsait bulunduğu takdirde kirasız oda tahsisine mehzundur.

MADDE 5. — Herhangi bir sebeple kullanılmıyan biletlerin bedelleri % 10 u tevkif edilerek iade olunur. Bu tevkifat 50 kuruştan az ve 200 kuruştan çok olamaz.

Kullanılmıyan bilet satın alındığı günde satış bürosuna iade edilirse bu tevkifat yapılmaz.

Kullanılmadıkları, meriyet müddetleri içinde salâhiyetli idare memuruna müebir sebep olmaksızın vize ettirilmeyen biletlerin bedelleri geri verilmaz.

Biletlerin kullanılmaması trenlerin lâğvi veya gecikmesi gibi idareyi ilgilendiren sebeplerden ileri gelmişse bilet bedelleri tevkifatsız olarak iade olunur.

Geri verilen bilet bedelleri üzerinden tahsil edilmiş olan resim ve vergiler de idarece bilet sahiplerine iade edilir. Bu suretle geri verilen vergi ve resimler ödendiği aya ait vergi ve resim hasılatından tenzil olunur.

Hü.

MADDE 7. — 1042 numaralı kanunun 4 ncü muvakkat maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Erzurum - Sarıkamış hudut hatlariyle diğer dar hatlarda ana hat esas tarifelerinin % 50 zamlı tatbikına ve demiryol, liman ve İskelelerde tarife tatbikına esas olan eşya tasnifini değiştirmeğe Múnakalât Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 8. — Bu kanun 1 . VI . 1944 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Múnakalât Vekilleri memurdur..

Bş. V.	Ad .V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
N. Mnemencioğlu	F. Ađrah
Mf. V.	Na. V.
Yüel	S. Day
İk. V.	S. İ. M. V.
F. Sirmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

Mü. E.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir .

B. E.

MADDE 6. — 1042 sayılı kanunun 4 ncü muvakkat maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Demiryol, liman ve iskelelerde tarife tatbikına esas olan eşya tasnifini değiştirmeğe Múnakalât Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 7. — Bu kanun 1 haziran 1944 tarihinden mer'idir.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Múnakalât Vekilleri memurdur.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbatası (1/264)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Sayı : 71 - 150 - 6/1319

10 . V . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında Münakalât Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 24 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı-kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Kanun projesinin mucip sebepleri

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî idaresinin 1942 malî yılı Bütçe Kanununda 11 ve 12 nci madde olarak yer alan ve 1943 malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (H) işaretli cetvele de ithal edilmiş bulunan hükümlerin mer'iyette kalması lüzumlu görüldüğünden bu hususta yüksek Meclis Bütçe Encümenince izhar buyurulan temenni dairesinde bu hükümlerin alâkalı kanunlara ek olarak tedvini için işbu teklif arz edilmiştir.

Bu birinci maddenin teklifi sebepleri:

Devlet Demiryolları iş yerlerinde çalışan işçilere günde bir öğün yemek verilmesi için Millî Şefimiz tarafından izhar buyrulan arzuya tevfikân 1942 malî yılı Bütçe Kanununa idhal edilen bu hükmün işinin devamlı olarak yapılması icabedeceği cihetle daimileştirilmesi lâzımgeldiğinden bu maksadı teminen ek birinci madde hazırlanmıştır.

İkinci maddenin teklifi sebepleri:

Ahvali hazıranın icabettirdiği hayati bir tedbir olmak üzere memleketimizde başlayan ziraat seferberliğine Umum Müdürlüğün de iştirakini temin maksadiyle idarenin mevcut fidanlık ve arazi-sinde zer'iyat yapmasını ve buralarda yetişen yiyecek maddelerinin idarenin işe ile mükellef olduğu servis ve teşekküllere mensup memur ve müstahdemler ihtiyacına sarf ve istihlâk edilmesi ve ihtiyaçta artan miktarın maliyet fiyatı üzerinden Demiryol Kooperatifine verilmesi için 1942 malî yılında kabul edilen işbu hükmün tatbikatından hayırlı neticeler elde edilmiş olduğu gibi bu suretle idarenin yetiştirdiği mahsulattan istifade edilerek yemeklerin maliyet fiyatları da düşürülmekte bulunmuş olduğundan hükmün devamında faydalar mülâhaza edilmiş ve bu sebeple teklif arz olunmuştur.

Üçüncü maddenin teklif sebepleri:

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No. 77

Esas No. 1/264

30 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında Münakalât Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 10 . V . 1944 tarih ve 6/1319 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Münakalât Encümeni mazbatasıyla birlikte ve Münakalât Vekili Ali Fuat Cebesoy ve Maliye Vekilliği ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Bu lâyiha ile teklif olunan maddeler Bütçe kanunlarından çıkarılması Encümence gerekli görülen hükümlerdir.

Encümenimiz Münakalât Encümeninin tadilen kaleme aldığı lâyihayı müzakereye esas tutmuş ve bazı değişiklikler dolayısıyla yeni bir lâyiha hazırlanmıştır.

Teklifin birinci maddesi, işçilere parasız yemek verilmesine dair olan hükümdür. Bu yemeklerin tesbit edilecek esaslara göre verileceği yolunda maddeye bir kayırt konularak, kanunda talimatname adının zikrolunmaması tedvin usulü bakımından daha uygun görülmüştür.

Hükümet teklifinin Münakalât Encümenince aynen kabul edilen 2 nci maddesi, idareye ait arazide yetiştirilen gıda maddelerinin, idarece iâşe edilenlerin ihtiyaçlarına tahsis olunacağına dairdir. Madde içinde, iâşe olunan memur ve müstahdemleri tadât yerine «idarece iâşe edilenlerin...» şeklinde kısa bir ifade kullanmak daha uygun görülmüştür.

Lâyihanın 3 ncü maddesi, maden işletmelerinde istihsali tezyide yarayacak bir teşvik hükmüdür. Encümenimizce, bu teşvikin, şümulü içine daimî amele ve işçilerin de alınması yerinde görülmüştür.

Devlet Demiryollarında amelelikle istihdam edilen erlere verilen cüzi gündeliklerden vergi ve resim alınmaması uygun görülmüş ve bu maksadı temin edici bir fıkra, lâyihanın 4 ncü maddesine ilâve olunmuştur.

Lâyihadaki üç muvakkat maddenin mahiyetleri itibariyle daimî bir hüküm içinde toplanması Encümenimizce de yerinde görülmüş, ancak lâyihaya bağlanan cetvelde, idarece yemek verileceklerin listesi gösterildiğine göre maddede hizmetleri zikretmek faydasız bulunarak Münakalât Encümenince hazırlanan 5 nci maddede bu maksatla tashih yapılmıştır. İstihsali tezyide yarayacak bir hükmü ihtiva eden (C) fıkrasında dahi maksada daha uygun görülen bir tashih yapılarak fıkra kısaltılmıştır.

Hükümetin 5 ve 6 ncı maddeleri, kelime değişikliği ile 6 ve 7 nci maddeler olarak Encümenimizce de kabul olunmuştur.

İhtiva ettikleri hükümler dolayısıyla müstacelen müzakeresi temennisiyle Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Antalya	Balıkesir	Bolu
N. E. Sumer	S. Örgüevren	Dr. Z. Ülgen
Çanakkale	Diyarbakır	Eskişehir
S. T. Arsal	R. Bekit	Y. Abadan
Giresun	Giresun	Hatay
M. Akkaya	A. Sayar	H. Selçuk
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	M. Birsal
Kayseri	Kütahya	Mardin
F. Baysal	H. Pekcan	R. Erten
Rize	Tokad	Trabzon
T. B. Balta	R. A. Sevengül	M. S. Anamur
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
A. Sungur	E. Erişirgil	H. A. Kuyucak

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Karar No. 6

Esas No. 1/264

23 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna bazı yeni hükümler eklenmesi hakkında, Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası, 17 . V . 1944 de, Münakalât Vekili hazır bulunduğu halde Encümenimizde görüşüldü.

Neticede görüldü ki;

Bu lâyihada teklif edilen hükümlerden bir kısmı esasen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçe kanunundan beri, her yılki bütçe kanunlarının (H) cetvellerinde yer alagelmekte, bir kısmı 3659 sayılı kanunun 13 ncü maddesinin (D) fıkrasına mütenazir bulunmakta, diğer bir kısmı da Demiryollarında amelelikle çalışan erlere hem randımanlarını arttırmak hem de daha yüksek gündelikli serbest amele kullanma ihtiyacını azaltmak gibi faydaları bulunan hükümleri ihtiva etmektedir.

Bunların her yıl bütçe kanununa konmalarından ise, esasen devamlılığı sabit olmuş hükümler olduğu anlaşıldığına göre, ilgili kanunlara ek olarak tedvin edilmesi hakkındaki bu lâyiha Encümenimizce esas itibarıyla kabul edilmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci maddeye «Günde bir defaya mahsus olmak üzere» fıkrasından sonra «Talimatnamesi ile tesbit edilecek miktar ve keyfiyette» kaydının ilâvesini, işinin kalori ve vitamin bakımlarından eksik gıda almamasını sağlamak için muvafık görülmüştür.

İkinci madde görüşüldüğü sırada maddenin Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmesi muvafık görülmekle beraber, gerçekten asıl vazifesi olan nakil işleri çoğalmış ve gittikçe de çoğalmakta ve önem almakta bulunmuş olan Devlet Demiryolları idaresinin, esasen merkez teşkilâtını oldukça genişletmiş olmasına ilâveten, bir de bu gibi işe işlerini de kendi resmî işigali içine alarak, asıl vazifelerine hasır ve tahsis edilmesi gereken emek, enerji ve zamanın bir kısmını da bunlarla uğraşmak uğrunda harcama-

sından ise, bunu resmî işigali dışına alacak bir tertibe, ve mesela bir kooperatif teşekkülüne bağlamasının daha uygun düşeceği mütalâasının bir temenni olarak mazbatada yer alması Encümenimizce muvafık görülmüştür.

Üçüncü madde: Hükümetin teklifi aynen kabul edildi. Yalnız Çeltik maden ocağından kömür istihsalinin daha ziyade arttırılması ve bu suretle civar halka ve hususi müesseselere satılan kömürün çoğaltılması ve ucuzlatılması hususunun bir temenni olarak mazbatada yer alması muvafık görüldü :

Dördüncü madde: İş randmanını arttırmak ve daha yüksek gündelik istiyen serbest amele miktarını azaltmak gayesi güdüldüğüne göre bu maddeye «Çalışan erlere» den sonra «Yaptıkları fazla iş nispetinde arttırılmak üzere günde kırk ile seksen kuruş arasında» kayıt ve şartının ilâvesi uygun olarak madde o şekilde yazılmıştır.

Muvakkat maddelere gelince:

Her üç maddede, fevkalâde hallerin devamı müddetine münhasır hükümleri ihtiva ettiğine ve fevkalâde halin ne olduğu Millî Korunma Kanununun birinci maddesinde terfik edildiğine göre, bu üç maddeyi muvakkat birer madde değil; A. B. C. fıkraları halinde bu kanunun esas beşinci maddesi olarak tedvinini Encümenimiz maksada daha uygun bulmuş ve o maddeleri bu şekilde yazmıştır.

Havalesi veçhile Bütçe Encümenine sunulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Münakalât En. Rs.	M. M.	Kâtip
Kütahya	Çoruh	Hatay
R. Peker	A. R. Erem	H. Ilgaz
Aydın	Bursa	Edirne
Dr. R. Levend	A. M. Erhan	F. Balkan
Erzurum	İstanbul	İzmir
S. Altuğ	V. Sarıdal	S. Epikmen
İzmir	Kars	Kars
H. Onaran	E. Demirel	Ş. Karacan
Kırşehir	Kocaeli	Ordu
F. Selen	R. Fenmen	Dr. V. Demir
Sivas	Trabzon	Tunceli
H. Işık	M. Aydın	H. Üçöz

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No. 77

Esas No. 1/264

30 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında Münakalât Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 10 . V . 1944 tarih ve 6/1319 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâiyhası Encümenimize tevdi buyurulmakla Münakalât Encümeni mazbatasıyla birlikte ve Münakalât Vekili Ali Fuat Cebesoy ve Maliye Vekilliği ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Bu lâiya ile teklif olunan maddeler Bütçe kanunlarından çıkarılması Encümence gerekli görülen hükümlerdir.

Encümenimiz Münakalât Encümeninin tadilen kaleme aldığı lâiyhayı müzakereye esas tutmuş ve bazı değişiklikler dolayısıyla yeni bir lâiya hazırlanmıştır.

Teklifin birinci maddesi, işçilere parasız yemek verilmesine dair olan hükümdür. Bu yemeklerin tesbit edilecek esaslara göre verileceği yolunda maddeye bir kayırt konularak, kanunda talimatname adının zikrolunmaması tedvin usulü bakımından daha uygun görülmüştür.

Hükümet teklifinin Münakalât Encümenince aynen kabul edilen 2 nei maddesi, idareye ait arazide yetiştirilen gıda maddelerinin, idarece iâşe edilenlerin ihtiyaçlarına tahsis olunacağına dairdir. Madde içinde, iâşe olunan memur ve müstahdemleri tadât yerine «idarece iâşe edilenlerin...» şeklinde kısa bir ifade kullanmak daha uygun görülmüştür.

Lâiyhanın 3 neü maddesi, maden işletmelerinde istihsali tezyide yarayacak bir teşvik hükmüdür. Encümenimizce, bu teşvikin, şümulü içine daimî amele ve işçilerin de alınması yerinde görülmüştür.

Devlet Demiryollarında amelelikle istihdam edilen erlere verilen eüzi gündeliklerden vergi ve resim alınmaması uygun görülmüş ve bu maksadı temin edici bir fıkra, lâiyhanın 4 neü maddesine ilâve olunmuştur.

Lâiyhadaki üç muvakkat maddenin mahiyetleri itibariyle daimî bir hüküm içinde toplanması Encümenimizce de yerinde görülmüş, ancak lâiyhaya bağlanan cetvelde, idarece yemek verileceklerin listesi gösterildiğine göre maddede hizmetleri zikretmek faydasız bulunarak Münakalât Encümenince hazırlanan 5 nei maddede bu maksatla tashih yapılmıştır. İstihsali tezyide yarayacak bir hükmü ihtiva eden (C) fıkrasında dahi maksada daha uygun görülen bir tashih yapılarak fıkra kısaltılmıştır.

Hükümetin 5 ve 6 nei maddeleri, kelime değişikliği ile 6 ve 7 nei maddeler olarak Encümenimizce de kabul olunmuştur.

İhtiva ettikleri hükümler dolayısıyla müstacelen müzakeresi temennisiyle Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen
Antalya	Balıkesir	Bolu
N. E. Sumer	S. Örgeevren	Dr. Z. Ülgen
Çanakkale	Diyarbakır	Eskişehir
S. T. Arsal	R. Bekit	Y. Abadan
Giresun	Giresun	Hatay
M. Akkaya	A. Sayar	H. Selçuk
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	M. Birsal
Kayseri	Kütahya	Mardin
F. Baysal	H. Pekcan	R. Erten
Rize	Tokad	Trabzon
T. B. Balta	R. A. Sevengil	M. S. Anamur
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
A. Sungur	E. Erişirgil	H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne tâyin edilecek mahallerde çalışan işçilere, çalıştırları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere parasız yemek verilir.

Yemek masrafları, işçilerin ücret ve yevmiyelerinin taallük eylediği tertiplerden ödenir.

MADDE 2. — Umum Müdürlüğe ait arazide yetişen ve yetiştirilen yiyecek maddeleri, idarece işe edilen memur ve müstahdemlerle işçilerin ihtiyaçlarına tahsis ve sarfolunur. Bunların ihtiyaçtan artan miktarı maliyet fiyatı üzerinden Demiryolları ve Limanları Kooperatiflerine verilir.

Bu suretle elde edilen mahsuller maliyet kıymetleriyle bir taraftan irat ve bir taraftan istihlâk olunan miktarı da yine maliyet kıymeti üzerinden senesi bütçesinde taallük ettiği tertiplerdeki tahsisatı ile mahsup edilir.

MADDE 3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne maden işletme yerlerinde çalıştırılan memurlara ve buralarda çalıştırları müddete münhasır olmak üzere İdare Encümeninin kararı ve Münakalât Vekilinin

MÜNAKALAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve limanları İşletme Umum Müdürlüğüne tâyin edilecek yerlerde çalışan işçilere çalıştırları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere, talimatnamesi ile tesbit olunacak miktar ve keyfiyette, parasız yemek verilir.

Yemek masrafları, işçilerin ücret ve gündeliklerinin taallük ettiği tertiplerden ödenir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair 2847 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna yeni bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları işletme Umum Müdürlüğüne tâyin edilecek yerlerde çalışan işçilere, çalıştırları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere tesbit edilecek esaslara göre parasız yemek verilir.

Yemek masrafları, işçilerin ücret ve gündeliklerinin taallük ettiği tertiplerden ödenir.

MADDE 2. — Umum Müdürlüğe ait arazide yetişen ve yetiştirilen yiyecek maddeleri, idarece işe edilenlerin ihtiyaçlarına tahsis ve sarfolunur.

Bunların ihtiyaçtan artan miktarı maliyet fiyatı üzerinden Demiryolları ve Limanları kooperatiflerine verilir.

Bu suretle elde edilen mahsuller maliyet kıymetleriyle bir taraftan irat ve bir taraftan istihlâk olunan miktarı da yine maliyet kıymeti üzerinden senesi bütçesinde taallük ettiği tertiplerdeki tahsisatı ile mahsup edilir.

MADDE 3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne maden işletme yerlerinde çalıştırılan memur ve müstahdemlerle 3173 sayılı kanun gereğince istihkaklarını alan amele ve işçilere buralarda çalıştırları müddete

Hü.

tasvibi ile aylık tutarlarının % 20 sine kadar bir tazminat vermeğe mezkûr Umum Müdürlük salâhiyettardır.

MADDE 4. — Devlet Demiryollarında amelelikle çalışan erlere günde (80) kuruşu geçmemek üzere yevmiye verilebilir.

MADDE 4. — Devlet Demiryollarında amelelikle çalışan erlere, yaptıkları fazla iş nispetinde arttırılmak üzere günde 40 - 80 kuruş arasında gündelik verilebilir.

MADDE 5. — Millî Koruma Kanununun tâyin ve tarif ettiği fevkalâde hallerin devamı müddetince aşağıdaki A, B. ve C fıkralarına göre muamele olunur:

A) Katarlarda, deniz vasıtalarında, limanlarda ve Trabzon - İran transit yolu otobüs, kamyon ve otomobil işletmelerinde ve diğer faal hizmetlerde çalışan, yüklerin tertip ve tahriki, demiryolunun emniyeti ve işletme malzemesinin muhafazası ile fiilen ilgili bulunan unvanı ve dereceleri ilişik cetvelde yazılı memur ve müstahdemlere çalıştıkları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere, talimatnamesi ile tesbit edilecek miktar ve keyfiyette, parasız yemek yedirmeye Umum Müdürlük mezundur.

Yemek pişirilemeyen hal ve yerlerde bu yemeklerin karşılığı aynı olarak verilebilir.

B) Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünde yemek pişirtilen yerlerde, yol, cer, hareket ve liman hizmetlerine mensup faal memur ve müstahdemlerden isteyenlere

B. E.

münhasır olmak üzere idare emmeninin kararı ve Münakalat Vekilinin tasvibi ile aylık tutarlarının % 20 sine kadar bir tazminat vermeğe mezkûr Umum Müdürlük salâhiyetlidir.

MADDE 4. — Devlet Demiryollarında amelelikle çalışan erlere, yaptıkları fazla iş nispetinde arttırılmak üzere günde 40 - 80 kuruş arasında gündelik verilebilir.

Bu istihkaklar her türlü vergi ve resimden muaftır.

MADDE 5. — Millî Koruma Kanununun tâyin ve tarif ettiği fevkalâde hallerin devamı müddetince aşağıdaki fıkralara göre muamele olunur:

A) Birinci madde hükmünden ilişik cetvelde isimleri yazılı memur ve müstahdemleri istifade ettirmeye Umum Müdürlük mezundur.

Yemek pişirilmeyen hal ve yerlerde bu yemeklerin karşılığı aynı olarak verilebilir.

B) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünde yemek pişirtilen yerlerde; yol, cer, hareket ve liman hizmetlerine mensup faal memur ve müstahdemlerden isteyenlere maliyet fiyatı üzerinden ve parasiyle yemek verilebilir. Bu suretle verilen yemek bedelleri bir taraftan irat ve öte taraftan masraf bütçesinde taallük ettiği tertiplere ilâve edilerek tahsisat kaydolunur.

C) Üçüncü madde mucibince % 20 tazminatları İera Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde istihsalin yükselmesinde hizmeti görülenler için % 50 ye kadar çıkar-

Hâ.

Mü. E.

B. E.

maliyet fiyatı üzerinden ve parası ile yemek verilebilir. Bu suretle verilen yemek bedelleri bir taraftan irat ve öte taraftan masraf bütçesinde taallük ettiği tertiplere ilâve edilerek tahsisat kaydolunur.

C) Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünce işletilen kömür madenlerinde çalıştırılan memur ve müstahdemlerle 3173 sayılı kanun gereğince ücret verilen amele ve işçilere bu kanunun üçüncü maddesi gereğince verilmesi gereken tazminat İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tesbit edilecek esaslar dairesinde istihsalin yükselmesinde hizmeti dokunanlara, Münakalât Vekilinin tasvibi ile aylık tutarlarının en çok % 50 sine çıkarılabilir.

mağa Münakalât Vekili salâhiyetlidir.

BİRİNCİ MUVAKKAT MAD-

DE — Fevkalâde hallerin devamı müddetince katarlarda, deniz vasıtalarında, limanlarda ve Trabzon - İran transit yolu otobüs, kamyon ve otomobil işletmelerinde ve diğer faal servislerde çalışan ve hamulenin tertip ve tahriki, demiryolunun emniyeti ve işletme malzemesinin muhafazası ile fiilen alâkalı bulunan unvan ve dereceleri ilişik cetvelde yazılı memur ve müstahdemlere bilfiil çalıştıkları günlerde ve günde bir defa parasız yemek yedirmeğe Umum Müdürlük mezdur.

Yemek pişirilmeyen hal ve yerlerde bu yemeklerin karşılığı aynen olarak verilebilir.

İKİNCİ MUVAKKAT MAD-

DE — Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünce yemek pi-

Hü.

şirtilen mahallerde yol, cer, hareket ve liman servisine mensup faal personelden istiyenlere fevkalâde hallerin devamı müddetince maliyet fiyatı üzerinden ve esnanı mukabilinde yemek verilebilir. Bu suretle verilen yemek bedelleri bir taraftan irat ve diğer taraftan masraf bütçesinde taallük ettiği tertiplere ilâveten tahsisat kaydolunur.

ÜÇÜNCÜ MUVAKKAT MADDE

DE — Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünce işletilen kömür madenlerinde çalıştırılan memurlara yukarıdaki 3 neü madde gereğince verilmesi kabul edilen tazminat fevkalâde hallerin devamı müddetince İcra Vekilleri Heyeti kararıyle tesbit edilecek esaslar dairesinde istihsalin yükselmesinde hizmeti dokunanlara Münakalât Vekilinin tasvibi ile aylık tutarının en çok yüzde ellisine çıkarılabilir.

MADDE 5. — Bu kanun 1. VI. 1944 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

Bş. V.

Ş. Saracoğlu

M. M. V.

A. R. Artunkal

Ha. V.

Mf. V.

Yücel

İk. V.

F. Sirmen

G. İ. V.

S. H. Ürgüblü

Mü V.

A. F. Cebesoy

Ad. V.

A. R. Türel

Da. V.

H. Uran

Ma. V.

F. Ağralı

Na. V.

S. Day

S. İ. M. V.

Dr. H. Alataş

Zr. V.

Ş. R. Hatipoğlu

Ti. V.

C. S. Siren

Mü. E.

B. E.

MADDE 6. — Hükümetin 5 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 6 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun 1 haziran 1944 tarihinden mer'idir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

OETVEL

D.	Memuriyet unvanı	D.	Memuriyet unvanı
10	Başmakiniſt S. I. Ustabası S. I. İstasyon ſefi S. II. Depo ſefi S. II. Kaptan S. II. Vapur makinisti Deniz baſpuvantörü Vesait ſefi S. I. Ambar ſefi		S. I. Œoför (Otoray, otodrezin, deniz ve- saitinde ve Trabzon - İran transit yolun- da) S. II. Nezaret makinisti
11	S. I. Kısım ſefi S. II. Ambar ſefi S. II. Ustabası S. I. Makinist S. II. İstasyon ſefi Deniz baſmemuru Tahmil ve tahliye ſefi Œef montör S. I. Tren muayene memuru	15	S. I. Yol çavuşu Baſmanevracı S. I. Yardımcı S. II. Œef tren S. II. Œoför (Otoray, otodrezin, deniz ve- saitinde ve Trabzon - İran transit yo- lunda) Puvantör (Hareket ve limanlarda) S. III. Romorkör kaptanı S. III. Romorkör makinisti S. I. Lostromo
12	S. II. Kısım ſefi S. I. Romarkör kaptanı S. I. Sabit makinist S. I. Montör S. III. İstasyon ſefi Baſrevizör S. I. Romorkör makinisti S. I. Sürveyyan (yol bakımında) S. II. Tren muayene memuru Deniz puvantörü Baſpuvantör	16	Kondüktör bagaj S. II. Yardımcı Harekette ve limanda memur namzedi Mülâzim romorkör kaptanı Mülâzim romorkör makinisti S. II. Revizör S. III. Œoför (Otoray, otodrezin, deniz ve- saitinde ve Trabzon - İran transit yo- lunda) Sabit makina makinisti Kısım ſefliğı ve sürveyyanlık yapan me- mur namzedi
13	S. I. Ambar muhasibi S. II. Makinist S. II. Sabit makina makinisti S. II. Montör S. I. Nezaret makinisti	17/1	Mavna kaptanı S. I. Loko ateſçisi Dalgıç Revizör muavini S. III. Lostromo
14	S. II. Ambar muhasibi Hareket memuru S. I. Œef tren Baſyardımcı Mezun ateſçi S. II. Romorkör kaptanı S. II. Romorkör makinisti S. II. Œube memuru (iaſe iſleriyle meſ- gul olanlar) S. I. Revizör	17/II	S. II. Yol çavuşu Kondüktör S. I. Manevracı S. II. Loko ateſçisi Ağçıbaşı Pompacı
		17/III	S. II. Manevracı Telgraf çavuşu Mağazacı (Depo, limanlarda ve istasyon ambarlarında) Serdümen

D.	Memuriyet unvanı	D.	Memuriyet unvanı
18/I	Yol çavuş muavini Romorkör ateşçisi S. I. Lâmbacı Sabit makina ateşçisi Amele çavuşu (Depo, istasyonlarda ve limanlarda) Gemici Kamarot Şakirt (Hareket ve limanlarda) Gardvagon		Yol bekçileri S. I. Bekçi (Yol servisinde, depo, istasyon ve limanlarda, atelyelerde ve mağazalarda)
		18/III	S. I. Makasçı Tayfa S. II. Bekçi (Yol servisinde, depo, istasyon, limanlarda, atelyelerde ve mağazalarda)
18/II	Gardfren Lâvajcı	19/I	S. II. Makasçı Geçit bekçisi Drezinör

